FOTO

★ UNIVERSEEL TIJDSCHRIFT VOOR FOTOGRAFIE ★ UITGAVE EN DRUK SMIT HENGELO ★

Voor fotografen die hoge eisen stellen

REFINEX

Fijnkorrel ontwikkelaar, tevens vereffeningsontwikkelaar. Speciaal geschikt voor het ontwikkelen van platen, rolfilms en alle opnamen die sterk vergroot moeten worden. Werkt het ontstaan van een fijne zilverkorrel in de hand. Lang houdbaar. Dosis voor 1, 10, 45 en 70 liter.

METINOL U

Universele ontwikkelaar voor platen, films en papieren. Doses voor 200 cm³, 2½, 5 en 25 liter oplossing.

NOGRANOL

Ultra-fijnkorrel ontwikkelaar. Speciaal aan kleinbeeld-amateurs aan te bevelen. Kleurt de vingers niet (geen paraphenylleendiamine). Goed houdbaar. Doses voor 300 cm³, 600 cm³, 7½ en 55 liter oplossing.

MERCUROL

versterker. Is samengesteld met een kwikzilverzout. De behandeling geschiedt zonder voorafgaande bleking. 30 cm³ voor ½ liter oplossing.

REVEX

Vereffeningsontwikkelaar voor de tank. Universele, zachtwerkende ontwikkelaar voor fijn doorgetekende negatieven, met relatief fijne korrel. Buitengewoon ontwikkelingsvermogen. Dosis voor 2 x 35 liter oplossing.

ACIDOFIX

Zuurfixeerzout. Blijft langer goed dan de gewone hyposulfiet en levert tevens meer uit. Doses voor 200 cm³, 1 en 5 liter oplossing.

GEVATOL

Een bevochtigingsmiddel toegevoegd aan de ontwikkelaar voorkomt luchtbelletjes op het oppervlak van het fotomateriaal en bevochtigt dit gelijkmatig. Indien men platen, films en papieren gedurende 2 minuten baadt in een 5 à 10% oplossing Gevatol, vloeit het vocht gelijkmatig af en versnelt de droging en voorkomt droogvlekken. Verpakkingen van 100 cm³ en 1 liter.

STUDIO ONTWIKKELAAR

voor de tank. Speciaal vervaardigd voor het ontwikkelen van studio opnamen. Geeft mooi gedetailleerde negatieven. Dosis voor 12 liter ontwikkelaar. De verpakking bevat eveneens een dosis om 5 liter speciaal bijvulbad aan te zetten.

N.V. Handelsonderneming Gevaert **Scheveningseweg 110 Den Haag**

REST-AANBIEDING

ANSCO-KLEUREN-FILM

DIAPOSITIEF

PRISMA

BIJLAGE VAN FOTO No. 3 · Maart 1951

MOMENTJES

Prijs voor elke adv. 15 x 53 mm of gedeelte daarvan **f 1.50, bij vooruitbetaling.** *Inzending uiterlijk tot de 1e van elke maand. — Girorekening 42994 Voor brieven onder nummer 30 ct extra*

PERSONEEL GEVRAAGD:

CCR VAN WEELE, Karel du Jardinstraat 70, Amsterdam vraagt VOLONTAIR. F 6819

GEVRAAGD: voor onze afd. foto een GEDIPLOMEERDE KRACHT voor doka en winkelwerk. Moet zeer goed en op prettige wijze met klanten kunnen omgaan. Opgave van godsdienst en verlangd salaris te richten aan R. LANGSTRAAT & Zn., filiaal Gruttostr. 33, Rotterdam. F 6824

Atelier J. H. RUTGERS, Nieuwstraat 26 te Deventer, vraagt voor spoedig een flinke BEDIENDE, ongehuwd. Uitst. neg.- en pos. retoucheur, routine in afdr. en bij afwezigheid patroon op atelier kunnende vervangen. Br. met opg. van salaris en ref. en waar gewerkt, liefst met foto. F 6832

GEVRAAGD te Haarlem: VR. of MAN. KRACHT in hoofdzaak voor retouche en donkerekamer. Aanb. met foto en verlangd salaris onder no F 6804 Bur. „FOTO", Hengelo.

Gevraagd: flinke BEDIENDE in Fotohandel-Foto-atelier. Moet ervaren Dokawerker zijn. Event. bekend met neg.retouche en het maken van een opname. Geen seizoenbetrekking. Br. met verl. sal. etc. aan FOTO VAN GRONINGEN, Markt 21, Tel. 2283, Assen. F 6805

PERSONEEL AANGEBODEN:

Biedt zich aan: FOTOGRAAF-LABORANT, 22 jaar, gewend zelfstandig en goed te werken. Tijdens militaire dienstplicht werkzaam geweest bij legerfilm-fotodienst. Liefst Rotterdam—Den Haag. Br. no F 6767 Bur. „FOTO", Hengelo.

PARISIENNE, 21 jaar oud met 1 jaar atelierpraktijk, zag zich gaarne geplaatst in een goed fotobedrijf om zich verder in de fotografie te bekwamen. Bij voorkeur Amsterdam. Brieven aan:: M.elle THELOU, 112 ter, rue Cardinet Paris 17eme. F 6822

WELKE FOTOGRAAF, liefst met gem. bedrijf, heeft plaats voor volontair, 18 j. fotografenzoon; bekend met lichte negatiefretouche. Br. FOTO HEKKERT, Ged. Gracht 20, Deventer. F 6823

JONGEMAN zag zich gaarne geplaatst als Foto-laborant of Foto-laborant en winkelbediende. Voor vast of als seizoenwerker. Liefst in Den Haag, Delft of omgeving. Per 1 Mei. Br. no F 6828 Bur. „FOTO", Hengelo.

EX-MILITAIR met enige jaren ervaring in fotohandel, dokawerk, reportage- en portretfotografie (speciaal kinderen), b.z.a. voor enige dagen in de week om zo ged. zijn studie te kunnen bekostigen. Liefst in het westen van 't land. Br. no F 6830 Bur. „FOTO", Hengelo.

Belangrijke mededeling

Helaas komt het herhaaldelijk voor dat in deze advertentierubriek camera's of apparatuur worden aangeboden, die niet langs legale weg in ons land kwamen of op andere wijze niet legaal zijn verworven. Dit kan voor de kopers tot ernstige moeilijkheden leiden, daar het bezitten van zulke apparatuur in feite strafbaar is. **In den vervolge zullen daarom advertenties, waarin camera's en lenzen te koop worden aangeboden, alleen worden opgenomen indien daarbij fabrieksnummers zijn vermeld.** Hierdoor zijn de overheidsinstanties in staat de verschillende aanbiedingen te controleren op hun bonafiditeit.

Biedt zich aan: OPERATEUR-RETOUCHEUR-LABORANT in bezit van 't diploma vakfotograaf. Br. no F 6774 Bur. „FOTO", Hengelo.

RETOUCHEUR-THUISWERKER heeft nog enige dagen in de week disponibel voor het verzorgen van retouche (neg.-pos.). Snelle uitvoering en billijke condities. Br. no F 6776 Bur. „FOTO", Hengelo.

FOTOGRAAF-LABORANT, 27 jr zag zich gaarne in het O. des lands geplaatst. Goed bek. m. kl.beeld. Kan zelfst. werken. In bezit van rijw. met hulpmotor. Br. no F 6808 Bur. „FOTO", Hengelo.

Biedt zich aan: VAKMAN, operateur, retoucheur, reportage- en dokawerker. Gehuwd. Ook genegen bedrijf nu of in de toekomst over te nemen. Br. no F 6761 Bur. „FOTO", Hengelo.

FOTOGRAAF, bekwaam dokawerker met opname-ervaring op div. gebied o.a. illustratief-, portret-, kinder- en reportagefotografie, kennis van retouche, v.g.g.v., dipl. Beroepsfotograaf, Middenstandsdiploma e.a., angeh., 26 jaar, zoekt plaatsing in fotogr. bedrijf, atelier of bij instelling. Br. no F 6755 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP:

Te koop: HELIAR 30 cm 1 : 4,5 coated. Nieuw f 285. Br. no F 6820 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: 2 jaarg. „Foto" ingebonden '46 en '47; 3 jaarg. „FOTO" '48, '49, '50; 2 jaarg. „Focus" '41 en '42; 22 losse numm. „Focus" '38 en '40; 22 losse numm. „Focus" '49 en '50; 4 losse numm. „Camera Obscura" '50, totaalprijs f 25,—. 2 ex. 100 jaar Fotografie p. st. f 5,—. De Mens in de Fotografie f 10,—. „Kleuren" ir H. E. W. Wolff f 7,50. Foth-Derby camera 3 × 4 cm (16 opn. op 4 × 6,5 film) spiegelst. B. 1/25—1/500, ing. selftimer, lens F : 2,5—50 mm. Foth anastigmat, in paraattas f 62,50. 2 boeken „Fototolk" f 4,50 p. st. nw. Fotohandel F. L. UMMELS, Tongersestraat 72 b, Maastricht, Tel. K 4400—6773. F 6821

AANGEBODEN: 9 × 12 vergr.app. Müller & Wetzig, met 2 dubbele condensors en 2 lenzen, resp. voor 9 × 12 en 6 × 6, aangebouwd vergr.raam tot 50 × 60, prima vakapparaat f 550,—, in prima staat. Leica IIIa, no 155253, Summar 3 cm coated, goede staat, in paraattas f 575,—. Br. no F 6825 Bur. „FOTO", Hengelo.

Te koop: VOIGTLÄNDER-BRILLANT-REFLEXCAMERA 6 × 6 met gekoppelde matglasscherpstelling; lens Heliar 1 : 3,5, F = 7,5 cm in Compur 1—1/500 sec; zoekerlens 1 : 2,2; instelloupe en sportzoeker in de lichtkap; sperinrichting en beeldtelier; diepteschepteschaal en bel.tabel; bijbeh. bel.meter en geel filter, welke in het toestel opgeborgen kunnen worden; bijbeh. zonnekap en paraattas. Alles in prima staat f 175,—. R. BROEKHUIJSEN, Da Costakade 28 III, Amsterdam (W.). F 6827

Te koop aangeb. wegens overcompleet: een in zeer goede staat verkerende LEICA IIIa met Summar 1 : 2 F = 5 cm. Br. no F 6831 Bur. „FOTO", Hengelo.

Te koop aangeb.: een in prima staat verkerende DÜRKOPP-AFDRUKMACHINE. FOTOCENTRALE „Bergschenhoek" te Bergschenhoek. F 6833

TE KOOP AANGEB.: Stereflektoscop Voigtländer 6 × 13, Compur, 3 Heliaren, wisselmag., gele filters, led. tas f 200,—; Berghell 9 × 12 verwisselb. Heliar 15 cm Compur 6 chassis f 125,—; Ica Polyscop 45 × 107 Compur, Tessaren 4,5 wisselmag. f 70,—; Rolleiflex 4 × 4 Tessar 3,5, bet. tas, zonnekap, filters f 250,—. Alle toest. in pr. staat, foutloos. Br. no F 6834 Bur. „FOTO", Hengelo.

Voor fotografen die hoge eisen stellen

TE KOOP AANGEB.: Focus 1931 t/m 1939 gebonden in originele banden (nieuw) à ƒ 7,—. Focus 1946 t/m 1949 à ƒ 6,— (niet ingebonden). J. P. A. VAN HORSSEN, Bloemgracht 122, Amsterdam. F 6768

Wegens vertrek aangeb.: z.g.a.n. Am. KL.B.-CAMERA. Objectief Tricor F 1 : 3,5—5 cm coated. Gek. afst.meter, ingeb. bel.meter. In par.tas. Prijs ƒ 225,—. Bezichtiging na 6 uur 's-avonds. K. ROODERKERK, Plataanweg 40, Rotterdam N. (Adriaanlaan), Telef. 80533. F 6770

TE KOOP: 18 × 24 Atelliercamera, vast statief. Lens Hugo Meyer f : 5,5 = 30 cm. Bijbeh. object. Plastika Portret f : 4 = 60 cm plus geel filter. Reiscamera 18 × 24 z. cass. m. lenzen dubb. plasmaat f : 5,5 = 27 cm Hugo Meyer, plasmaat f : 11 = 47 cm. Reiscamera 13 × 18 m. 2 dubb. cass. Lens f : 6,3 = 105 mm dubbel anastigmaat. Tekent haarscherp. Stalen drukkast, met verstelbaar masket, geh. compleet. Br. event. aanvragen aan: FOTO VAN BINSBERGEN, Bergstraat 7, Roermond. F 6771

TE KOOP AANGEB.: z.g.a.n. Kine-Exakta coated Tessar 3,5 f = 5 cm met tussenringen, geel filter, zonnekap en flitsinrichting. Jaarg. '50—'49 Foto ƒ 8,—. Ter overn. abonnement '51 Foto ƒ 8,—. Tele tubes voor Praktiflex ƒ 20,—. Br. no F 6837 Bur. „FOTO", Hengelo.

AANGEBODEN: Simon Bros Ω D II vergr.-apparaat obj. Wollensack 50—162 mm f : 4,5 refl.vrij; Old Delft f : 4,5 = 105 mm. Condensors, Filterhouders, Negatiefhouders, enz.. Prijs ƒ 1250. Br. no F 6840 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: Kine-Exakta met Biotar 1 : 2 en Tessar 1 : 4,5 f = 15 cm aangepast als telelens. Exakta Jr 4 × 6,5 met Ibagee dubb. anastigmaat 1 : 3,5. 9 × 12 houten camera kwadr. matglas verstelbaar met Tessar 1 : 4,5 f = 16,5 in Compour en 12 nieuwe chassis. 9 × 12 Vergrotingstoestel, tafel verstelbaar. 18 × 24 mahoniehouten reiscamera met bijbeh. statief 3 dubb. chassis, event. met Angulon 1 : 6,9. 13 × 18 reiscamera. 18 × 24 nieuwe drukkast met regelb. lampen. Droogkast 220 Volt voor 24 films. Glanspers 40 × 50 1 seizoen gebruikt met 1 plaat. Daglicht ontwikkeldoos voor kinefilms. Kartel snijmachine. 6 × 9 Klapcamera met filmpack chassis. 2 hardrubber tanks 9 × 12 met 9 × 12 inlegramen (Kodak). Br. no F 6839 Bur. „FOTO", Hengelo.

Te koop: slechts enk. malen gebr. ROLLEIFLEX 1950 met tas en nat.bewijs ƒ 640. F DOETS, Weimarstraat 176, Den Haag. F 6772

AANGEBODEN: Primarflex 6 × 6. Primaplan 1 : 2,8 F = 10 cm voor rolfilm en platen met cass. en inlegr. 4,5 × 6 cm z.g.a.n.; nieuwe gekopp. Super Pantura 6 × 9 - 4,5 × 6 Tessar 4,5 in compur. Pat. etui camera 6 × 9 Tessar 4,5 in compur met cass. z.g.a.n.. Tegen elk aannemelijk bod. J. J. MORELIS, Meikeverstraat 19, Rotterdam. Tel. 44310 liefst des Zondags. F 6780

Aangeboden: z.g.a.n. KL.B. REFLEXCAMERA Praktiflex Victar F : 2,9 in paraattas, synchronizer en zonnekap ƒ 250,—. FOTO JONG, Brugstraat 154, Klazienaveen. F 6781

Ter overname aangeb.: MAGNIFAX (Opticotechna) vergr.app. voor 6 × 9 t/m 2,4 × 2,4 (8 maskers), dubbele condensor, optiek 4,5, uitwisselb. en instelb. lamp, z.g.a.n., weinig gebruikt, voor ƒ 250,— (nieuwprijs ƒ 350,—). J. LO, Maaslandstraat 14, Tilburg. F 6784

AANGEBODEN: Leica IIIb, no 211765, in paraattas met Summar f = 5 cm 1 : 2, no 323334 en zonnekap ƒ 600,—; Leica IIIc, no 283780, in paraattas met Xenon f = 5 cm, 1 : 1,5, no 426077, gedelfineerd ƒ 725,—; vierkante zonnekap ƒ 17,50. Lens Elmar f = 3,5 cm 1 : 3,5, no 271328 ƒ 175,—. Zonnekap Elmar ƒ 3,—. Lens Hektor f = 7,3 cm 1 : 1,9 no 141761, gedelfineerd met zonnekap ƒ 400,—. Universeel repro-ring voor gebruik van Hektor 7,3 cm met instelrevolver ƒ 25,—. Opsteek Leitz geel filter voor Elmar ƒ 7,50. Geel en U.V. Leitz filter voor Summar en Elmar ƒ 18,—. Oranje Leitz filter voor idem ƒ 10,—. Duto filter no 0, 36 mm voor idem ƒ 8,50. Agfa blauw filter voor idem ƒ 10,—. Geel en U.V. Leitz filter voor Xenon 5 cm en Hektor 7,3 cm ƒ 20,—. Licht rood Leitz filter voor idem ƒ 15,—. Draadontspanner en zelfontspanner ƒ 6,—. Universeel zoeker „Vidom" ƒ 50,—. Brilliant zoeker ƒ 20,—. Sportzoeker voor 13,5 cm ƒ 20,—. Hoekzoeker ƒ 25,—. 4 Leica cassettes ƒ 25,—. Lensdop en 2 achter-deksels ƒ 2,50. Grote Leica uitrustingskoffer ƒ 75,—. Instelrevolver ƒ 100,—. Compleet stel Leitz tussenringen voor revolver met repro-ring voor Summar ƒ 50,—. Loupe 5 × (Pamco) ƒ 40,—. Leitz Naheinstellgerät voor Summar (Nooky-Hesum) ƒ 75,—. Repro-apparaat 1 : 1 (Belun) ƒ 25,—. Leitz Fernauslöser ƒ 10,—. Vacublitz ƒ 15,—. Flitslamp „Snap Shot" voor Leica ƒ 20,—. Mesje voor afsnijden film in Leica ƒ 1,—. Enkelbeeld opname houder (Enkoo) ƒ 4,—. Ikophot belichtingsmeter ƒ 20,—. Berthiot grootheek Hyper Cinor, passend op Kodak 16 mm lens 1 : 1,9 ƒ 37,50. Br. no F 6778 Bur. „FOTO", Hengelo.

Zeer dringend moeten wij verzoeken, de tekst van deze advertenties met blokletters of schrijfmachine geschreven aan ons in te zenden. Wij kunnen geen verantwoordelijkheid aanvaarden voor onduidelijk schrift en daardoor ontstane zetfouten.

ADM. FOTO.

Aangeboden: VOIGTLÄNDER BRILLANT 6 × 6 met scherpinstelling op matglas. Heliar 1 : 3,5 F = 7,5 cm, Compur Rapid. Compleet met zonnekap, geel filter en Duto 0. Alles als nieuw ƒ 395,—. N. H. VAN BRUMMELEN, Lessinglaan 90, Utrecht. F 6786

Te koop aangeb.: nieuwe FUTURA kl.beeld camera no 20150 24 × 36 mm, lens Evar 1 : 2,0 F 5 cm, verwisselbaar; Compur Rapid sluiter; gekopp. afstandsm.; gesynchron.; ingeb. zelfontspanner, met speciale zonnekap en geel filter en nat.bewijs van ƒ 423 voor ƒ 330. Br. no F 6788 Bur. „FOTO", Hengelo of Tel. 67793, Amsterdam.

TE KOOP AANGEB.: Zeiss Mikrotar f : 4,5 f = 3 cm en idem f : 4,5 f = 6 cm, irisdiafr. Rolfilmcamera 8 × 13 (ook 6 × 9) Goerz Dogmar f : 6,3 f = 13,5, sluiter 1/1—1/250. Tevens dubb. condensor ⌀ 14 cm. T. Houweling, Jozef Israëlskade 117 II, Amsterdam Z. F 6789

AANGEBODEN: Kine adapter voor Rollei, nieuw ƒ 50,—. 2 gl. platen 24 × 30, 2 stuks 40 × 50 ƒ 25,—. Hugo Meyer Grootheek F : 6,3—13 cm ƒ 25,—. Kine Exakta Zeiss Tessar F : 2,8 in tas ƒ 250,—. Br. no F 6835 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: Kleinbeeldprojector Leitz Parvo z. optiek. Duto I, opsteekvatting 29 mm. 4 kl. d.k. lamp. Rollei Prox 1 en Parkell, bajonetvatting. Rollei kineadapter. In speciale tas: Rolleicord Triotar 1 : 3,5, geel en oranje filter, zonnekap, lichtschacht en Sixtusbelichtingsmeter. Eventueel ruilen voor eenvoudige 6 × 9 of 6 × 6 klapcamera. A. H. SALTET, Nieuwe Plantage 3, Delft. F 6790

Te koop (voor beginners): AGFA BILLY-CLOCK filmcamera 6 × 9 met Billinar F : 11, z.g.a.n. met lederen tas. Prijs ƒ 30,—. Br. no F 6836 Bur. „FOTO", Hengelo.

Aangeboden: wegens vertrek naar Canada mijn AGFA KARAT 36 model 1950 met Xenon 1 : 2 in paraattas ƒ 375. Te bevragen bij fotograaf VAN ULZEN, Willemstraat 34, Enschede. F 6795

TE KOOP AANGEB.: Kleinbeeld-adapter v. Rollei, prima z.g.a.n. ƒ 15; Afstandsmeter, getest ƒ 15; Rhaco geel filter no 1 met zonnekap en klemvatting, past op iedere lens, in etui F 17,50; Agfa belichtingstabel (schijf) ƒ 1; 1 presto idem ƒ 1, beide in etui. J. H. ZWAAN, Wapenveldestraat 44, Den Haag. F 6796

OCCASION: nieuwe Zeiss bel.meter in paraattasje tegen 2/3 cat.prijs (v. ƒ 71 v. ƒ 50). Fraai app.. Handige snelle afleezing. Nog verpakt en ongebruikt wat ik schrijver garandeer. Event. op zicht. J. v. KLAVEREN, Bilderdijkstraat 75, Utrecht. F 6800

Aangeboden wegens vertrek: 1ste kl. ATELIER met good-will en huurovername, vrij dubbel bovenhuis met inboedel, Den Haag. Br. no F 6801 Bur. „FOTO", Hengelo.

AANGEBODEN: 9 × 12 Reflexcamera, Thornton Pickard met Cooke Anastigmat f : 4,5 (5¼ inch), lens no 76192. Sluitertijden: T en 1/15 tot 1/1000 met 30 chassis, 5 nieuwe vlakfilmhouders, statief en koffer. Alles in één koop voor ƒ 175. FOTO LOUIS MOOK, Soest. F 6803

TE KOOP AANGEB.: 1 Super Ikonta 6 × 6 cm met Tessar 2,8 F = 8 cm inst. gekopp. aan afstandsmeter, ingeb. zelfontsp. als nieuw, ƒ 395 met paraatt.; 1 Reflex-Korelle 6 × 6 cm met Victar 3,5 F = 8 cm, prima conditie, met paraatt. ƒ 295. Beide apparaten feilloos, verk. wegens overzg. naar kleinbeeld. Br. aan P. J. A. KINDERMAN, v. Zeggelenlaan 183, Den Haag. F 6808

Te koop: PLAUBEL MAKINA 2 S, m. Anticomar 2,9, gordijn- en centraalsluiter, 12 cassettes, filters, reprod.lens, alles in orig. koffer ƒ 500. Ceintuurbaan 23, Hilversum. F 6809

TE KOOP AANGEB.: Paillard 16 mm projector m. koffer en transformator in goede staat ƒ 425; verschillende 16 mm films; Emel 8 mm camera coated Cinor 2,5 met tas ƒ 195; G.I.C. 8 mm camera coated Cinor 1,9 instelbaar met tas ƒ 225; Foka kleinbeeld gekopp. met Oplar 3,5 coated en paraattas ƒ 260; Voigtländer Vito kleinbeeldcamera m. Skopar 3,5 en paraattas ƒ 160; Bovengenoemde camera's zijn nieuw, doch enkele maanden geëtaleerd. Contax met Sonnar f 1 : 2 in paraattas met zonnekap en Contax-cassette in prima staat ƒ 340; prima reiscamera 13 × 18 met 2 dubbele cassettes ƒ 65; 9 × 12 Dallmeyer reflexcamera met Dallmeyer f 3,5—6 inches kwadratisch met drie cassettes ƒ 125. FOTO POTTJEWIJD, Wilhelminastraat 94, Emmen. F 6814

REST-AANBIEDING

ANSCO-KLEUREN-FILM

DIAPOSITIEF

PRISMA

Aangeboden: KARAT 36 met Xenon F : 2 in tas, slechts 1 maand gebruikt. ROOS, Kortekade 74, Rotterdam. F 6812

Te koop aangeb.: STEWARTRY synchronizer, practisch ongebruikt, wegens overcompleet te koop voor halve prijs (ƒ 40). Ideaal voor alle Leica camera's. K. HEIJS, Bergstraat 22, Gennep (L.). F 6813

TE KOOP: Balda Jubilette 1 : 2,9 F = 5 cm, compur m. par.tas, compl. a. nw ƒ 150; Vena kl.b. vergr.app. nw ƒ 150; glanspers 13 × 18 nog in orig. doosverpakking, slechts even gebruikt ƒ 30; 8,3 × 8,3 projector onder kap, compl. m. projectielens, lamp, dubb. condensor merk Gnome, gebruiksklaar ƒ 50; 9 × 12 atelier camera kwadr. verw.bare optiek, dubb. uittr. voors. van Corrector 1 : 6,8 F = 13,5 cm Omfa ƒ 45; in één koop ƒ 400. Proefwerken toegestaan. Br. no F 6766 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: 9 × 12 Sportcamera met spl.sl. lens Dogmar 4,5 6 cass. in etui ƒ 50; Normaalfilm-projector met films ƒ 50; 6 × 9 rolfilmklapcamera (nieuw) lens 4,5 ƒ 50. Partij gebruikte onderdelen, chassis, inlegramen, enz. alles bij elkaar ƒ 75. Partij fotoboeken gebr., zeer billijk. Ook ruilen. FOTO BOOY, Poolmansweg 252, Enschede. F 6759

Te koop: ZEISS AVISO projector 5 × 5 voor filmstroken en dia's geheel compleet met koffer tegen aannemelijk bod. C. A. HODDE, Bermweg 166, Capelle a/d IJssel. F 6752

AANGEB.: Ica Spiegelreflexcamera 9 × 12 Zeiss-Tessar 1 : 2,7 f = 16,5 cm, met 3-dubb. cassettes, rolfilmcassette, lederen tas ƒ 375; Altix, Kleinbeeldcamera 24 × 24 mm, 50 opnamen op Leicafilm, Laack Dialytar 1 : 3,5—42 cm ƒ 85; h.h. Straatfotografen: Ernemann, normaalfilmcamera 35 mm Zeiss-Tessar 1 : 3,5 — f 50 —, 60 mtr cassettes, ingericht voor enkelopname ƒ 90; Praxidos vergrotingsapp. 6,5 × 9 cm, lens 4,5—10,5 cm irisdiafragma, enkel condensor ƒ 120. V. E. METZEMAKERS, Vischmarkt 25, Groningen, tel. 28387. F 6754

TE KOOP AANGEBODEN: Reiscamera 24 × 30 (kwadr.) met 6 dubbele cassettes ƒ 60; Reiscamera 18 × 24 met 3 cassettes ƒ 50; Reiscamera 13 × 18 met 6 dubb. jalousiecassettes ƒ 90; 30 cm Trioplan Hugo Meyer f : 4,5 ƒ 145; 16 cm Isenar Schneider f : 6,8 ƒ 35; 13 cm Orthostigmat Steinheil f : 12 (grootoek) ƒ 30; 212 cm Protar Zeiss f : 18 (grootoek) ƒ 50; Platen 24 × 30 cm, over tijd doch stuiervrij. Proefopname mogelijk. 6 × 1½ dozijn Gevaert Ultra Panchro; 3 × ½ dozijn Gevaert Superchrom; 13 × ½ dozijn Kodak Panchro Press, per ½ dozijn ƒ 7, in één koop ƒ 110. 1 Spoeltank voor platen 13 × 18 ƒ 15. Br. aan H. PANDER & ZONEN N.V., Zuid-Binnensingel 5, Den Haag. F 6751

TE KOOP: 1 objectief Zeiss Biotar f : 1,4 F = 4 cm in T-uitvoering (coated). Met geringe kosten om te bouwen voor verschillende k.b. camera's. Niet van nieuw te onderscheiden. Nieuwprijs plm. ƒ 650 voor slechts ƒ 150. N.V. FILMAX, O. Boteringestr. 77, Groningen. Tel. 28750 (K 5900). F 6750

TE KOOP: Foto-electr. bel.meter Tempophot in leren etui ƒ 50; 3-delig houten statief ƒ 15; 3-delig metalen statief met losse kogelneiger ƒ 15; Wettwinkel F = 15 cm f = 15 (Hugo Meyer—Goerlitz) ƒ 25. Br. no F 6749 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: Agfa Karat 12, lens 6,3 f = 5,5 cm met paraattas, z.g.a.n. ƒ 90; 9 × 12 camera, lens 6,3 f = 13,5 cm vario, 2 chassis en filmpakchassis weinig gebruikt ƒ 30; Rolleiflex Automat Tessar 1 : 3,5 f = 75 mm model 1950, demonstratie camera, als nieuw, met paraattas en zonnekap ƒ 600. Br. no F 6748 Bur. „FOTO", Hengelo.

Te koop: CERTO-DOLLINA Kleinbeeldcamera, lens Xenar F : 2,8, in paraattas, met zonnekapje, geel filter, oranje filter en zelfontspanner. De lens is gedeflineerd en alles in zeer goede staat. In één koop voor ƒ 250. Notaris H. KLOOSTERBOER, te Lopik. F 6745

Te koop: een solide driedelig HOUTEN STATIEF in koker met draagriem. Prijs ƒ 25. J. A. PIERIK, Adrichemstraat 9, Beverwijk. F 6740

Te koop aangeb.: in z. g. st. zijnde PRAKTIFLEX met Victar 1 : 2,9. Compleet met par.tas ƒ 125. SAUTER, van de Coulsterstraat 84, Tilburg. F 6744

AANGEBODEN: geheel complete jaargangen Foto 1949 en 1950; Kleinbeeldfoto 6e jaargang 1942 à ƒ 10 per jaargang. Franco toezending. F. VREKE, Korte Delft 2, Middelburg. F 6742

CONTAX 2 ter overn. aangeb.. Weinig gebr. Prijs met geel filter, zonnekap en paraattas ca ƒ 800. Br. no F 6756 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: a. Leica II m. Elmar 3,5—5 cm in paraattas, m. papieren ƒ 325; b. Elmar 3,5—3,5 cm m. lensdoppen en etui ƒ 175; c. reproapp. Bedoy (ring met pootjes) met compl. stel tussenringen, voorzetlenzen Elpro en Elpet ƒ 75. Alles in prima staat. Br. no F 6810 Bur. „FOTO", Hengelo.

Aangeboden: enkele dozen ANSCO PRINTON 20 × 25 in prima staat. Prijs ƒ 45 per doos. Br. no F 6763 Bur. „FOTO", Hengelo.

Aangeboden: nieuwste Dürrkopp KLEINBEELD. VERGROTINGSMACHINE, formaat 7,5 × 10,5. Weinig gebruikt. Met garantie. Capaciteit duizenden k.b.vergr. per uur. Uiterste prijs ƒ 1500. Br. no F 6764 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP AANGEB.: 1 Exakta 6 × 6 met Tessar 1 : 3,5 compl. met tussenringen en geel en groen filter, als nieuw ƒ 500. Roterende droogtrommel merk Ensiga loopt electr., verwarming gas ƒ 750, trommelbreedte 82 cm, prima staat. Spiegelreflex Ihagee lens 1 : 4,5 tot 1/1000 sec Meyer Görlitz F : 16,5, formaat 10 × 15 met tas en chassis ƒ 400. Foto GEBR. KRUL, Koningstr. 21, Tel. 3019, Den Helder. F 6741

Te koop aangeb.: 1 ALPA REFLEX K.B. m. F : 2,9—5 cm, met F : 2,5—9 cm en F : 3,5—3,5 cm gr.h. par.tas filters en zonnekap, alles in prima staat; in één koop ƒ 985. Br. onder no F 6848 Bur. „FOTO", Hengelo.

AANGEBODEN: Leica III Elmar ƒ 375 met tas; gekop. Kodak 3,5 a. n. ƒ 275; Robot, coated Tessar 2,8, prima, met tas ƒ 225; 9 × 12 camera, Tessar 4,5—15 cm Sneckeng. filters Ihagee met adapter opvouwb.; Super Nettel 24 × 36, Tessar 3,5, prima ƒ 200; Welta 24 × 36 Xenon F : 2, ƒ 160; Microscopen, o.a. Busch, Leitz, Reichert, Seibert met garantie. Tevens Epidiascoop, grote projectieobjectieven, kijkers en alle apparaten. Inkoop—Ruiltl. FRENSCH, Spui 204, Den Haag. F 6844

Te koop: VERGROTINGSAPPARAAT 13 × 18 „Technica", met dubbele condensor en grondplank, in prima conditie. Uiterste prijs ƒ 275. Br. no F 6846 Bur. „FOTO", Hengelo.

AANGEBODEN: nieuwe Rolleikin met paraattas (model 1950) voor Automat met Rolleikin, opsteekdiafragma Rolleiphot. Te samen ƒ 100. Br. no F 6842 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP GEVRAAGD:

Lenzen, filters, reproductiearm., cassettes en verdere toebehoren ter overn. GEVR., geschikt voor Contax 2a. Br. no F 6757 Bur. „FOTO", Hengelo.

Te koop gevr.: Bardwell & Mac Allister BABY KEG LITE (spotlight) compleet met Barn Doors en statief in zeer goede staat. Aanb. met pr. onder no F 6828 Bur. „FOTO", Hengelo.

Gevraagd: ROLLEI-PROXAREN, opsteekmontuur. Aanbiedingen met prijsopgave aan: D. ZELLE, Zerboldstraat 25, Zutphen. F 6829

Gevraagd: 6 × 9 PLATENCAMERA m. 4,5 Tessar of Xenar in Compur (S?), dubbele uittrek en — liefst — aanlegchassis. Br. m. omschr. en prijs onder no F 6811 Bur. „FOTO", Hengelo.

Gevraagd: SPIEGELREFLEX CAMERA 6 × 9 of 9 × 12, defect geen bezwaar. Br. met uitv. omschr. en prijs aan FOTO v. PUFFELEN, Den Haag, Oranjelaan 22. F 6762

Gevraagd:

Praktiflex

(mits prima in orde)

Gevraagd: LEICA-TOEBEHOREN: Elmar 9 cm, Hektor 13,5 cm, universeelzoeker, filters (geel, oranje, Duto, U.V.), voorzetlenzen, zonnekap, hoekstuk, zelfontspanner, cassettes, etc.. Voorts glansapp. 18 × 24, vergr.app. kl.b. tot 6 × 6. Br. omschr. en prijs no F 6789 Bur. „FOTO", Hengelo.

Te koop gevraagd: ROLLEICORD, moet in goede staat verkeren. Br. met inl. en prijs aan FOTO VINDERS, Elanderstr. 103, Kerkrade. F 6779

GEVRAAGD: goede 8 mm Projector en Cine App., Microscoop, mooie Prismakijkers, Objectieven, 6 × 6 × 9 vergr.app. en alle soorten goede foto en andere camera's. FRENSCH Spui 204, Den Haag. F 6843

Voor fotografen die hoge eisen stellen

Gevraagd: 6 × 9 CAMERA, liefst met gekoppelde afstandsmeter. Rotterd.weg 11 A, Delft. F 6849

Gevraagd: ROLLEIFLEX met slingertransport. Brieven met voll. omschr. en prijsopg. aan E. WIJNANS, Rhijngeesterstr.weg 86, Oegstgeest. F 6841

Te koop gevr.: GELUIDSPROJECTOR 16 mm. Moet prima zijn, liefst Bell & Howell. Br. met uitv. beschr. en uiterste prijs aan Fotohandel JOS. VOETEN, Oudestr. 94, Tel. 348, Kampen. F 6783

Gevr.: SMALFILM TITELAPPARAAT Viewer 8 of 16 mm; 16 mm projector sound, mag defect zijn, mits herstelbaar. E. SPERNA WEILAND, Groen v. Prinstererlaan 38, Amersfoort. F 6791

Gevraagd: Eénogige REFLEX en ROLLEICORD III. Br. met prijsopgave aan B. ROOS, Nicolaistr. 82, Den Haag. F 6794

Gevraagd: STEVIG HOUTEN STATIEF (opvouwbaar). Tevens interesse voor filmstroken en lantaarnplaten in elk formaat, welke betrekking hebben op Geschiedenis, Kunst of Muziek. Brieven met prijs onder no F 6797 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP GEVR.: gebruikte eenvoudige technische camera 9 × 12, bijv. Voigtländer, Bergheil of derg., zonder lens. 1 dubbele condensor voor 9 × 12 vergrotingsapparaat ⌀ plm. 15 cm. Aanbiedingen C. J. v. d. MEULEN, Stationsdwarsstraat 9 bis. Utrecht. F 6799

Gevraagd: REFLEXCAMERA 9 × 12 of groter, eventueel zonder lens of gordijnsluiter. LANGELAAR, Te Middellandstr. 84, Rotterdam, tel. 50547. F 6807

Gevraagd: 6,5 × 9 PLATENCAMERA met prima 4,5 lens in compur, dubb. uittrek. Aanb. aan: H. VAN ASSEN, Donkerslootstraat 111b, Rotterdam. F 6815

TER OVERNAME GEVR.: Leica-toebehoren, Leica-literatuur en Leica-objectieven. Br. no F 6818 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP GEVR.: Platencamera 9 × 12 met toebehoren, liefst rolfilm adapter 6 × 9. Lens apochromaat, in compur. Br. met beschr. en prijsopgave onder no F 6817 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP GEVR.: een Camera 9 × 12 cm of 13 × 18 cm voor technisch werk „Linhof" of „Techna" Hengelo, (ook zonder lenzen), tevens een statief hiervoor „Kurbel". Verder een 9 × 12 cm of 13 × 18 cm Vergrotingsapparaat met condensor, met mogelijkheid tot ontschranken. Br. no F 6753 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP GEVR.: reiscamera met cassettes of losse cassettes 13 × 18; zware driepoot, liefst niet opvouwbaar; 21 cm objectief; atelier-camera; verwarmer voor ontwikkelschaal; retoucheerezel; grammenbascule. Br. no F 6743 Bur. „FOTO", Hengelo.

Te koop gevraagd: KODAK-FOTOTOESTELLEN maat 8 × 14 met ball-bearing sluiter. Voor sloop, defect geen bezwaar. Aanbiedingen aan PAKKER, Wm. Buytewechstr. 85a, Rotterdam. F 6636

TE KOOP GEVR.: een 18 × 24 cm reiscamera, dubb. uittrek, tenminste 1 cass., met of zonder optiek. Tevens te koop gevraagd een 16—17,5 cm Anastigmaat. Br. met voll. omschrijving onder no F 6747 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP GEVR.: kl.b. Camera met of zonder lens; Fotopapier en negatiefilm in m lengten. Br. no F 6793 Bur. „FOTO", Hengelo.

RUILEN:

RUIL gevraagd een goede STEREOCAMERA bij voorkeur Nettel 6 × 13 met toebeh., in ruil tegen een eerste klas kl.b.camera met 2,9 lens en gesynchroniseerd. In paraattas. FOTO BOOY, Poolmansweg 252, Enschede. F 6758

TE RUIL AANGEB. of TE KOOP door kl.b.man, die het met groot formaat wilde proberen: Plaubel Makina III, anticomar 2,9 (coated), met Plaubel Blitz-apparaat, electro-magn. synchron, 6 platen cassettes, rolfilmadapter, filmpackhouder, twee voorzetlenzen, (tot 60 en 15 cm) enz. enz.. Alles samen in pracht speciaal koffer. Alles 2 maanden oud, in ruil tegen even mooie Contax- of Leica-combinatie. Evenals mijn installatie moet het zo goed als nieuw zijn, anders onnodig te corresponderen. Br. onder no F 6785 Bur. „FOTO", Hengelo.

RUILEN: Kiné-Exakta z.g.a.n. met Tessar 3,5—5 cm en Tele 3,5—10,5 cm, met paraattas, zonnekap enz. voor Rolleicord of andere goede 6 × 6 camera. Ook klapcamera. L. v. BERKEL, Molenstraat 11, Vechel (N.Br.). F 6765

TE RUIL AANGEB.: Rolleicord met par.tas, model 1950, lens 3,5, gesynchroniseerd, geheel nieuw, tegen kleinbeeldcamera, Leica o.i.d., event. bijbetaling. FOTO VISSER, Zuiderhaven 23, Harlingen. F 6760

TE RUIL AANGEB.: Praktiflex no 17082 in paraattas, Elmar 3,5—5 cm coated, Voorzetlenzen 1 en 2, Geel filter, lenskap, Telelens Elmar 4,5—13,5 cm. Gevr.: Rolleicord, coated 3,5 lens, paraattas, Rolleikin, nat.bewijs en event. meerdere toebehoren. FOTO HAVO, Stationsstr. 4a, Borne. F 6748

TE RUIL AANGEB.: Reflex-camera Welta Superfecta 6 × 9 en 4,5 × 6, formaat voor rolfilm 6 × 9. Tessar 3,8—10,5 cm. Compur Rapidsluiter 1—1/400, automatische zeltontsp., paraattas, geel filter, tegen 6 × 9 Reflexcamera met dubb. uittrek voor plaatjes en filmpack, moet kwadratisch zijn, FOTO-STUDIO FOKA, Gemert (N.B.). F 6796

DIVERSEN:

Te huur gevraagd in Hilversum: ATELIER plus werkgelegenheid. Br. no F 6777 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: kl.b. camera „Finetta", lens 5,6 f 45. Glansapparaat 24 × 30 cm met plaat 220 V, f 25. Ontwikkeltank voor alle maten f 7,50. Gevr.: versteib. Vergr.raam en Leica zonder lens. Br. no F 6792 Bur. „FOTO", Hengelo.

WELK MEISJE met interesse voor fotografie wil corresponderen met jongeman, 30 jaar, kleinbeeld-amateur. Tevens te koop gevr.: Omnica tas voor de Leica. Br. no F 6773 Bur. „FOTO", Hengelo.

AANGEB.: zeer mooie Triumph-Portable schrijfmachine in koffer z.g.a.n. voor f 225; een paraattas voor Rolleiflex f 10; Camera in Kinderland (Moerkerk) f 9,50. Gevraagd: Projector 16 mm m. scherm, eenvoudige bediening voor schoolgebruik (moet beslist goed zijn). Ook genegen te ruilen tegen de bovenstaande schrijfmachine. Event. prijsverschil nader te regelen. Br. no F 6775 Bur. „FOTO", Hengelo.

TE KOOP: vooroorlogse Voigtländer Bessa 6 × 9 (en 4,5 × 6) met gekoppelde afstandsmeter Heliar 3,5 compur-rapid met zeltontsp., goede staat met paraattas, zonnekap, geel filter en voorz.lens. Prijs f 200 of bad gevr. moet weg! Gevr.: 8 mm filmcamera met 1,9 lens. B. v. WINGEN, Kapelle-Biezelinge (Z.). F 6782

FOTOGRAAF 22 j., erv. op elk gebied der fotogr., uiterst sec. werker met art. smaak wenst samenw. met reeds best. zaak welke door pr. werk tot nog groter bloei gebracht kan worden. Liefst in Amsterdam of Den Haag. Discr. verz.. Br. no F 6818 Bur. „FOTO", Hengelo.

WELKE JONGEDAME met interesse voor fotografie wil contact opnemen met 23 j. amateurfotograaf te Amsterdam. Alle brieven onder no F 6787 Bur. „FOTO", Hengelo worden beantwoord.

AANGEBODEN: Rolleiflex Automaat no 1127239 1950, Tessar 3,5—7,5 cm T-optiek in paraattas met zonnekap en geel filter (midd.) en een Johnson belichtingsmeter met tas. Alles als nieuw in één koop f 700. Event. inruilen 9 × 12 camera L 4,5 in Compur in prima staat m. bijbetaling. Br. aan W. TASELAAR, Oudelandscheweg 22, Ridderkerk. F 6838

TE KOOP: in staat van nieuw verkerende Leica IIc, met Elmar 5—3,5 coated à f 395. Verder een in prima staat zijnde Leica IIIa met Xenon 5 cm—1,5; Elmar 5 cm—3,5; Hector 7,3 cm, 1 : 1,9; Elmar 9 cm en grootkoek; alle lenzen coated, e.v. ook afzonderlijk. Leica IIIc met Elmar 3,5, e.v. met gec. Xenon 1,5. Rolleiflex Aut. als nieuw, voorcorl. m. Tessar 3,5 Carl Zeiss Jena, coated en gesynchr. par.tas f 500. Rolleiflex m. 4,5 Tessar, in prima cond. f 175. Rolleiflex Stand. m. sling.transp. Tessar 3,5 in par.tas f 275. Vele losse lenzen, o.a. Tessar 21 cm—4,5; Dalmar 19 cm—3,5; verz.mont. z. sluiter; 16,5 cm Dogmar, compur, 4,5; als nw. 18 × 24 Atelliercamera, met 2 jalousie-cassettes; Heimstatieven; en vele andere artikelen. Gevraagd: Plaubel IIe; Speed-Graphic's; 16 mm, 30 m camera's, en verder alle mogelijke goede film- en foto-apparaten. Event. ruilen. A. STOPPELMAN, Cameraman, Hunzestraat 25, Amsterdam-Z. Tel. 21723. F 6847

AANGEBODEN: Revere 8 mm opn.camera, 5 snelheden, lens 2,5 f 395 z.g.a.n.; Zeiss-Ikon 9 × 12 pl.cam. met Tessar 3,5 compur, ongebruikt f 150; Proj.apparaat 8,3 × 8,3 met dubb. cond. ⌀ 11,5 cm, lens en voorst. apart verstelb. f 50, prima voor vergr.app.; Lens Tessar 4,5—18 cm; Lens Xenar 4,5—24 cm; Angulon 6,3—12 cm; Lens Eurynar 6,8—18 cm 1—1.100 sec. Gevraagd of in ruil tegen bovenstaande: Lens Tessar of Xenar 4,5—21 cm; Elmar 9 cm, en Universeelzoeker; Plaubel rolfilmadapter, Tele Longar 19 cm; halve of dubb. condensor ⌀ 22 cm. FOTO KRAL, Nieuwe Pekela. F 6845

REST-AANBIEDING

ANSCO-KLEUREN-FILM

DIAPOSITIEF

KLEINBEELD 20 opn. **ƒ 3,95**
(daglicht of kunstlicht)
(ontwikkelen ƒ 3,25)

6 x 9 6 opn. **ƒ 3,95**
(daglicht of kunstlicht)
(ontwikkelen ƒ 3,—)

(datum Juli/Aug. '51)

N.B. Het ontwikkelen via ons is niet verplicht.

Zending franco rembours (onder ƒ 10,-- plus 55 c. porto).

ADDISON,
Damstraat 30 - Amsterdam
Postgiro 297615 Telefoon 49262

Geen vakman ofwel amateur stelde PRISMA ooit teleur.

THE MOVIE TONE FILM
LAARESSINGEL 38, ENSCHEDE, TELEFOON 2840

Verkoop van

16 - 8 mm FILMS

Alle 8-16 mm filmbewerkingen worden door ons uitgevoerd

Speelfilms, Kluchten, Teken-, Sport-, Culturele en Muziekfilms.

Een lijst wordt op aanvraag gaarne toegezonden

„VAGRO" T
Flitslamphouder

Voordelig in prijs en van prima kwaliteit

Instrumentenfabriek Fa J. H. v. Gelderen
Ph. Willemstraat 28 - Telef. 83132
ROTTERDAM

VARIGAM

Varigam, het universele vergrotingspapier ter verkrijging van éénzelfde gradatie uit negatieven van verschillend contrast!

ANIMEX - HAARLEM
exposeert op de galerij
Fotobeurs 1951
Varigam wordt hier uitvoerig toegelicht!

ALLEENIMPORTEUR VOOR NEDERLAND
ANIMEX
NIEUWE GRACHT 7
HAARLEM
TEL. 15394 (4 LIJNEN)

Een boekje dat U alles vertelt over duPont „Defender" papieren en chemicaliën zenden wij U gaarne franco toe na ontvangst van **f 1,-** op onze postrekening 219500

DU PONT
BETTER THINGS FOR BETTER LIVING THROUGH CHEMISTRY

Door inruil verkregen gebruikte camera's en projectoren

★

Contessa camera 6 x 9 cm F 6.8 3 snelheden	f	27,50
Voigtländer Bessa 6 x 9 cm F 9.—	„	29,50
Ikonta 6 x 9 cm Novar F 4.5 in Compur	„	135,—
Kinax 6 x 9 cm F 4.5 met Synchro-contact	„	65,—
Kinax 6 x 9 cm F 4.5	„	55,—
Kinax 6 x 9 cm F 4.5 10 snelheden	„	85,—
Super Ikonta 6 x 9 cm Zeiss Tessar F 4.5 Compur	„	350,—
Super Ikonta 6,5 x 11 cm Zeiss Tessar F 4.5 Compur in tas	„	375,—
Agifold Reflex 6 x 6 cm F 3.5 coated in paraattas	„	295,—
Reflex Korelle 6 x 6 cm met Victar F 2.9 in paraattas	„	150,—
Reflex Korelle 6 x 6 cm met Xenar F 2.8 coated in paraattas, verchroomd model	„	395,—
Argus Reflex 6 x 6 cm F 4.5 coated in paraattas	„	175,—
Reflecta Reflexcamera 6 x 6 cm F 3.5 in paraattas	„	120,—
Exacta 4 x 6,5 cm Ihagee Anastigmaat F 4.5 in paraattas	„	85,—
Finetta kleinbeeld camera F 5.6	„	45,—
Balda 24 x 36 mm Zeiss Tessar F 3.5 in Compur coated in paraattas	„	165,—
Ikonta 24 x 36 mm Xenar F 2.8 Compur Rapid	„	175,—
Retina II met Xenon F 2.— in Compur Rapid in paraattas	„	325,—
Foca 24 x 36 mm gekoppelde afstandsmeter Oplar F 3.5	„	275,—
Dekko 8 mm opneemcamera F 2.5 in tas	„	275,—
G.I.C. 8 mm camera Berthiot F 1.9 in tas	„	225,—
Ditmar 8 mm camera F 1.8	„	275,—
Keystone 8 mm camera F 2.5 en Berthiot F 1.5 compleet	„	195,—
Bell & Howell Sportster 8 mm met Berthiot F 1.9	„	325,—
Ciné Nizo 8 mm camera met F 1.9 fix focus compleet met portretlens, geel filter en toebehoren in tas	„	425,—
Bell & Howell 8 mm projector 400 Watt lamp 220 volt in koffer	„	550,—
Kodak 8 mm projector model 50 300 Watt lamp in koffer	„	325,—
Kodak 8 mm projector model 34 220 volt 200 Watt in koffer, als nieuw	„	450,—
Bell & Howell 16 mm geluidsprojector Amerikaans type	„	2000,—

FOKA N.V.

Afd. Detail

Admiraliteitsstraat 8 abc
2e Middellandstraat 23
ROTTERDAM
Tel. 22242 – 24422 – 34644

(het lijfblad voor Vader en Zoon)

heeft een technische fotowedstrijd uitgeschreven waarvoor als prijzen o.a. vier buitenlandse reizen zijn uitgeloofd. Koopt, om de voorwaarden te weten een los nummer à f 0.90 of neemt een abonnement voor een half jaar à f 4.25 bij de boekhandel of de Fa W. Gaade te Delft. Giro 13250.

VERGROTINGEN

gemakkelijk inlijsten met FANTASIA Fotoband!

Verdubbel de waarde van Uw geslaagde foto's — breng ze achter glas!
Alles wat U nodig hebt zijn een op maat gesneden ruitje en Fantasia Fotoband. Eenvoudig, praktisch en vlug. Verkrijgbaar in 18 kleuren, uitstekend gegomd, zeer sterk, 2 cm breed, 7½ m lang.

Bij Uw kantoorboekhandel of fotohandelaar

FANTASIA FOTOBAND

Imp.: H. van Oost, Mr. Cornelisstraat 2, Haarlem. Tel. 20465

Alles wat van belang is op het gebied van

Bell & Howell

met inbegrip van de laatste snufjes, wordt U getoond op de

„ANIMEX" Stand

GALERIJ
FOTOBEURS 1951
AMSTERDAM.

Agfa MATERIAAL *is het halve werk!*

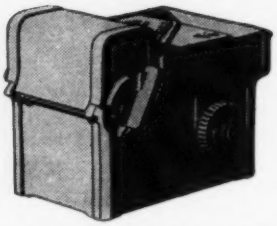

AGFA RONDINAX 60

De film kan bij daglicht in deze ideale ontwikkeldoos worden ingelegd. Geen sluier of beschadigingen. Filmformaat 6 cm. breed. Bediening uiterst eenvoudig.

AGFA RONDINAX 35

Daglicht ontwikkeldoos voor kleinbeeldfilms; telwerk, snijmes en thermometer.

AGFA 9 x 12 DRUK-KAST

Met en zonder klok. Geschikt voor vrijwel alle amateurformaten (kleinbeeld tot en met 9 x 12) Masker, filmgeleider en papieraanleg zijn naar wens verstelbaar.

AGFA PAPIERPINCETTEN

Handig en doelmatig, onontbeerlijk voor elke donkere kamer! Roestvrij staal.

Agfa *FOTO'S ZONDER WEERGA!*

Goede wijn behoeft geen krans

doch een goede camera vraagt „service"!

FOTO STRIK KINO

- de beste voorlichting
- volledige garantie
- altijd het laatste type
- enorme keuze

FOTO-KINO STRIK

NASSAULAAN 37 **BUSSUM** TEL. K 2959 - 6217

Nu ook in **HILVERSUM**

GROEST 136 **TEL. K 2950 - 2130**

FOTO

6e Jaargang No 3, Maart 1951

UNIVERSEEL TIJDSCHRIFT VOOR FOTOGRAFIE

WAARIN OPGENOMEN „KLEINBEELD FOTO"

Officieel Orgaan van de Bond van Nederlandse Amateur Fotografen Verenigingen en van de Nederlandse Fotografen Kunstkring. — Abonnementsprijs f 11.— per jaar bij vooruitbetaling. Losse nummers f 1.—. Abonnementsprijs voor het buitenland (behalve België) f 12.50. Voor België frs 225. Losse nummers frs 20. Agentschap voor België N.V. Nederlandse Boekenimport v/h Van Ditmar N.V., Markgravestraat 10, Antwerpen. Telef. 33155, Giro 12847. — Agentschap voor Zwitserland: Cl. Burnand, Rue St.-Laurent 15, Lausanne. — Sole agents for advertisingrights in Great Britain: Albert Mihado & Co Ltd. 140, Cromwell Road, Kensington, London. S.W.7. — Agence d'Annonces pour la France: Publicité Jean Contesse, 8, Square de la Dordogne, Paris, 17e. — Redactieraad: Dr H. J. van Opstall, Dr J. J. M. van Santen, G. A. W. Wagenaar, N. C. A. J. Zomer. — Redactie en administratie: Telgen 13, Hengelo. Telef. 2530—2530.

UIT DE INHOUD:

Meningen van anderen over de eigen kunstvorm . . . . . Blz. 61
Uitslag FOTO-wedstrijd . . . . . „ 62
Stereo in fotografie en film (slot) . . . . „ 63
Op de snijtafel . . . . . „ 67
Foto's bij kunstlicht . . . . . „ 73
Men zegt dat wij dan sensatie fotograferen „ 78
Nederlandse camera-industrie exit? . . . „ 80
Materiaaleigenschappen . . . . . „ 82
Boekbesprekingen 83, ... „ 86
Bondsnieuws . . . . . „ 84
De Fotobeurs te Amsterdam: zie na blz. 72 de met F gemerkte pagina's.

Foto op de omslag: Kees van der Burg.

UITGAVE: H. L. SMIT & Zn, HENGELO - GIROREKENING 42994 - BANK: DE TWENTSCHE BANK N.V., HENGELO; N.V. SLAVENBURG'S BANK, ROTTERDAM

Van de redactie

HET SCHIJNT WEL, ALSOF IN VERSCHILLENDE landen vooraanstaande lieden op fotografisch gebied de balans eens hebben opgemaakt, waarbij zij merkwaardigerwijze — of: *is* dit wel zo merkwaardig? — met eenzelfde uitgangspunt tot eenzelfde conclusie zijn gekomen. Hun zienswijze is in elk geval belangrijk genoeg om op deze plaats in grote trekken weergegeven te worden. Men kan zich namelijk de vraag stellen of, in vergelijking met vroeger, de foto's tegenwoordig eigenlijk wel béter zijn. Wel zijn zij volmaakter, maar dat is eerder de verdienste van de vele researchlaboratoria, cameraconstructeurs en optische fabrieken. Zijn zij echter ook béter, d.w.z. is de kunstenaar, die al deze technische wonderen hanteerde voor het uitdrukken van zijn gedachte, eveneens in zijn scheppingen gegroeid? De voorzitter van de Royal Photographic Society, Chilton, een zuiver wetenschappelijk georiënteerd fotograaf, merkt op, dat onder alle kunsten de fotografie de zwaarste taak moet hebben, omdat deze, juist door de zo eenvoudig geworden techniek en de toegankelijkheid daarvan voor zeer velen, veel hoger eisen stelt bij de keuze en uitwerking zowel als bij de benadering van het onderwerp, dan welke andere grafische kunst ook.

De Engelse criticus Mason klaagt er over, dat hij op salons zoveel foto's te zien krijgt die niets anders zijn dan buitengewoon gave techniek. Hij vermaant de mensen, wel steeds het technisch hoogst bereikbare na te streven — het een behoeft om het ander niet te lijden — maar tevens legt hij de vinger op een erg en oud zeer: *indien* er dan eens een nieuwe gedachte vorm gegeven is, dan staat een schare klaar, dit in eindeloze reeks te herhalen.

Na een jaar is de nieuwe idee versleten, maar wat erger is: de diverse varianten zijn in technisch opzicht vaak de meerdere van het origineel. De pionier raakt vergeten, de in geest armere, maar technisch betere copie gewordt alle lof en eer.

De pionier kòn haast niet anders dan de techniek verwaarlozen. Iemand die als kunstenaar een ingeving ondergaat en *moet* uitvoeren, interesseert alle techniek geen lor meer, hij *doet*. Het ligt er maar aan hoeveel van zijn techniek routine is, precies zóveel technische prestatie zal in zijn werk aanwezig zijn. De ander, die de idee al in zijn zak heeft, houdt alle tijd en aandacht voor technische finesses over. Dat het onvolmaakte pioniersstuk een brok spontaneiteit is en daardoor levender, ziet de massa helaas bijna nooit.

Zijn al die finesses en geacheveerdheid trouwens wel gewenst? De Fransman Daniel Masclet heeft het daar over: Wij behoorden ons veel meer te gooien op de imponderabilia, welker ontbreken vaak zo pijnlijk is, zegt hij. Veel van wat omhoog gestoken wordt is zonder enige beduidenis, omdat het geheim, het symbool, het rhythme, er in ontbreekt, omdat het geen verrassend element bezit, geen gevoel van ruimtelijke vrijheid schenkt, geen schok, geen poëzie, kortom dit Iets, dat ons een warm gevoel geeft, tot piekeren zet, of ontroert. Als dat niet aanwezig is, blijft er slechts een net maar zielig werkje over. Maar bezit een foto die subtiele, niet aan te wijzen maar slechts te voelen eigenschappen wel, dan kan hij zich de luxe permitteren in technisch opzicht slecht geschapen te zijn, zoals een mooi gelaat een *mouche* mag hebben, of een kerkvenster een gebarsten ruitje. Men kan zich zelfs afvragen of een technisch zwak punt, bijv. een gebrek aan detaillering, niet noodzakelijk is voor de ongehinderde uitstraling van de gedachte. Men mag van de volmaaktheid geen misbruik maken, meent Masclet.

Wilhelm Schöppe, een belangrijk fotoredacteur in Duitsland, constateert, dat daar niet langer uit de gelederen der amateurs de lijn der ontwikkeling voortkomt. Vrijwel uitsluitend de vaklieden geven hier de toon aan, van hen komen de foto's die door de gedurfdheid en forsheid van opvatting, door de oorspronkelijkheid der gedachte uit het kader springen en de leiding nemen. En navolging vinden.

En indien men dan, zoals wij toevallig in de gelegenheid zijn te doen, uit vele landen steeds weer stemmen hoort die ontevreden zijn over de gang van zaken, en die blijde alles wat ànders zijn wil, en ook anders is, toejuichen, indien men constateert dat overal in steeds klemmender betoog verlangd wordt naar meer inhoud, meer persoonlijkheid van de foto, dan pas begint men te beseffen, dat de fotografie bezig is zich te ontwikkelen tot wat eens een eigen kunstvorm zijn zal.

Uitslag FOTO-wedstrijd „Vrije Onderwerpen" Februari 1951

Het doet ons genoegen te constateren dat onze Belgische buren in steeds groter aantal in het vreedzame strijdperk treden. Was het getal hunner inzendingen aanvankelijk nog maar zeer bescheiden, zo langzamerhand kunnen wij gaan spreken van het Belgisch contingent. Hoewel zij eveneens door de gekozen schuilnaam beschermd blijven tijdens de beoordeling, kan men hen, reeds op dat ogenblik, vaak herkennen aan de keuze van het onderwerp en de manier van werken. Niet dat zulks ook maar enig verschil maakt voor een jury, het beste bewijs daarvoor is wel, dat ook zij deze keer een deel der lauweren weghalen.

Ditmaal was de oogst in de klassen juniores en seniores het grootst, en vooral in die laatste was veel verheugend gaaf werk te bewonderen. De gevorderden waren in 't gebruikelijke kleiner kwantum aanwezig, maar van goed gehalte, de vakklasse nam magertjes deel. 't Is zeer wisselvallig, wij hebben het ook meegemaakt, dat de seniores in doorsnee matiger werkten (zelfs wel niet naar verhouding) dan de juniores, en dat het in de vakklasse een gedrang van jewelste was.

Met de prijzen is ogenschijnlijk nogal gestrooid bij juniores en seniores, dit is alleen een afspiegeling van het feit, dat een juiste waardering heel moeilijk was en de discussie nogal hoog liep. Maar hier zijn dan de resultaten. Aan alle bekroonden onze gelukwensen, zij ontvangen straks het gebruikelijke diploma, de winnaars van eerste prijzen bovendien de met hun naam en prijs gegraveerde Daguerre-plaquette.

BABY-BOX-KLASSE

Weinig inzendingen, maar wel goed werk, zodat *twee eerste prijzen* konden worden toegekend, en wel aan *J. A. Wessels* te Arnhem voor een compositorisch en ook technisch heel aardige groep kinderen in een boom, en aan *F. Kerkhof* te Erp voor een gevoelig winterlandschapje, dat goede beloften voor de toekomst biedt.

Een *tweede prijs* bleek nog weggelegd voor *C. Bakker* te Hilversum, die het zeer moeilijke onderwerp van een machinebankwerker bij schaarse, maar interessante verlichting, aandurfde en het er vrij goed afbracht.

JUNIORES

Een serie met voor deze klasse bijzonder gaaf werk, waarin vooral het riviergezicht en de brug uitblonken, bezorgde aan *H. H. v. d. Beek* te Roermond de *eerste prijs*. Het was uitsluitend aan die sterke serie te danken, terwijl *Emile Verfaillie* te Merksem met slechts één sterke foto aanwezig was, dat deze laatste een *tweede prijs* kreeg toebedeeld.

Eveneens een *tweede prijs* was zeker waard de serie van *mej. ir J. Postma* te Den Haag; haar interieurportretten bij lamplicht, vooral het staande formaat, zijn zeer gevoelig en hebben stijl. Een *tweede prijs* ook kreeg *mej. C. J. Bungenberg de Jong* te Den Haag, voor haar uitstekend gefotografeerde table-top „'t Vredesleger trekt op".

Derde prijzen zijn toegekend aan *J. F. Goossens* te Bergen op Zoom, voor het meisjesportret Carina, en *F. Smit* te Dordrecht voor een vrij gaaf architectuurdoorkijkje.

Eervolle vermelding verdienen *B. J. Bakker* te Steenwijk, *L. v. d. Meijer Jr* te Zandvoort (schip), *L. Kanger* te Amsterdam („Wat zeg je?") en *J. Fortuin Drooglever* te Utrecht.

SENIORES

Een gave serie, waarin het spontane en mooi opgebouwde kinderportretje de doorslag gaf, betekende voor *A. Algra* te Rotterdam de *eerste prijs;* bijzonder mooi werk! De promotie nadert, heer Algra! De foto „Gratie" bezorgde *Frater M. Liduïnis* te Utrecht de *tweede prijs;* een zeer merkwaardige foto, knap gezien en uitgewerkt.

Derde prijzen regende het hier over *W. Kruyt* te Haarlem (gaaf, slapend babykopje), *Joh. Vos* te Amsterdam (Nieuws en sport), *A. Dronkert* te Dordrecht (voor de technisch zeer zuivere serie) en *S. A. J. Mastbergen* te Amsterdam (mooi strak werk, technisch bijzonder goed).

Eervolle vermelding verdient *Jan Hofman* te Deventer voor zijn inzending.

GEVORDERDEN

Weinig inzenders, doch een zeer moeilijke keuze door de heterogeniteit der onderwerpen. Ten slotte liep *H. Groenendijk* te Oegstgeest, weg met de *eerste prijs* voor zijn boogschietende jongen, hoewel het portret ook heel sterk stond.

Henk Rietveld stelde ons met zijn drie varianten op „De drie gratiën" voor een probleem. Het is waarlijk geen eenvoudige taak drie vrouwennaakten tot een goed geheel te verenigen. Zijn drie figuren op de rug gezien bleken de sterkste, zijn ook zeer knap van vleesuitdrukking, mooi van lijn. Hoewel..... de idéé..... was gewaagd en gevaarlijk naar de grens van Kitsch. Daar die grens evenwel niet overschreden werd, de *tweede prijs* ten volle waard.

De *derde prijs* ging verdiend naar *G. H. Wagenaar* te Rotterdam, voor zijn nachtsneeuw.

VAKKLASSE

De trouwe inzender *J. L. du Parant* te Dordrecht, zond goede sneeuwfoto's bij avond in. Sneeuw ligt hem! Het verlichte venster met besneeuwde struiken er voor bezorgde hem de *tweede prijs*. Dat het geen eerste zijn kon ligt alleen hierin, dat wij in de vakklasse te vaak foto's ontmoeten — ook al waren die er ditmaal niet — waaraan de sterke drang een gedachte te uiten ten grondslag ligt. Deze foto's zijn technisch zeer knap, doch bij een vakman mogen wij nòg meer eisen!

Louis van Paridon te Amsterdam, verwierf hier een *derde prijs* voor zijn kaartlezende toerist.

En nu weer òp naar de volgende wedstrijd:
Vrije Onderwerpen, sluitingsdatum 28 April a.s..

STEREO:

778.554.1

fotografie en film; overzicht en uitzicht

II.

Artikelen over stereo-problemen hebben een typische moeilijkheid: de materie lijkt spoedig wat ingewikkeld en wat wetenschappelijk. Dat komt uiteraard, doordat hier met ideeën en waarden wordt gewerkt die wij in de gewone fotografie niet tegenkomen. De meeste artikelen in een blad als FOTO zullen aan de lezers weinig of geen moeilijkheden geven; met de materie is men immers vertrouwd. Maar bij het spreken over stereo-vraagstukken gaan wij terreinen betreden waar wij niet elke dag komen; het lijkt wat moeilijker om er de weg te volgen. Om deze reden zal in het volgende niet gestreefd worden naar verklaringen die wetenschappelijk zo zuiver mogelijk zijn; integendeel: wat volgt moet beschouwd worden als een, in populaire trant geschreven, overzicht.

„Hard wordt gewerkt aan de oplossing van de stereo-problemen", is in het vorig artikel gezegd; het is nu dus zaak om na te gaan wat de vele onderzoekers reeds hebben gevonden en bereikt. Uiteraard in zoverre het voor publicatie vrij gegeven werd.

Het is reeds dadelijk niet geheel en al verantwoord, wanneer wij zeggen, dat er drie wegen zijn waarlangs men gaan kan om te komen tot de derde dimensie in het foto- en filmbeeld. Maar de ervaring heeft geleerd, dat men steun heeft aan de volgende indeling:

a. het systeem van twee beelden naast elkaar, bezien in een kijker;
b. het systeem van beelden, door een drukmethode of door projectie gebracht in één enkel vlak, dat bezien wordt via een speciale bril;
c. het systeem van beelden, samengebracht in één bepaald vlak, bezien via een raster dat dicht voor dat vlak is aangebracht.

HET VECTOGRAPH-SYSTEEM

Twee namen worden ons in verband met het Vectograph-systeem genoemd: Joseph Mahler, een onderzoeker die reeds meer van zich heeft laten horen, maar vooral: Edwin H. Land, directeur van het research-laboratorium van de Polaroid Corp. in de Ver. Staten. De naam van Edwin Land werd enkele jaren geleden ook genoemd, toen plotseling in de pers de verhalen over de „één-minuut-camera" opdoken. Deze verhalen waren zo gesteld, dat vakmensen de schouders ophaalden. Maar de naam van de uitvinder gaf ons vertrouwen, want ook zijn Vectograph-systeem is van grote betekenis.

Men heeft twee soorten van Vectograph-beelden: het beeld op papier en het projectie-beeld (lantaarnplaat of film); de gevolgde werkwijze is bij beide echter dezelfde.

Het bijzondere is, dat het beeld zelf het vermogen heeft om licht te polariseren. Vandaar dat men bij projectie geen polarisatiefilters voor de lenzen hoeft te plaatsen, en meer nog: men kan volstaan met één projector, hetzij voor film, hetzij voor het staande diapositief. Ook het „papier"beeld is enkelvoudig; wat wél opvalt is het metaal-achtig oppervlak er van. De beelden lijken, met het blote oog gezien, wat onduidelijk en wazig, maar welk een verandering, wanneer men een bril opzet, voorzien van twee tegengesteld gepolariseerde „glazen".

Verrassend is dan de stereoscopische werking.

In Nederland wordt van het Vectograph-systeem nog niet veel gebruik gemaakt, al zijn de materialen en toebehoren reeds geruime tijd in de handel. Een kwestie van deviezen-schaarste. Maar wij hebben bij de importrice, de Melkers handelsonderneming te Den Haag, een aantal voorbeelden gezien van hetgeen bereikt kan worden, een aantal Vecto-beelden die schone beloften in zich dragen.

Er komt bij, dat het afdruk-procédé niet moeilijk lijkt te zijn. Men gaat uit van het bekende stereoscopische beeldenpaar, en kan dan verschillende wegen kiezen om ten slotte tot de Vectograph-afdruk te komen. Het voornaamste stuk gereedschap blijkt daarbij een goede .... wringer van een wasmachine te zijn. De beide deelbeelden drukt men af op Eastman Wash-off Relief Film, welke eigenlijk vervaardigd wordt voor de productie van kleurenfoto's op papier. Dit afdrukken verschilt niet veel van het gebruikelijke afdruk-procédé, behalve dat het fixeerbad vervangen wordt door een „wash-off"-bad. De gerede beelden zijn in reliëf: bij de lichten is de laag dun, bij de gezwarte gedeelten dikker. Men neemt dan de nog natte reliëfbeelden, dompelt ze een korte tijd in de door de Polaroid in de handel gebrachte „printing solution" en legt ze ter weerszijden van een vel Vectograph-film. Dat alles wordt dan in de wringer samengeperst, uiteraard zo, dat de beelden elkander nauwkeurig dekken. Dit is het belangrijkste van wat gebeurt bij het procédé: eerst nog licht-geel, verandert het geheel langzaam in blauw-zwart, en het complete beeld wordt zichtbaar.... In één minuut is deze verandering voltooid.

Wat geschiedde? De beide reliëfbeelden hebben al de „printing solution" afgestaan aan de wederzijdse oppervlakken van de Vectograph-film. Beide reliëffilms worden nu van het Vectograph-beeld verwijderd; men kan ze onmiddellijk gebruiken om de tweede en de derde afdruk te maken, tot om en bij de duizendste toe. Het Vecto-beeld moet nog een minuut of wat gefixeerd worden in een speciaal bad; dan wordt het beeld kortweg gedroogd en ten slotte nog gelakt, met blanke lak aan de voorzijde en met aluminium-lak aan de achterzijde. Dat laatste vervalt als men het beeld wil projecteren. Bij dat projecteren is nog één voorwaarde: men moet gebruik maken van een speciaal metaalachtig scherm, dat niet depolariseert.

De „papier"-beelden kan men in de hand nemen, aan de muur hangen, in albums plakken, en verscheidene personen kunnen er gelijktijdig naar kijken. Wie de goede bril heeft opgezet, ziet het beeld in drie dimensies.

Nu echter nog de vraag, hoe het stereoscopisch effect ontstaan kan. Gezegd werd reeds: de beelden zelf zijn polariserend. De „printing solution" schept aan beide zijden van de Vectograph-film een polariserend beeld. De beide deelbeelden zijn gepolariseerd in tegengestelde richtingen, het ene 45° links van de verticale stand, het andere 45° rechts afwijkend. In brillen zijn de polarisatie-glazen evenzo gericht. Daardoor bereikt men, waarnaar gezocht werd: slechts één van beide beelden is zichtbaar voor het linkeroog, het andere uitsluitend voor het rechter.

Onze tekening geeft de verdere verklaring.

Dit Vectograph-systeem is in 1939 ontworpen en in de oorlogstijd snel tot een goed eind gebracht; de luchtmacht was de eerste die er gebruik van maakte.

In theorie is het thans ook eenvoudig om het systeem te

gebruiken voor de bioscoop- of de smalfilm; tot heden is daarvan echter nog niets gekomen.
Wel werd op de World's Fair te New York door de Polaroid een demonstratie gegeven van hetgeen we intussen in Nederland ook reeds hebben gezien: de gepolariseerde projectie van twee films via twee synchroon lopende projectoren, waarbij het beeld door een polarisatie-bril bekeken wordt.

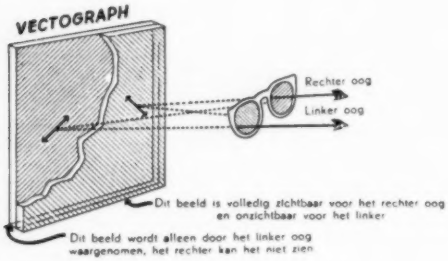

DE VINDINGEN VAN DR REIJNDERS EN IR WEBER

Dr Reijnders hield zich in eerste instantie met iets anders bezig: niet met de technische vervolmaking van het een of andere systeem, maar met de natuurgetrouwe weergave van het beeld. Wat hij gezien had, leek hem niet natuurgetrouw, maar moest z.i. gerangschikt worden onder de rariteiten. Volgens deze arts moesten wij verlost worden van beelden, waarbij plotseling een voetbal schijnbaar tussen het publiek verdwaalt, een trein de zaal in stuift, waterdruppels rondspatten en een hand naar onze schouders schijnt te grijpen. Vooral echter het verkeerde perspectief, meestal het sterk overdrevene, moest verdwijnen.
Nu is het evenwel maar de vraag, in hoeverre dit steeds en immer vermeden moet worden. Ook de huidige, twee-dimensionale film begon met allerlei „plaatjes" die uitsluitend ter wille van de rariteit vertoond werden. Het waren niet de technici die ons er van verlost hebben, maar de cineasten.
Het is goed wat dr Reijnders heeft gedaan en nog doet, maar uitvinders en ontdekkers moeten enkel mogelijkheden scheppen, en het aan de mensen die er mee zullen werken, overlaten hoe zij die mogelijkheden willen gebruiken.
Het kan niet de taak van de film zijn (zelfs niet van de instructie-film!) om aldoor beter de werkelijkheid na te bootsen; de film schept zijn eigen wereld en zijn eigen werkelijkheid. Toch is het uitstekend geweest, dat dr Reijnders er nog eens op heeft gewezen, dat wij af moeten stappen van de vaste afstand tussen de beide opname-lenzen, hoewel die in „gewone" gevallen gelijk moet zijn aan de gemiddelde afstand tussen beide ogen. Verder vond dr Reijnders, dat de lens-assen in de meeste gevallen dan niet evenwijdig moeten blijven, maar elkander moeten snijden in het punt waar het hoofdmotief van het onderwerp zich bevindt. Dan wordt bereikt, dat geen delen van het beeld ver naar voren schijnen te steken; men krijgt integendeel het idee of men door een vensterachtige opening naar buiten kijkt.
Nog meer denkbeelden heeft dr Reijnders ontwikkeld, bijv. in verband met het gebruik van tele-lenzen. Hier is echt de arts aan het woord, die weet, dat het stereoscopisch zien volstrekt niet alleen een physische, maar veel meer een psychische kwestie is.
Het zou goed zijn, wanneer dr Reijnders in een uitvoerig opstel al zijn ideeën eens rechtstreeks publiceerde.
Sommige dingen die dr Reijnders vond, bleek men elders en eerder (uiteraard geheel onafhankelijk) ook reeds gevonden te hebben. Dat is zo wonderlijk niet; bepaalde uitvindingen „hangen in de lucht" en het gebeurt meermalen, dat men van twee of drie zijden gelijktijdig met een nieuwe vinding komt.
Overigens vervaardigde ir Prinsen reeds in 1923 een camera voor stereo-film, waarbij door middel van een schroef een grote prisma werd gericht op het object dat het dichtst bij de camera was geplaatst. Een wijzer met een wijzerplaat gaf de afstanden aan van één meter tot oneindig.
En zo waren we dan ook volstrekt niet verbaasd, te ontdekken, dat John T. Rule in het „Journal of the Optical Society of America" van April 1941 een uitvoerig artikel publiceerde over ongeveer hetzelfde onderwerp, waarin hij eveneens het vraagstuk van het natuurgetrouwe stereo-beeld besprak, en ook tot de conclusie kwam, dat de lens-assen elkander veelal zullen moeten snijden waar het voorste gedeelte van het onderwerp zich bevindt. En ook publiceerde Rule reeds het volgende:
„Een enkelvoudige foto van een menselijk hoofd, getoond terwijl het bijna geheel een scherm van 15 voet breedte vult, zal worden geïnterpreteerd als een hoofd van normale grootte, gezien op korte afstand. Een stereoscopische projectie van een opname van hetzelfde hoofd geeft ons de indruk van een gigantisch hoofd van ongeveer 15 voet".
Ziehier dus dezelfde problemen waarvoor dr Reijnders een oplossing zoekt.

HET RASTER-SYSTEEM

De brillen, nodig voor het stereoscopisch zien, zullen altijd practische bezwaren blijven hebben, vooral als men de stereofilm in de normale bioscoop-programma's brengen wil.
Vandaar dat naarstig gezocht werd en wordt naar de oplossing van het brillenloze systeem.
Dat dit systeem grote mogelijkheden in zich bergt, heeft men kunnen bemerken aan de transparante foto's die hier en daar in etalages zijn verschenen en een uitstekend stereoscopisch effect geven, zonder dat men een bril of een ander hulpmiddel bij het bekijken nodig heeft.

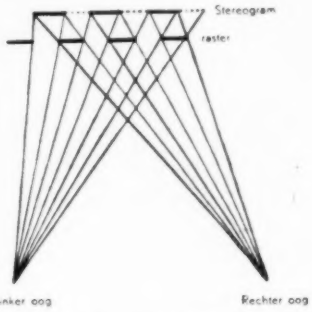

Het raster-principe is eigenlijk ook weer heel eenvoudig en simpel. Onze tekening geeft het denkbeeld in primitieve vorm weer. Ter wille van de eenvoud van de voorstelling nemen wij een beeld dat niet geprojecteerd wordt, maar reëel is. Er voor staat een raster. En nu kan men zich wel indenken, dat er ergens een punt moet zijn, waar men kan gaan staan, en waar de verhoudingen dan zo zijn, dat het linkeroog een gedeelte van het beeld ziet dat door het rechter- niet wordt waargenomen, terwijl ook het omgekeerde het geval is. Of, volgens ons schema: het rechteroog ziet datgene van het beeld wat door stippellijnen is aangegeven, het linker- dat wat met volle lijnen is geschetst. Nemen wij nu verder aan, dat het te beschouwen beeld een stereo-foto is, ook raster-gewijze samengesteld uit de beide deelbeelden (de stippellijnen geven delen aan van het rechter beeld, de volle lijnen die van het linker), dan hebben

wij het principe gevonden, want vanuit een bepaalde gezichtshoek zien de beschouwers het beeld plotseling plastisch. Een volgende stap is dan, dat men de beide deelbeelden van een stereo-opname op een scherm projecteert, gebruik makend van datzelfde raster. Wanneer men eerst één der beide beelden op het scherm werpt via het raster, zal slechts dat deel van het beeld dat niet door het raster gehinderd wordt, het scherm bereiken. Enigszins ter zijde staande van de projector zal men wellicht dat gerasterde beeld kunnen zien; enkele centimeters meer naar links of rechts ziet men plotseling niets, daar het raster dan het schermbeeld bedekt.
Nu schakelt men de tweede projector in, die het andere deelbeeld ook op het scherm werpt. Wetenschappelijk òf proefondervindelijk kan men precies de plaats bepalen van deze tweede projector. Ook van dat beeld wordt de helft, strooksgewijze, door het raster opgeslokt; het deel van het beeld, dat het scherm bereikt, vult echter precies de nog onverlichte gedeelten van het scherm.
Wat ziet men nu, ongeveer ter zijde van de projector staande? De ogen precies gericht houdende op de plek waar wij, bij de inschakeling van slechts één projector, nog niets konden zien, ontwaren we nu ook niet veel: een wat gestreept, warrelig beeld. Maar even het hoofd wat naar links of rechts bewegend, zien we plotseling een goed stereoscopisch beeld: onze ogen hebben we zo geplaatst dat het linker uitsluitend het ene, en het rechter slechts het andere beeld kan opvangen.
Men bemerkt echter ook dadelijk de bezwaren: men moet zich zo dicht mogelijk in de buurt van de projectoren bevinden, om het wonderlijke effect te kunnen zien; voor gebruik in zalen is het systeem, zover wij het nu beschreven hebben, nog allerminst geschikt.
Maar er kwamen weer allerlei vindingrijke geesten, om dit principe te verbeteren.

DE WERKWIJZE VAN PROF. EDMOND NOAILLON EN S. P. IWANOFF

Zo ongeveer gelijktijdig hebben de Belg Noaillon en de Rus Iwanoff gevonden, dat men de stroken van het raster niet evenwijdig moet laten lopen, maar moet laten convergeren. Dit convergeren (= het theoretisch samenvallen van het verlengde van de rasterspijlen in het punt 0) doet iets zeer belangrijks ontstaan: het aantal plaatsen van waaruit men het verschijnsel kan waarnemen, wordt beduidend groter; men behoeft zich niet meer practisch op de plaats van de projectoren te bevinden.
Het zou te veel plaatsruimte kosten om ook dit systeem uitvoerig te bespreken; wie echter de illustratie bij dit artikel bekijkt krijgt wel een indruk van de mogelijkheden.

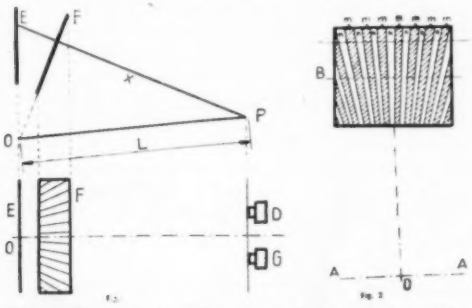

Edmond Noaillon is in 1942 gestorven. In hoeverre Iwanoff het gevondene van deze ontdekker heeft toegepast, of in hoeverre hij practisch onafhankelijk tot ongeveer dezelfde denkbeelden kwam, is uiteraard moeilijk na te gaan. Wel is zeker, dat de Russische constructeur het idee sterk verbeterde, door het raster een zeer fijne ader-verdeling te geven. Dit systeem is eigenlijk het enige dat reeds in de practijk van het filmtheater toepassing vindt; in 1941 opende de cinema „Moscou" haar deuren, om tot heden steeds te draaien voor volle zalen. Het scherm heeft afmetingen van ca 3 × 5 meter en een enorm gewicht. Men kan in het theater ongeveer 300 toeschouwers plaats geven.
Sinds enige tijd heeft Iwanoff een geheel nieuw systeem aangegrepen om dat ter ontwikkeling te brengen; hij construeerde een lenzenrasterscherm, dat enigszins doet denken aan hetgeen de Fransman Bonnet op fotogebied presteert.

DE TRANSPARANTE STEREO-FOTO'S VAN BONNET

Maurice Bonnet houdt zich zowel met het filmbeeld als met de fotografie bezig, en van deze uitvinder stammen de zo wonderlijke beelden die men thans in sommige etalages van grote fotozaken zien kan. Wij moeten dadelijk zeggen, dat Bonnet niet de enige is; in 1950 heeft ir F. B. A. Prinsen uit Delft op zijn stand op de Jaarbeurs foto's laten zien die sterk aan die van Maurice Bonnet herinneren. De camera die Prinsen construeerde, heeft veel gelijkenis met die van Bonnet, maar er zijn verschillen, en de beide constructeurs zullen wederkerig wel niet door patentrechten worden gehinderd. Van de camera van Bonnet kunnen wij hierbij een afbeelding geven.

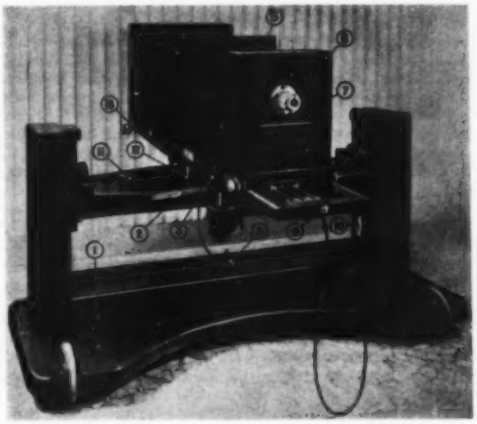

Het geheim is, dat wij hier niet te doen hebben met een eenvoudig raster, maar met een plastic raster dat samengesteld is uit halfcylindervormige lensjes, dicht naast elkaar, en verticaal verlopend. Ribbeltjes-glas; in dit geval echter uiteraard zuiver geperst en met de lijnen nauwkeurig aan elkaar sluitend.
Tijdens de opneming maakt de camera een zwenking; boogvormig beweegt zich om een hoek van 16° het achterstuk, waar het opname-materiaal zich bevindt. Onderwijl blijft de lens op het onderwerp gericht. Tijdens deze beweging wordt telkens slechts een deel van het opname-materiaal belicht; het raster, vóór de gevoelige laag geplaatst, zorgt daarvoor. Hoewel dat niet geheel en al juist is, zouden wij kunnen zeggen, dat 20 à 40 opnamen naast elkander worden geplaatst, want elk half cylindertje vormt nog weer een zeer klein (verticaal lijnvormig) beeld van wat het toebedeeld krijgt van de cameralens. Al die „lijntjes" liggen (vervloeiend) tegen elkaar aan achter elk half cylindertje. De 20 à 40 „beeldjes" ontstaan dus doordat camera en achterstuk tijdens het opnemen draaien.
Eenzelfde raster als tijdens de opneming werd gebruikt, wordt

op de afgedrukte foto gemonteerd. Het resultaat is, dat waar wij ons ook bevinden, het linker- en het rechteroog steeds twee afzonderlijke beelden zien. Dat deze even na elkaar gemaakt zijn is van weinig of geen betekenis; belangrijk is dat telkens twee beelden samenvallen die het bekende hoekverschil hebben en dus tezamen stereoscopisch werken. Als men iets van plaats verandert, schijnt het beeld dan bovendien nog te bewegen omdat de camera om het onderwerp heen draaide; het kan zelfs de ogen sluiten indien het model zulks tijdens het opnemen ook deed.

Voor het filmtheater is dit systeem uiteraard niet geschikt; men kan immers niet voor het maken van elk afzonderlijk beeld de camera deze zwenking laten maken. Alleen bij bepaalde truc-opnamen zou dat gaan, maar dan nog hebben wij de moeilijkheid, dat de vele z.g. aparte beelden niet op 16 of 35 mm zijn samen te brengen.

DE ONDERZOEKINGEN VAN HET LABORATORIUM PRINSEN

Ook ir Prinsen zoekt reeds meer dan 25 jaar naar de mogelijkheid om de brillenloze stereo-projectie in het filmtheater mogelijk te maken. Deels wordt hij daarbij thans geholpen door ir Weber, die voordien samen met dr Reijnders tot bepaalde theoretische conclusies kwam en die verder verschillende mogelijkheden in de practijk reeds had beproefd.

Ir Prinsen werkt ook aan het systeem met de polarisatie-brillen, en wat men daarmee bereikt heeft is reeds zeer bijzonder. Er was een reeks van moeilijkheden die zich in de practijk voor bleken te doen en welke nu stuk voor stuk worden opgelost.

Voor het brillensysteem zal waarschijnlijk het Vectographsysteem het juiste zijn, maar dat is voor de practijk in het theater nog niet geschikt. Wie in het voorgaande gelezen heeft hoe het procédé werkt, zal tot de conclusie komen, dat het zeer eenvoudig is om op deze wijze foto's te maken, maar dat er aan het vervaardigen van films van enige lengte nog practische bezwaren in de weg staan. Wanneer die films er wel waren, zou de projectie practisch geen moeilijkheden opleveren, en elk toestel dat thans in een theater staat opgesteld of elke smalfilmprojector zou kunnen dienen.

Prinsen zocht nu naar een mogelijkheid om de linkse en de rechtse beelden op één filmstrook samen te brengen. Tientallen manieren zijn daarvoor al aangegeven, maar alle hadden zij hun bezwaren en fouten. Men heeft nu een mogelijkheid gevonden, waarbij slechts een kleine verandering in het filmkanaal van de bestaande projector behoeft te worden aangebracht; lichtverlies is in verbetering van de lichthoeveelheid omgezet. De projector krijgt verder een ingenieus gevonden voorzetapparaat; het scherm mag niet dé-polariserend zijn; de bezoekers gebruiken de bekende polarisatie-brillen; en daarmee is de stereoscopische illusie volkomen.

Maar misschien nog harder wordt gewerkt aan de verbetering van het brillenloze systeem.

Een nieuw systeem dat wij het „Delfts" systeem zouden kunnen noemen, wordt toegepast. Bij proeven die wij mochten bijwonen, kwamen wij inderdaad tot de conclusie, dat hier wederom een grote stap naar de vervolmaking is gezet. Ook hier een rastersysteem, maar een raster dat straks volkomen onzichtbaar zijn zal.

Welk een mogelijkheden, wanneer straks de apparatuur in zoverre bedrijfszeker is geworden, dat wij het stereo-filmbeeld in de theaters en in zalen kunnen gaan zien.

Die tijd zal waarschijnlijk niet meer ver verwijderd zijn.

Eén naam moet aan het slot van deze opsomming nog genoemd worden, nl. die van gen. maj. b.d. van Albada. Deze zal dan thans waarschijnlijk niet meer intensief aan de stereo-problemen werken, maar het zijn *zijn* publicaties geweest die de rechtstreekse oorzaak waren dat verschillende onderzoekers van thans met de proeven zijn begonnen. Kl.

Vakexamens fotohandel 1951

Op 15 Februari jl. is in het gebouw van de Nederlandsche Fotovakschool de „Commissie vakexamens fotohandel" geïnstalleerd, welke commissie is voortgesproten uit de wensen die de laatste tijd ten aanzien van de vakexamens fotohandel waren gegroeid. Deze commissie bestaat uit zes personen, resp. fotohandelaren en fotohandelaar-fotografen, die door de Nederlandsche Fotovakschool en de Stichting Defopa zijn aangewezen.

De commissie zal zich bezighouden met de regeling van de vakexamens fotohandel volgens de in de vestigingswet vastgestelde richtlijnen, waartoe haar door de Nederlandsche Fotovakschool alle bevoegdheden zijn overgedragen. Als adviseur van de commissie zal optreden de heer C. J. Tirion, directeur van de Nederlandsche Fotovakschool.

Voor een juiste coördinering met het vakexamen fotografie zullen de secretariaats- en administratieve werkzaamheden door de Nederlandsche Fotovakschool worden behartigd, welke school tevens volgens de aan haar toegekende wettelijk vastgelegde bevoegdheid de diploma's zal uitreiken aan hen die volgens de commissie daartoe in aanmerking komen.

Gestolen artikelen

In Brussel zijn op 1 Februari 1951 òf in de huurloods, òf op de boot, de volgende artikelen ontvreemd:
1 Kodak 16 mm „Pageant" Sound Projector;
4 Kodak Ektar lenzen f/2.5, f = 15 mm;
3 Cine Kodak Eight Magazine Camera's f/1.9.

De firma Kodak N.V., Anna Paulownastraat 76, 's-Gravenhage, tel. 334024, verzoekt allen, die op enigerlei wijze iets van deze artikelen vernemen of die ontmoeten, haar op de snelst mogelijke wijze daarvan op de hoogte te brengen.

KAREL KIEK'S

Camera-capriolen

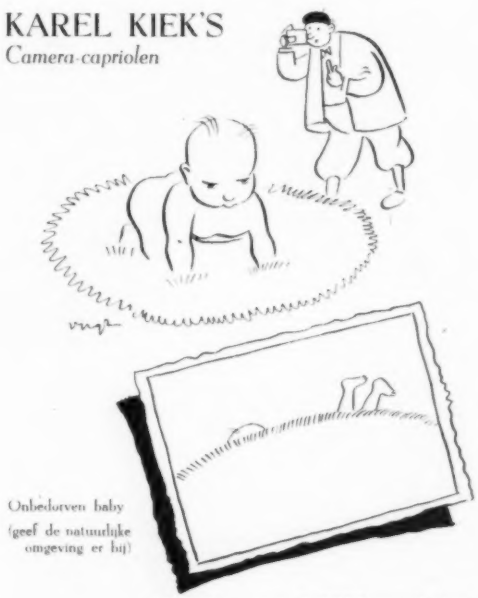

Onbedorven baby
(geef de natuurlijke omgeving er bij)

(hij is die ene man die FOTO nog niet leest)

Op de Snijtafel

Onze vriend en medewerker Hens zit in deze bijdrage pas recht goed achter zijn snijtafel. Op de hem eigen wijze vertelt hij, hoe hij zich voelt, maar zelfs als hij zucht bij het uit te spreken Salomo's oordeel voor de FOTO VAN DE MAAND en er 4 andere foto's naast plaatst: hij is in zijn element! Nu hij zo lekker op dreef raakt, en U kunt zien hoe hij de dingen aanpakt, zorg nu, dat hij op dreef blijft. Zend nu even die foto's in!
Adres: redactie FOTO, Telgen 13, Hengelo. Elke dag is goed, maar vandaag beter dan morgen. Wij zorgen voor doorzending. Op de enveloppe vermelden: Snijtafel. Achter op elke foto: Uw naam en adres.
Tussen haakjes, prijswinnaar Van Schuppen, schrijft U ons even, welk deeltje van de FOTO-serie we U mogen aanbieden? U hebt keuze uit 15 stuks.

De foto van de maand

Voor mij ligt een kleine stapel foto's, speciaal ingezonden voor „De Snijtafel". Uit alle delen van het land zijn ze ingezonden en nu ik mij concentreer om een keuze te doen, denk ik onwillekeurig aan de gezamenlijke energie, tijd en kosten, die hieraan besteed zijn. Eveneens denk ik terug aan de tijd — lang geleden — dat ik zelf vol enthousiasme inzond voor wedstrijden en ik herleef weer de spanning, de verwachting en..... zo nu en dan de voldoening van een succes, maar de meeste keren de teleurstelling. Zo zal het ook deze en de volgende inzenders gaan. Zij hopen en zullen een volgend nummer vol verwachting openslaan in de hoop of er iets van hun werk in aanmerking is gekomen om gereproduceerd en besproken te worden. Ook hier gelden de woorden: „velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren". Ik wil U een hart onder de riem steken. Laat U niet ontmoedigen, blijf Uw enthousiasme behouden en Uw medewerking verlenen ook al wordt er van Uw werk, dat met zoveel liefde tot stand is gekomen, niets geplaatst. Uw werk wordt niet als waardeloos weggeworpen, maar blijft als kostbaar materiaal in portefeuille. Wil deze rubriek aan haar doel beantwoorden, dan dient er een archief gevormd te worden, waaruit voor bepaalde onderwerpen die te zijner tijd voor bespreking in aanmerking komen, geput kan worden. Beschouw het als de tol die U betaalt voor de vreugde die de fotografie U geeft en voor de steun die de maandelijkse artikelen van FOTO, waaronder deze rubriek, U geven om het moeizame fotografische pad te blijven bewandelen. Vraag Uw werk dus niet terug en laat de grootste afmeting der vergroting nooit het formaat 18 × 24 te boven gaan. 13 × 18 is reeds groot genoeg.

En wanneer er wel te zijner tijd enig werk van U wordt opgenomen, wees er dan bij voorbaat van overtuigd dat naast de goede kwaliteiten er juist tekortkomingen in aanwezig zullen zijn. Want van *Uw* fouten moeten anderen leren, zoals U van andermans fouten profijt trekt. Ik ben er op uit om fouten te ontdekken — hoe wreed dit ook moge klinken —. Het is zo gemakkelijk met woorden te zeggen: zo moet het wel en zo moet het niet zijn, maar een fotograaf tekent met licht en een beeld is oneindig waardevoller dan een woord. Help mij en ik zal U helpen; dan werken wij gezamenlijk voor hetzelfde doel. Blijf dus voor deze rubriek inzenden.

En nu vraagt de redactie mij *„de foto van de maand"* aan te wijzen. Beseft men wel ten volle wat dit inhoudt? Ik heb in mijn leven veel gejureerd. Duizenden foto's heb ik beoordeeld en hoe meer ik er te zien kreeg, des te moeilijker werd de boordeling, want men wordt zich steeds meer de betekenis bewust van het gezegde: „zoveel hoofden, zoveel zinnen". Nog kort geleden werd er door het Handelsblad een fotowedstrijd voor amateurs uitgeschreven, getiteld „Winter". Wie in de jury zitting hebben gehad, is mij niet bekend, maar zij zullen zeker voor hun taak berekend zijn geweest. De eerste prijs werd echter toegekend aan een foto die een specimen van een „dubbelbeeld" was. Men kon de foto horizontaal middendoor snijden en men had twee composities, die ieder op zich goed waren, terwijl toch als norm in een goede compositie dit niet mogelijk mag zijn. Waaruit U weer ziet, dat smaken verschillen. De foto van de maand zal dus tot op zekere hoogte beschouwd worden als de beste foto. Doe maar eens een keuze tussen een portret, een landschap, een stilleven en bloemstudie, een table-top. Moet men de nadruk leggen op originaliteit, op artisticiteit, op materiaalweergave, op techniek. Het is reeds moeilijk uit 100 foto's er 10 uit te halen die de beoordelaar het meest getroffen hebben, maar om uit die 10 foto's, die ieder op zich waardevolle, maar totaal verschillende eigenschappen bezitten, de beste te kiezen, is een kwestie van persoonlijke visie. Het zal dus de ene keer eens een portret, dan weer eens een landschap, stilleven etc. zijn. Na langdurige beschouwing en herhaalde selectie bleven er voor mij ten slotte 5 foto's over die ik als de beste

J. v. S. Jr te U.

van de gehele collectie beschouw en waaruit ten slotte „Het winterse bos" als de foto van de maand werd gekozen. Mij trof hierin buitengewoon de „wintersfeer" in al haar blankheid, een stilte en kalmerende rust, ver van alle stadsgewoel. Zou men mij vragen: is hier een hoofdmotief aanwezig, dan zou ik daarop slechts ontkennend kunnen antwoorden. Het is de stemming die de gehele compositie beheerst. Een duidelijke voorgrond met prachtige toonwaarden, niet doorgedrukt daar de enkele hoge lichten in de voetsporen anders verloren zouden zijn geraakt. Aan de linker onderkant die schijnbaar onbetekenende takjes, maar die toch niet gemist kunnen worden. De middengrond van zuiver wit, geen glinsterende sneeuw, zoals die bij opkomende dooi veroorzaakt wordt, maar een dikke witte vacht. Twee diep in de sneeuw weggezonken boomstammen, die aan de schaduwzijde toch nog voldoende details vertonen, het voetspoor dat het oog leidt en dan ten slotte het verschiet, enigszins wazig en zacht van toonwaarde. Een iets doordrukken van de linker bovenhoek zou het geheel nog ten goede gekomen zijn.

Werp mij niet voor de voeten: niet origineel, een oude melodie, want dan is het toch zeker een mooie melodie, die haar waarde zal blijven behouden. Het is één facet der fotografische motieven.

Als grote tegenstelling „Modder". Niet in de verkeerde betekenis van het woord. Het kan ook klei zijn, maar men denkt onwillekeurig: „in die omgeving kun je alleen met baggerlaarzen komen". Het is een pracht specimen van een close-up, een materiaalweergave zonder weerga en een bewijs, dat zelfs het schijnbaar meest onbetekenende object toch nog bekoring kan hebben. Het is geen gegeven zoals „Blanke sneeuw" waardoor ieder die enig schoonheidsgevoel bezit getroffen wordt. Hier moet men een speurhond voor zijn. Men is er voorbij eer men het weet en ik zou haast zeggen, om een dergelijk gegeven te ontdekken, moet men alleen zijn. Hier kan men zich niet laten leiden door schoonheidswetten; men aanvaardt het gegeven zoals het zich voordoet. Het enige ingrijpen dat mogelijk is, is het kiezen van het juiste standpunt. Candid-photography.

J. H. v. S. te L. *Sneeuw in het stuifzand*

Een geheel andere tegenstelling is „Sneeuw in het stuifzand". Hier is een duidelijk hoofdmotief aanwezig — een eenvoudig gegeven, prachtig in het beeldvlak geplaatst met slechts op een plaats een hoogste licht; een zacht glijdend tegenlicht, dat een prachtige glinstering over het besneeuwde stuifzand werpt. Hier geen zware sneeuwvacht. Prachtig komen de zwarte pluimen tegen de achtergrond uit, een fraaie compositie, die vergroot op 30 × 40, op een fotosalon een uitstekend figuur zou maken. Technisch volmaakt. „Rhythme" is ook subliem gezien. Een mooi voorbeeld dat lijnen die

J. H. v. Schuppen, Lunteren

Het winterse bos

De foto van de maand

in werkelijkheid verticaal zijn en als verticaal worden weergegeven het toch ook nog wel „doen". Het is inderdaad een rhythme van ijzer, waarin alle richtingen en vormen met elkaar wedijveren. De fraaie paraboolvormige bint breekt de horizontaal-verticaalwerking op schitterende wijze. Wanneer men daarenboven nog het geluk heeft tegen zo'n wolkenlucht aan te lopen, dan kan het niet anders of de fotograaf die de juiste plaats voor de opnamen weet te kiezen, moet eer met zijn werk inleggen. De uitvoering der foto's is op crêmekleurig papier in bruin/zwarte tint. Indien ooit wit hoogglanzend materiaal op zijn plaats was geweest, dan is het wel hier.

Dat de fotografie wat motieven betreft onuitputtelijk is en dat we nog niet bevreesd behoeven te zijn op een dood spoor te zijn gelopen, bewijst „Ha! die papa".

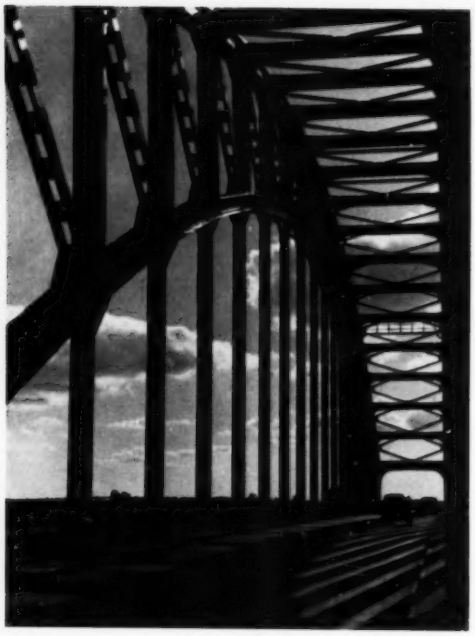

J. H. v. S. te L. *„Rhythme" Verkeersbrug Zwolle*

Men moet durf hebben met een dergelijk gegeven voor de dag te durven komen. Het is een waagstuk, tegen alle spelregels in, maar het is origineel. Een foto die door de titel aan waarde wint. Het is weer eens iets anders dan anders. Maar toch komt onwillekeurig de gedachte bij me op, dat de suggestie van het op een kier openstaan van de deur effectiever geweest zou zijn, indien de onderkant van de deur zichtbaar was geweest in de geest als de tekening aangeeft.
Laten wij ten slotte voor deze keer de foto hieronder en die op de volgende pagina eens vergelijken, dan blijkt duidelijk, dat de dieptewerking verhoogd wordt, wanneer de voorgrond donkere toonwaarden vertoont. Dit is hier duidelijk te zien. Een uitgesproken voorgrondmotief als hoofdobject met de visser als blikvanger, prachtig van toonwaarde en volume. Het oog richt zich in rechtsopgaande richting naar de kademuur met vuurtoren om vandaar weer naar het midden getrokken te worden door de zuivere zilvergrijze tinten met enkele hoge lichten van de achtergrond. Een uitstekend voorbeeld van dieptewerking. Vergelijk hiermede daarentegen de foto van J. J. waar de toonwaarden juist in

Mej. E. K. te U. *Preparatie voor de volmaakte zwaai*

N. H. v. B. te U. *Ha, die papa!*

J. J. te A.

omgekeerde richting werken; donkere achtergrond, lichte voorgrond, met als gevolg verkleining der dieptewerking. Alleen bij een rustige atmosfeer hebben dergelijke opnamen kans op een bevredigend effect, terwijl bovendien een meer gedetailleerde voorgrond het geheel nog ten goede zou zijn gekomen. De fotograaf heeft het niet in zijn macht om het licht van de rietpluimen te verminderen, hij heeft het te aanvaarden. De dieptewerking in deze foto is tot twee plans beperkt, daar het verschiet dezelfde kracht heeft als de molen die zich op het tweede plan bevindt. Men zou echter versteld staan wat men met tegenhouden en doordrukken, eventueel plaatselijk verzwakken, nog zou kunnen bereiken. Wij streven er allen naar een 18-karaats negatief te verkrijgen, maar zelfs dat gelukt de meest ervaren werker niet altijd. Dan zit er toch een grote bekoring in „to make the best of it", en zonder twijfel vermeerdert men juist met negatieven die tekortkomingen vertonen, het meest zijn fotografische techniek. Alleen met vallen en opstaan en dan weer met verdubbelde kracht doorzwoegen, komt men er.

J. J. Hens

OVER SCHERPTEDIEPTE.....

A horse! a horse! my kingdom for a horse!

Shakespeare, Richard III

Richard III wilde z'n koninkrijk geven voor een paard en als ik, hier of daar, nog een (in goede staat verkerend) tweedehands koninkrijkje op de kop kon tikken, zou ik dat graag geven voor een woord! Een woord dat uitdrukt wat we bedoelen met scherptediepte. Want al was het oude woord diepte-scherpte nog minder verteerbaar dan dit, ik voel me nog steeds onbehaaglijk als ik het woord scherptediepte moet slikken.

Niet, dat ik tegen die diepte zoveel bezwaar maak, al vind ik dit onderdeel verre van mooi, maar die scherpte bevalt me niet. Evenals het woord hoogte alle graden van hoog-zijn aangeeft, dus van zeer laag tot zeer hoog, drukt het woord scherpte alle graden uit van scherp-zijn, dus van volkomen onscherp tot het ideale scherp! En dat bedoelen we toch zeer bepaald niet met dat woord scherptediepte....

Ik vraag dus: Wie helpt mij aan een woord dat uitdrukt de afstand waarover in de diepte alles haarscherp wordt afgebeeld? Als beloning stel ik in uitzicht de dankbaarheid van alle taalgevoelige fotografen en, als dit met het plaatsen van een „Momentje" te verkrijgen is, ook nog een koninkrijk (tweedehands en in goede staat verkerend).

HIDALGO

Sta ons, redactie, een kort commentaar toe, Hidalgo. Vele woorden, die volstrekt onjuist waren, of niet Nederlands, zijn niettemin in ons fotografenjargon gebleven; een der weinige correcties, die wél overal ingang vonden — en die dus de trots van de Taalcommissie uitmaken — is: scherptediepte. Dieptescherpte was fout, want de scherpte van de diepte, de scherpte van de achtergrond. Dat wij nu het bereik, waarover ons objectief alles scherp afbeeldt, uitdrukken als de diepte van de scherpte, is niet ideaal, maar toch duidelijk genoeg: de scherptediepte.

Maar nu Uw critiek op het begrip scherpte. U trekt een vergelijking met: hoogte. Mogen wij óók een vergelijking maken met een ander begrip? Vers. Er zijn graden van versheid. Maar èrgens trekken wij de grens, en spreken van oudbakken. Zo is het ook met scherpte. We zaten daar in die Taalcommissie met een stelletje bollebozen bij elkaar, en wij wisten duvels goed, dat het begrip scherp nauwkeurig te definiëren is, en wordt. Sla de scherptedieptetabellen en -grafieken er maar op na, steeds zal het criterium vermeld worden: men spreekt bijv. af, dat de afbeelding scherp is, indien een punt uit het onderwerp weergegeven wordt door een punt, waarvan de diameter van de verstrooiingscirkel niet groter is dan 1/1000 van de brandpuntsafstand van het gebruikte objectief. Stelt men nog hoger eisen aan de scherpte (bijv. met het oog op sterker vergroten), dan verlegt men het criterium naar 1/1500 f of zelfs 1/3000 à 1/4000 f. Krijgen *wij* Uw koninkrijkje?

Iets anders, dat ons veel meer dwars zit: bleuté, T-Optik, Vergütet, coated, U weet wel: gedelfineerd (maar dat is een overigens goede fabrieksaanduiding). Voorgesteld werd door Prof. Dr Dekking: overtrokken, maar dat is niet duidelijk genoeg. Antireflexbelag kunnen we, vertaald, niet overnemen. Reflectie-arm gemaakt? Dat *klinkt* niet. Wie helpt ons aan een korte, duidelijke en *Nederlandse* uitdrukking, die tot een ieder spreekt, en vertelt van dat gekleurde vliesje, op de lensoppervlakken aangebracht, waardoor de spiegelingen onderdrukt worden en het beeld helderder is geworden dan vroeger mogelijk leek?

Kees van der Burg, Alphen a/d Rijn

Dat heet nu afbekken

Deze foto zowel als die op de omslag kozen wij uit een serie, welke Kees van der Burg in „Avifarma" maakte. Terwijl de omslagfoto een typisch decoratief karakter draagt, dat het merendeel der foto's kenmerkte — en het moet bijzonder plezierig werken wezen als de omstandigheden dit blijken mogelijk te maken — heeft deze een beslist komische noot. De expressies zijn welhaast menselijk en bij die wijduit op twee takjes uitgeplante benen, pardon: pootjes, zou het iemand haast niet meer verwonderen als er twee armen in de heupen bij zouden zijn. Raak en bekeken!

DE FOTOBEURS 1951

Het is ontegenzeglijk een feit, dat de Fotobeurs, vorig jaar voor het eerst in de Apollohal te Amsterdam door de groothandel en importeurs georganiseerd, een belangrijk evenement is geworden, dat dan ook terecht dit jaar wordt herhaald. Het is zeer nuttig, als een ieder, ook al zou hij slechts belang stellen in een der diverse toepassingsgebieden van de fotografie, eens per jaar in de gelegenheid gesteld wordt een volledige indruk op te doen van de gehele grote schakering van apparatuur en materiaal, welke in ons land verkrijgbaar is.

Reeds onmiddellijk hebben wij vorig jaar de belangrijkheid daarvan beseft, en om het toen nog wat aarzelend ten uitvoer gelegde initiatief zoveel mogelijk te ondersteunen, maakten wij een bijzonder nummer, waarin zoveel mogelijk bijzonderheden werden opgenomen, zodat het als een gids op de expositie zou kunnen dienen. Dat betekende zeer veel extra werk voor ons, maar indien ooit bleek dat zo iets niet tevergeefs is, dan wel daarmede, want ook nu nog haalt men in brieven ons voorverslag aan als men aan het besluiten is over de aanschaffing van een nieuw stuk voor zijn fotografische uitrusting, en ons om advies verzoekt.

Ons voorbeeld blijkt dit jaar door andere bladen te worden nagevolgd; dat is alleen maar toe te juichen, want een intensief bezoek aan deze Beurs kan slechts bijdragen tot een in bredere kringen groeiende oriëntatie over het gebodene, dus een beter inzicht wat tot het beste behoort, en wat goed is en toch niet duur. Men kan hier immers, beter dan waar ook, vergelijken.

In het hierna volgende voorverslag van wat de exposanten dit jaar zullen bieden, hebben wij steeds getracht interessante trekjes naar voren te halen, en hier en daar een opmerking te plaatsen van onze waardering voor bepaalde artikelen. Het is ons gebleken, dat dit aan vele lezers een grote steun geeft, als zij, nu of later, tot een aankoop gaan besluiten. Hoewel 1/3 van onze bevolking in het westen des lands woont en zich gemakkelijk op de grootste steden en derzelver toonaangevende grote zaken kan oriënteren, blijft er dan niettemin een 2/3 over, die niet zo gelukkig is, en derhalve een breed overzicht maar al te zeer nodig heeft. Hun zouden wij willen raden, organiseer iets, ga gezamenlijk eens kijken, U zult er geen spijt van hebben. En mocht de uitgestalde apparatuur alleen al U niet voldoende prikkel zijn voor zulk een reis, er wordt meer geboden, nl. een expositie van amateurfoto's, waaronder de competitie der Nederlandse amateurverenigingen, met als wisselprijs de Fotobeursmaquette.

Juist voor de amateur biedt een zo grote expositie als deze belangrijke voordelen. Er kan nl. niet aan hem worden verkocht, zodat hij alle inlichtingen kan krijgen die hij hebben wil, zonder dat te moeten belonen met een aankoop. Hij blijft vrij, en dat is veel waard.

Elders merken wij op, dat er een duidelijk streven bestaat bij de gehele industrie, voor zo laag mogelijke prijs een zo goed mogelijk product te bieden; dat is een gezonde concurrentievorm en wij varen er allen wel bij. Deze Nederlandse Fotobeurs schakelt zich in een reeks; kort er aan vooraf ging de Salon de Photo in Parijs, kort er na volgt de Phokina in Keulen. De Duitse industrie kan ons nog enkele verrassingen bezorgen op deze laatste tentoonstelling, maar toch zijn ook op onze Fotobeurs voldoende nieuwtjes te vinden. De aanvankelijke verwachting, dat er alleen oudbakken koek te vinden zou zijn, is dus gelukkig niet uitgekomen. Integendeel zien we allerwegen een verdere verbetering der modellen, vaak ook door constructiewijziging, met als gevolg een groter raffinement, maar vooral ook groter bedrijfszekerheid: kwaliteitsverbetering!

Laat deze Beurs in alle opzichten een succes zijn, zodat wij ons elk jaar goed en rustig kunnen oriënteren.

DE FOTOBEURS 1951

In de Apollohal aan de Stadionweg hoek Apollolaan, Amsterdam Zuid, is geopend als volgt:

Zaterdag 7 April	11 uur	officiële opening voor genodigden
	14—17 uur	*voor het publiek*
	19—22 uur	*voor het publiek*
Zondag 8 April	*13—17 uur*	*voor het publiek* des avonds gesloten
Maandag 9 April	10—17 uur	alleen voor de handel
	19—22 uur	alleen voor de handel
Dinsdag 10 April	10—17 uur	alleen voor de handel
	19—22 uur	bezoek cursisten Vakschool
Woensdag 11 April	10—13 uur	alleen voor de handel
	14—18 uur	*voor het publiek* des avonds gesloten
Donderdag 12 April	10—17 uur	alleen voor de handel
	19—22 uur	alleen voor de handel
Vrijdag 13 April	10—17 uur	alleen voor de handel
	19—22 uur	bezoek cursisten Vakschool
Zaterdag 14 April	10—13 uur	alleen voor de handel
	13—18 uur	*voor het publiek* des avonds gesloten
Zondag 15 April	*13—17 uur*	*voor het publiek*

Naast de exposities der verschillende standhouders zal er een zeer interessante fototentoonstelling zijn van amateurwerk, waaronder ook een expositie van de inzendingen der amateurverenigingen, die medegedongen hebben naar de wisselmaquette Fotobeurs.

DU PONT **ANIMEX - HAARLEM**

EXPOSEERT OP DE GALERIJ FOTOBEURS 1951

★

Bell & Howell cinematografische apparaten en toebehoren
Bell & Howell G.B. camera's en projectoren
Bell & Howell Filmoarc 16 mm Theaterprojectoren
Bell & Howell wereldberoemde Eyemo-camera 35 mm

★

Du Pont Apex en Velour Black papier
Du Pont Varigam universeel vergrotingspapier
Du Pont Chemicaliën
Du Pont Cinemafilms
Du Pont Documentfilms
Du Pont Röntgenfilm en Dentalfilm
Du Pont Grafische films

★

Akarette kleinbeeldcamera's
Askania afstandsmeters
Avo belichtingsmeters
Bardwell & McAllister Spotlights
Berndt-Bach 16 mm beeld- en geluid-camera
Castle films
Graflex camera's
Jobo ontwikkeltanks
Talens Retoucheverven

★

DOORLOPEND DEMONSTRATIE MET DE NIEUWSTE APPARATUUR

Voor het publiek geopend:
7 April 14—22 uur
8 April 13—17 uur
11 April 14—18 uur
14 April 13—18 uur
15 April 13—17 uur

FOTOBEURS 1951

ZATERDAG 7 APRIL tot en met ZONDAG 15 APRIL
in de APOLLOHAL aan de Stadionweg hoek Apollolaan
Amsterdam-Zuid

Het blijkt steeds duidelijker, dat de Duitse industrie, zowel wat apparatuur als wat lichtgevoelig materiaal betreft, zich thans met fantastische snelheid herstelt van de vrijwel totale na-oorlogse inzinking, en niet alleen weer een woordje meespreekt, maar een factor van betekenis is op de internationale markt. Het eerste bewijs daarvoor was de Phokina in Keulen vorig jaar, waarbij niet zozeer de imposantheid dezer grootse tentoonstelling behoorde te imponeren, dan wel de enorme inspanning van de gezamenlijke industrie, op dat éne ogenblik zulk een grote sortering van fabrikaten te kunnen tonen. Sedertdien is gebleken, dat al die producten ook werkelijk leverbaar bleven, zij het dan niet altijd even vlot hier te lande, omdat de harde dollar de Duitser meer waard is dan ons steeds weker wordende guldentje. De Duitser is inventief en een geboren precisie-constructeur; dit gepaard aan generaties van families die in de camera-montage werkzaam waren, gaf de zekerheid, dat het Duitse product, eenmaal weer in productie komende, wederom goed en bedrijfszeker zou zijn. Dit neemt niet weg, dat ook in Duitsland nieuwe fabriekjes ontstonden, die niet altijd even goed werk leverden. Zij zijn ten dele reeds weer verdwenen, alleen de goede kunnen zich nog handhaven; de voorsprong van ervaring der grote bekende industrieën is te groot. Op de Phokina bleek, dat Duitsland op verschillende manieren nog achter was in zijn denkproces. Zo viel op de enorme aandacht voor het kleinformaat, en zulks op een ogenblik, dat in feite de rest van de wereld zich van kleinformaat aan het afkeren is. Vooraanstaande camera's op dit gebied als de Leica, Contax, Robot, Kine-Exakta e.d. zullen zich altijd handhaven, zij hebben niet alleen een bestaansrecht, maar zijn in bepaalde gevallen onontbeerlijk; voor de talloze goedkope versies daarvan is echter, juist op dit precisiegebied, geen goede en blijvende plaats aan te wijzen. Het is dan ook merkbaar, dat ook de Duitse markt zich nu verplaatst naar 6 × 6 en groter.

Een tweede punt, waarop Duitsland beslist — en opvallend — achter lag was de flitstechniek. Zeker, men fabriceert goede speedflash apparatuur, maar met de synchronisatie van de centrale sluiter, voor gewone flitslampen, was het niet in orde. Men leverde hier alleen een pseudo-synchronisatie (veilig bij 1/25 sec) en zulks, terwijl de Amerikanen bijv. reeds volledig gesynchroniseerde sluiters in standaarduitrusting op de markt hadden. Dit vreemde phenomeen was alleen verklaarbaar, door te letten op de Duitse flitslamp, die andere tijdsconstanten heeft dan die, welke te onzent en overal elders op de wereld gefabriceerd worden. Men wachtte op.... normalisatie! Er zijn nu aanwijzingen, dat dit spoedig tot het verleden kan gaan behoren. Interessant is overigens de fanatieke propaganda voor het Blitzpulver in de Duitse bladen. Vernuftige miniatuurapparaatjes zijn er in de handel, met electrische ontsteking, om ook de Pulverb'itz, zijn stof en nevel ten spijt, synchroon te ontsteken! De fabrikanten van dit goedkope verlichtingshulpmiddel geven zich niet gewonnen.

Slaan wij de blik op andere landen, dan valt op dat de meesten voordeel hebben behouden uit de Duitse inzinking, zij het ook dat vaak (nu al weer een tijd terug) de prijs aan de Duitse concurrentie moest worden aangepast. De rommel is nu wel verdwenen, alleen het goede blijkt zich — zoals steeds — te kunnen handhaven. Amerika laten wij even buiten beschouwing, want daar bestaat nu eenmaal toch reeds een continent als eigen afzetgebied, maar Engeland bijv. is enkele voortreffelijke camera-industrieën rijk geworden, die een eigen betekenis hebben. Frankrijk, het land met de twijfelachtige reputatie volgens velen, levert tegenwoordig voortreffelijke camera's en betrouwbare optiek (men vergeet vaak, dat Frankrijk reeds vroeger op filmtechnisch gebied bijv. bijzondere dingen leverde). Zwitserland, met zijn voorsprong op fijnmechanisch gebied, spreekt een ernstig woord mee, Italië, altijd reeds een land met reputatie op mechanisch gebied, levert goede zaken. Wonderlijk, een Italiaanse auto werd iets bijzonders geacht, een camera.... . niet! Nederland ten slotte heeft enige producten, die bezig zijn op de wereldmarkt de waardering te genieten die zij ten volle verdienen: Oude Delft optiek en de precisiecamera's van Technica.

Op het gebied van lichtgevoelig materiaal is Duitsland nog bezig zich te herstellen. De bekende namen duiken weer op, zij hebben — gemiddeld genomen — weer dezelfde vroegere kwaliteiten. Uit Italië komt Ferrania met zijn prima producten sterker naar voren. Het voor de oorlog in ons land slechts sporadisch aangetroffen Du Pont-Defender materiaal is nu een geregeld en gewaardeerd artikel. Kodak behield zijn kwaliteit en zijn reputatie, Ilford durft geen reclame te maken voor zijn voortreffelijk materiaal uit angst dan te vaak neen te moeten zeggen, Gevaert roert zich flink en publiceert geregeld nieuwe producten, vaak op ander dan amateur-gebied, maar daarom niet minder interessant. Onze eigen Fotografische Industrie levert zowel in negatief als in papier een zeer goed product, maar vecht nog steeds tegen het waan-idee dat wij zo iets in Nederland niet zouden kunnen. En door dat alles heen kleurt zich (ook letterlijk) het kleurenmateriaal. Kodak, Ansco, (straks Ferrania), Gevaert, Agfa.... Deze laatste met de stunt, dat het materiaal hier te lande afgewerkt zal kunnen worden, dat men het slechts aan zijn fotohandelaar behoeft te geven daarvoor.... Het negatief-positief procédé, reeds in ons Decembernummer zo uitvoerig besproken, is bezig de strijd aan te binden tegen het directe kleurendia.

Zo staan de zaken ten tijde van de Fotobeurs 1951. Het accent ligt dit jaar meer op prijs en kwaliteit, dan op laatste nieuwtje, ofschoon ook dat niet ontbreken zal. Het is verheugend, dat de kwaliteit in het concurrentiegeding betrokken is geraakt, daar kunnen wij allen slechts wel bij varen.

Aan de lezers

Hoewel er natuurlijk een vleiend en verheugend element in ligt, dat het interlocale telefoontjes heeft gerégend — om niet te spreken van de schriftelijke reclames — waar FOTO nu toch bleef, bleef elk antwoord dat wij daarop gaven niettemin erg pijnlijk voor ons. Men is gewend, dat FOTO met de regelmaat van een klok verschijnt; wel werd aangekondigd, dat het Maartnummer later zou verschijnen, maar nu blijkt het nòg erger van slag af geweest te zijn .....

Wij bieden allen hiervoor onze ernstig gemeende verontschuldigingen aan. De oorzaak is uitsluitend geweest een niet te voorziene stagnatie buiten onze macht bij de levering der cliché's voor het kleurengedeelte, dat in dit nummer voorkomt. Ons devies blijft: FOTO verschijnt op de 15e.

BRENG TIJDENS
DE FOTOBEURS
EEN BEZOEK
AAN ONZE STAND

Het zal niet tevergeefs zijn. Een keur van apparaten op fotografisch gebied zal U gedemonstreerd worden.

- **Contact-fotocopiëerapparaten**
- **Optische fotocopiëerapparaten**
- **Micro-leesapparatuur**
- **Ozalid Ozaprinter lichtdrukmachine**

ONS STANDNUMMER IS **29**

LICHTDRUKPAPIERFABRIEK
N.V. DE ATLAS - DELFT
BRAB. TURFMARKT 20 — TELEF. 1077

Fraai gekleurde foto's... maak ze zelf met

TALENS & ZOON N.V. APELDOORN-HOLLAND

FOTO-OLIEVERF

De 16 weloverwogen tinten laten zich uiterst gemakkelijk aanbrengen. Ons gratis prospectus 1012 vertelt U er méér van. Vraag het nog heden.

KONINKLUKE FABRIEKEN TALENS & ZOON N.V., APELDOORN
DJAKARTA - BRUSSEL - PARIJS - NEWARK (U.S.A.) - OLTEN (ZWITS.)

✶ **KINDERMANN** donkerekamerartikelen

✶ **TETENAL** foto-chemicaliën

✶ **ILOCA** kleinbeeld- en stereo-camera

en **vele interessante artikelen** vindt U op STAND Nr 15

van:

BOAS FOTO-IMPORT

Groenburgwal 69 — AMSTERDAM-Centrum — Telefoon 35684

N.V. Lichtdrukpapierfabriek „De Atlas"

(Brabantse Turfmarkt 20, Delft).

Het moet dunkt ons zelfs de eenvoudigste amateur met trots vervullen, als hij beseft dat zijn fotografie in zoveel verschillende geledingen een onmisbaar geworden taak vervult. Die bijzondere toepassingen behoren hem, indien hij ook maar iets beseft van de grondbeginselen, te boeien, en doen dat gewoonlijk ook wel. Vandaar dat wij hier wat dieper ingaan op de zaken, die voor een reproductie-industrie als De Atlas de gewoonste dingen ter wereld zijn. Zo staan hier enige grote reproductiecamera's opgesteld. De Kontophot AKTS bijv. heeft een rolcassette voor rollen van 50 meter documentpapier (niet iets voor de kleinfor-

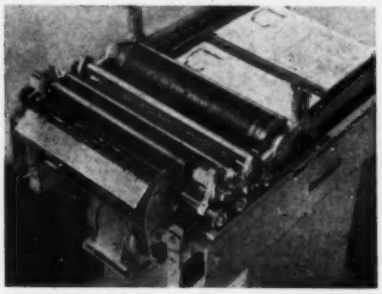

De Ozaplan: 1000 druks per uur voor elke leek.

maatwerker?). Er kan ook filmpapier of film in geladen worden. Een rasteraanzetstuk met rastercassette kan bijgeleverd worden, zodat men hiermede ook de reproducties zou kunnen maken voor de cliché's welke steeds in FOTO afgedrukt worden. Met deze camera kan men technische tekeningen, kaarten e.d. tot een maximum van 100 × 150 cm reproduceren, en verder natuurlijk alle mogelijke schrifturen. Met de AKTS kan men rechtstandige en spiegelbeeldnegatieven maken. Die laatste zijn bijv. nodig voor cliché's, de eerste zijn gemakkelijk voor het praatarchief. Neen, inderdaad: praatarchief. Vroeger nl. moest een ontwerp of wat ook in de industriële bedrijven van hand tot hand gaan bij een conferentie. Nu maakt men snel een aantal verkleiningen, die naar behoefte worden uitgedeeld, en de heren kunnen, met hun model in de hand, hun opinie ventileren: een der talloze mogelijkheden van de document-reproductie!

Dan zien we de Fotokopist Klein Repro Offsetcamera, die eveneens in de document-reproductie wordt gebruikt of voor het maken van lijn- en rasterfilms voor offset. Het maximum opnameformaat is A 3, aangepast aan de offsetmachine Ozaplan, die eveneens te zien is.

Hierop in het bijzonder echter willen we de aandacht vestigen, omdat dit nu eens niet een machine is, die in de eerste plaats thuis hoort in een drukkerij, maar juist in een groter kantoor en in 't algemeen elk bedrijf, dat intern drukwerk wil vervaardigen. Dat geeft een typisch karakter aan zulk een machine: hij moet door elke leek in het drukkersvak bediend kunnen worden. Er is zelfs goed kleurenwerk op te verwezenlijken!

Verdiep U eens in zo'n apparaat, het is ook in fotografisch-technisch opzicht interessant. Men heeft een vrij simpele bouw gekozen en kon daardoor tot een opmerkelijk lage prijs komen.

Natuurlijk vinden wij hier talrijke hulpmiddelen en apparaten voor de documentreproductie, speciaal ook de microrepro's. Men maakt het ons waarlijk gemakkelijk genoeg om snel iets te kunnen copiëren en dus foutloos vastleggen. Bijv. het Duplex-apparaat, dat men op zijn bureau gereed heeft staan (prijs per copie, alle materiaalkosten inbegrepen: een dubbeltje, formaat Din A 4 of A 5). De Microvist werkt met 24 × 36 mm negatieven, maar het is daarbij niet noodzakelijk door een gaatje te turen. Hij projecteert het immers voor ons op de tafel of tegen de wand!

Een enkele opmerking nog over het Copyrapid papier. Dat is nl. speciaal voor hen, die een donkerekamer, rood licht, ontwikkelen, fixeren e.d. te technisch en te omslachtig vinden. Alle behandelingen kunnen bij getemperd wit licht plaats vinden. Copyrapid papier bevat, in de gevoelige emulsie, de ontwikkelstof en door het materiaal door een alkalisch bad te voeren, vindt de ontwikkeling plaats.

Door, tijdens het doorvoeren tussen de walsjes van het „Rapid" apparaat, een vel z.g. overdrachtpapier, dat een zilverkiem bevat, tegen de gevoelige zijde van het Copyrapid te drukken, vindt de overdracht van het niet belichte zilver plaats en krijgt U na de doorvoer een negatieve en een positieve copie, kant en klaar, nagenoeg droog. Laat de vellen nog ± 30 sec tegen elkaar geplakt liggen om intense overdracht te waarborgen.

Hierna kunt U de beide papieren van elkaar lostrekken. Klaar! Wilt U een van de modernste lichtdrukapparaten ter wereld zien? Hij staat bij „De Atlas", heet Ozaprinter-Combiner, en wordt in serie in Nederland gebouwd.

N.V. Agfa-Photo

(Amsterdamseweg 25, Arnhem)

Bij zeer velen zijn de namen Portriga en Brovira begrippen geworden, (wat wij wel het beste bemerken uit „de technische gegevens" achter op wedstrijd-foto's), en wie thans zou willen weten hoe het daarmee gesteld is, steke op deze stand zijn licht eens op. Misschien zal hij tot de ontdekking komen, dat er nog enige aantrekkelijke kwaliteiten aan de bestaande zijn toegevoegd, welke de verwerking nog prettiger doen worden.

Een nieuwtje is hier de prachtige 16 mm professional filmcamera van Arnold & Richter, de Arriflex, waarvan we hierbij een afbeelding plaatsen. Een zeldzaam mooi apparaat, waarbij de verwisselbare optiek (revolverkop) niet evenwijdig gemonteerd staat; dit heeft het grote voordeel, dat een telelens niet in het beeldveld van een ander objectief komt te liggen.

De Arriflex van Arnold & Richter.

Toch over mooie camera's sprekende, moeten wij natuurlijk de laatste Rollei's noemen: de Rolleiflex Automat en de Rolleicord III. Deze laatste heeft korte tijd terug haar naam nogal eens horen noemen in liefhebberskringen, en terecht. Indien ooit de „Cord" als het kleine zusje van de „Flex" werd aangezien, dan heeft zij nu toch wel het bewijs geleverd een volwassen camera te zijn geworden. Weliswaar nog geen zwengel voor het filmtransport, maar toch een automatisch stoppende draaiknop, met een automatisch telwerk gekoppeld. Het rode venstertje werd dus overbodig, en is verdwenen, want ook het inleggen van de rolfilm gaat half-automatisch. Let eens op de zoekerkap, en laat U daarvan alle mogelijkheden eens demonstreren.

Agfa heeft zo van die donkerekamer-apparaten, waar de kenner de fijne trekjes van begrijpt. De afdrukmachines als de Seriograph en de Serioscop hebben hun eigen kwaliteiten. Maar let eens in het bijzonder op die laatste, waarmee de fotohandelaar kleinformaat kan vergroten op 7½ × 10½ (ook deelvergrotingen) met dezelfde snelheid als hij afdrukken maakt.

Uit de diverse artikelen, die wij hier zouden kunnen opsommen, van donkerekamerverlichting tot snijmachines en glanspersen, kiezen we nog de Varioscop, een geheel automatisch vergrotingsapparaat voor negatieven van 24 × 36 mm tot 6 × 9 cm, een

pracht apparaatje, dat nu ook voorzien is van een filterschuiflade voor kleurenfotografie. Want Agfa gordt zich aan voor de grote slag negatief-positief kleurenfotografie, die vrijwel zonder twijfel door het-negatief-in-complementaire-kleuren gewonnen zal worden. De correctiemogelijkheden immers zijn groter, en de mogelijkheid van vele kleurenafdrukken naast zwart-wit afdrukken van hetzelfde negatief zal de doorslag geven.

De bekende camera-serie van Agfa is natuurlijk aanwezig; men kent ze, de Karat, de Agfa Billy en de Isolette, zowel als de niet dure Agfa Box. Men kan alle types nu eens onderling vergelijken en zich de voordelen laten tonen. Men heeft ons wel de vraag gesteld, hoe de kwaliteit eigenlijk is van de Solinar en de Apotar optiek. Wel, de correctietoestand dezer lenzen is beslist goed, en beslist veilig voor goede kleurenfoto's. Men ziet dit te zeer aan als fantasienamen, doch vergeet dat het lenzen zijn, die reeds jaren lang hun zeer goede eigenschappen bewezen hebben.

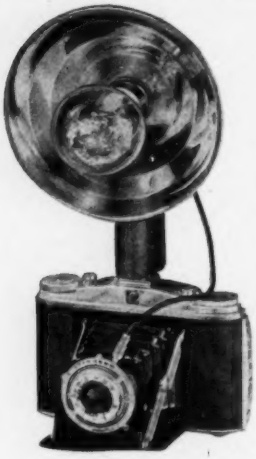

Agfa Synchroflitser.

De sluiters van deze camera's zijn gesynchroniseerd, en op nevenstaande afbeelding kan men zien, hoe de nieuwe Agfa Synchroflitser op het schoentje van de Isolette gemonteerd wordt. Hij is ook op andere camera's gemakkelijk te bevestigen.

Belangstellenden voor speedflash, het veel omstreden nieuwe flitslicht, door de een weer verlaten, door de ander enthousiast en met enorm resultaat voortdurend toegepast, willen wij nog wijzen op een belangrijk merk in deze groep, door Agfa vertegenwoordigd: Blaupunkt. Men laat hier de Reporter-Blitz met Servo-Blitz zien.

Animex

(Nieuwe Gracht 7, Haarlem)

Terwijl we voor alle andere exposanten op de begane grond kunnen blijven, zullen we voor Animex een trapje opmoeten, want deze resideert op de galerij, heeft aldus een prachtig uitzicht op het „verkeer" daar beneden, maar tevens een voortreffelijke ruimte om haar serie importproducten ten toon te stellen en te demonstreren. Het is de moeite waard eens even naar boven te gaan. Zuiver „fotografisch" gesproken komt U hier de Du Pont Defender materialen tegen: Apex, Velour Black, Du Pont films, chemicaliën, de transparante vergrotingsfilm Adlux, Microcopy voor documentgebruik, verschillende zeer interessante materialen voor de grafische industrie (clichémakers en diep- en offsetdrukkers kunnen wij ten zeerste aanraden hier eens te gaan kijken!), en dan natuurlijk het Varigampapier, het afdruk- en vergrotingspapier met de variabele gradatie, dat o.i. nog steeds niet die ruime belangstelling heeft, welke het verdient, de diverse vaste en enthousiaste bewerkers in vakkringen dan buiten beschouwing gelaten.

In deze categorie mogen we ook niet overslaan de Graflex camera met zijn toebehoren, spotlights (van Bardwell & Mac Allister), de Avo belichtingsmeter ('n móói dingetje!), de Askania-afstandsmeter e.d. om dan extra de aandacht te vestigen op de Jobo ontwikkeltank voor 35 mm. Indien U nu eens iets vernuftigs en zeer bedrijfszekers wilt meemaken, waarbij U zelfs het aantal beeldjes kunt tellen, dat U gaat ontwikkelen, woon dan een demonstratie bij van die Jobo tank.

Dat wij hier het fotografische deel zo angstvallig afgescheiden hebben vindt zijn oorzaak daarin, dat „Animex" voor ons ook nog een ander begrip is gaan worden, en wel: film. Wij hebben nu zo langzamerhand heel wat prima theaterfilms uit hun Filmosound Library gezien en gehoord (16 mm geluidscopieën) en zelden zo genoten van een prima beeld en een voortreffelijk geluid. Wij hebben zelf de film ingelegd in de B & H projector en ervaren dat het ook eenvoudig kan en snel, in plaats van ingewikkeld en met kans op beschadiging. Het lijkt ons daarom voor de filmliefhebber een dorado, als hij zich omgeven weet door de prima Bell & Howell apparatuur, die we hieronder in notitievorm laten volgen:

Bell & Howell Chicago apparatuur: 8 mm Sportster camera, 8 mm Turret camera, 8 mm Picture Master 750 Watt, toebehoren voor 8 mm camera's en projectoren, de nieuwe 16 mm DL camera, 16 mm Diplomat projector, 16 mm Showmaster projector, 16 mm Filmo Arc theater projector, 35 mm Eyemo camera, toebehoren voor 16 mm camera's en projectoren, Radiant projectieschermen.

Bell & Howell-G.B. apparatuur: 8 mm Sportster camera met diverse lenzen, 8 mm projector 400 Watt, 8 mm projector 500 Watt, 16 mm stomme projector model 613, nieuw model Compact geluidsprojector model 621 C, nieuw model Filmosound model 621, Bell & Howell-G.B. Filmo Arc theaterprojector, Bell & Howell Animarc, theaterprojector voor permanente opstelling, diverse toebehoren voor 8 en 16 mm apparatuur, dubbele draaitafels voor Filmosound, de nieuwe 1250 Watt regeltransformator.

Hier kan hij genieten!

En mocht U meer willen weten over de objectieven van Taylor, Taylor and Hobson: Animex importeert ze.

N.V. Philips' Verkoop-Maatschappij voor Nederland

(Eindhoven).

Zoals men bemerkt zal hebben valt de Fotobeurs in Amsterdam gedeeltelijk samen met de Voorjaarsbeurs in Utrecht. Het feit dat wij dit opmerken onder het kopje „Philips" is eigenlijk daarin gelegen, dat Philips wel op de Jaarbeurs met een eigen expositie vertegenwoordigd zal zijn, maar niet op de Fotobeurs. Daar het ditmaal weinig zin heeft, de Voorjaarsbeurs te verslaan, omdat alles wat met fotografie te doen heeft zich toch concentreert in de Apollohal, en daar de primeurs te zien zijn, menen we op deze plaats toch ook de Philips producten te moeten bespreken, temeer omdat die bij diverse exposanten uitgestald zullen zijn.

Men ontmoet dan ook bij diverse stands naast de Philips smalfilm- en andere projectielampen, de bekende foto-opnamelampen zoals Argaphoto, Photolita en Photomirenta, de Photocrescenta vergrotingslampen en donkerekamerlampen. Verder alle typen Photofluxlampen in heldere en gekleurde uitvoering, te weten: de gele lampen voor kunstlicht kleurenfilms, de blauwe lampen voor daglicht kleurenfilms.

Een speciaal accent zal liggen op de Philips flitscamera, en terecht. Men weet het — en wij spraken daar al eerder over — dat deze camera gemengde gevoelens verwekte bij zijn entree in ons wereldje. Men nam hem niet erg au sérieux. Dat is sedertdien veranderd, nadat men constateerde, dat hij toch wel enige zeer goede kwaliteiten heeft: grote bedrijfszekerheid, een bijzonder goede en eenvoudige flitscontrole, uitstekende scherpte en een bijzonder gave verdeling van het flitslicht over het gehele beeldvlak, beveiliging tegen dubbele opnamen, aansluiting voor tweede lamp, enz..

De verschillende (flinke!) vergrotingen, die geëxposeerd zullen zijn, getuigen daarvan alle. Men vindt er flitswerk onder, ook buitenopnamen zonder flits, en flits + daglicht. Vaak is dit zuiver amateurwerk geweest, en zo iets overtuigt. Er zullen ook vergrotingen te zien zijn op Agfacolor papier, en dia's, met deze camera gemaakt op Kodak Ektachrome, Ansco-color en Geva-color.

Voor iedereen:	Philips Flitscamera Philips Handflitsapparaat
Voor atelier-opnamen:	Philips „Argaphoto" lampen Philips „Photomirenta" lampen Philips Filmstudiolampen Philips Projectielampen
Voor reportage-opnamen:	Philips „Photoflux" lampen Philips „Photolita" lampen
Voor projectie:	Philips Smalfilmlampen Philips Bioscooplampen Philips Episcooplampen Philips lampen voor Filmkijkers
Voor de donkere kamer:	Philips Donkere-kamerlampen Philips Vergrotingslampen

Zorg steeds voor een reservelamp.

N.V. PHILIPS' VERKOOP-MAATSCHAPPIJ VOOR NEDERLAND-EINDHOVEN

Artikelen die U op de Fotobeurs moet gaan zien

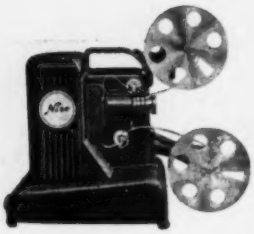

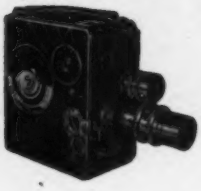

IMPORT:

HANDELMAATSCHAPPIJ
Singel 120 - AMSTERDAM

„Cinon"

Handelmaatschappij „Cinon" N.V.

(Singel 120, Amsterdam C).

Cinon beweegt zich in de eerste plaats op filmgebied en dus kunnen de smalfilmers hier grasduinen in de diverse hulpmiddelen als viewers, omrollers, plakpersen, titelapparaten, statieven e.d.. Zij zullen ook wel belangstelling hebben voor de Cine Nizo camera's, en in dat verband willen wij vooral wijzen op de 8 mm Cine Nizo met 2 objectieven. De lenzen kunnen uiterst snel worden verwisseld doordat zij op een slede boven elkaar gemonteerd zitten; het zoekerkader verwisselt automatisch mee. De interne bouw van deze camera's is zeer simpel, en daardoor bedrijfszeker.

Bij Cinon vinden we evenwel ook de belichtingsmeter, waarover ons zo vaak vragen gesteld worden: de Weston Master, die nog steeds beschouwd mag worden als een der toonaangevende electrische meters met bijzonder hoge gevoeligheid en speciale gemakken. Hij is nu ook leverbaar met de invercone, zodat men zowel op de gebruikelijke detailmeting (contrastomvang) als op de directe lichtmeting (kwaliteit der bestaande verlichting) kan terugvallen. Zoals men weet, geeft de Weston ook nog aanwijzingen omtrent de uiterste grenzen der belichting (onder- en overbelichting) en dat apart voor zwart-wit en voor kleurenwerk.

Ook diverse 8 en 16 mm projectoren worden tentoongesteld.

C. Boonen & Co. N.V.

(Herengracht 14, Amsterdam C).

Het is moeilijker, hier een keuze te maken, want er valt veel goeds te vertellen van goede dingen. Toch moet het een keuze worden en alleen om ietwat volledig te blijven halen wij aan, dat bij de firma Boonen niet alleen het Ansco materiaal wordt gevonden, doch ook het Zwitserse Tellko. Vooral de kleurenthousiasten zullen er wel eens een oogje aan willen wagen, wat de Zwitserse nationale industrie op dit gebied presteert. Op dezelfde snelle wijze willen we de Homrich producten noemen (afdruk- en droogkasten, droogmachines, vergrotingsapparaten), Cremer spotlights en verlichtingsaggregaten (ook weerstanden), het Hünemörder H.K.S. titelapparaat, de Kovovergrotingsapparaten, 8 mm filmapparaten als de Admira 8 en de Eumig 8 voor opnemen, en de Eumig 8 voor projectie, de beroemde Paillard filmcamera's en projectoren, maar dan moet men toch iets langer stilstaan bij de Ampro-sound dan wij hier doen; hij is 't meer dan waard; dit jaar is er trouwens de nieuwe Stylist bijgekomen, de lichtgewicht projector, een mooi en zeer vernuftig, compact gebouwd apparaat. Laat U eens vertellen waarom Ampro met zo weinig olie zoveel geruisloosheid kan volhouden.

Er wordt ons vaak iets gevraagd over belichtingsmeters. Bekijk de Bertram eens, hij zal U wel bevallen: licht, klein, handig en safe. Hij stamt uit een goed nest!

Twee kleinformaatcamera's: de Franse Foca, en de Zwitserse Alpa; beide hebben zij het al die jaren „uitgehouden", het beste bewijs van deugdelijkheid; vooral de Alpa met zijn sterk gevarieerde optiek is zeker een klasse-camera, maar, zoals we reeds in de inleiding opmerkten, kijk niet te spoedig neer op de Franse optiek!

Reeds vorig jaar trokken de Kilfitt producten de aandacht bij deze firma. U moet dat eens op Uw gemak bekijken, het is prachtig optisch materiaal, waarbij men niet getracht heeft het doel met te eenvoudige middelen te benaderen, integendeel. De Repriscop met de Kilar 15 cm, een tele-optiek dus, heeft een dakkanten-prisma, zodat men het beeld in zijn juiste stand kan beoordelen en scherp instellen. Het oculair zit dermate gemakkelijk, dat de er onder „hangende" kleinformaatcamera niet hindert en zelfs momenten uit de hand mogelijk blijven. Er zijn ook Tele-Kinaren van 30 en 60 cm. Het matglasbeeld is vergroot. Pracht optiek!

Een zeer belangrijke vertegenwoordiging vormt hier de Linhof. Behoeven wij daarover eigenlijk nog veel te zeggen, kan men zich afvragen. De nieuwste modellen kwamen vorig jaar uit, zij hebben de reputatie van de beste camerafabriek ter wereld bevestigd.

Mogelijk iets minder bekend zijn de Linhof statieven. Men is geneigd dan te denken, dat zulk een fabriek er op een goede dag wel goede statieven bij gaat maken, maar vergeet dan, dat er op elk punt een reputatie verloren kan gaan. Al deze statieven zijn precisiewerk, de enige weg om iets te maken dat goed is en goed blijft. Er is het platte Report-statief, dat herinnert aan wat de amateur vroeger op Zondag placht mee te nemen, er zijn andere types, profiel- en buisstatieven, maar het allermooiste is o.i. wel het model IV, dat het midden houdt tussen een gebruikelijk statief met van boven verdubbeld been en een zg.

Linhof statief model IV.

Kilarflex mit Kilar 9 cm — Repriskop mit Kilar 15 cm — Tele-Kilar 30 cm ohne Spiegelreflex-Ansatz

heimstatief. Hierbij kan de camera ook onder de statiefkop komen te rusten of hangen en zelden zagen wij iets, dat zo rotsvast de camera op zijn plaats houdt.

Een andere bekende naam: Plaubel. Men weet het, de Plaubel Makina was steeds een veelzijdig bruikbare camera: 6 × 9, verwisselbare optiek, gekoppelde afstandsmeting, diverse zoekermogelijkheden, platen, filmpack en rolfilm. Plaubel is gekomen met de ideale rolfilmcassette, waarin nu eens niet meer een rood venstertje zit, omdat er een automatisch telwerk ingebouwd is. Dit is de juiste oplossing voor verwisseling van materiaal, en de film zelve ligt door de logische constructie zo vlak als een glasplaat.
Maar Plaubel deed meer: de Makina III. Hier heeft men begrepen, dat de gesynchroniseerde flitsfoto niet tegen te houden is, en maakte een werkelijke synchronisatie voor de centrale sluiter: een electromagnetische koppeling voor flitslampen en daarnáást nog een apart contact voor speedflash, dat geen voorontsteking mag hebben. Eindelijk ook uit Duitsland de verzekering, dat met 1/200 sec synchronisatie van flits en sluiter plaats vindt!

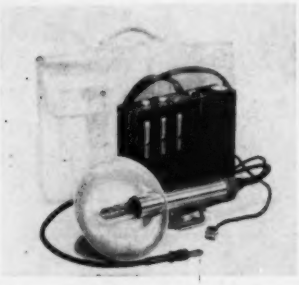

De Makiblitz.

Doch Plaubel heeft nog voor een derde verrassing gezorgd: de Makiblitz. Een draagbaar electronisch flitsaggregaat met een energie van 120 Ws en een gewicht van 4 kg, accu inbegrepen. Capaciteit: 200 keer flitsen als de accu geladen was. Het gehele geval gaat in een platte tas, die royaal in een actetas gestopt kan worden. Interessant zijn drie vlotters, die men van buiten af zien kan. Zij geven aan, hoeveel energie de accu nog heeft, zodat men precies berekenen kan, „hoeveel flitsen er nog in zitten". Een uiterst vernuftig apparaat, dat wij een goede toekomst geven bij persmensen.
Dank zij de aparte synchronisering voor electronische flitsbuis en „normale" flitslamp kan men (op max. 1/200 sec) ook synchroon beide flitssoorten tegelijk toepassen op de Plaubel Makina. Aansluiting op en voeding door het lichtnet van de Makiblitz is zonder meer mogelijk.

Nederlands Importhuis „De Camera"

(Hugo de Grootstraat 79, Den Haag).

Tot de Duitse lichtgevoelige materialen waarover wij in onze inleiding mededeelden, dat zij in hun vroegere kwaliteiten weer op de markt teruggekomen zijn, behoren zeker de Perutz producten, die wij hier aantreffen. Om, voor zover nodig, de herinnering te verlevendigen: Persenso, Perpantic en Peromnia. Het zijn altijd namen geweest van voortreffelijke producten, en in zoverre verdient onze vroegere opmerking hier correctie, dat niet alleen de vroegere kwaliteit weer werd bereikt — want dit zou gezien de vooruitgang der materialen in andere landen een achterblijven betekenen — maar dat verschillende eigenschappen nog zijn verbeterd. Het zou te ver voeren hier in details te treden, wij moeten volstaan met te vermelden dat de Duitse vakpers vrij grote artikelen wijdt aan deze materialen, en daarbij duidelijke illustraties geeft in diagram en resultaat. Dit gebeurt niet uit chauvinisme, want verschillende bladen zijn uitsluitend bedoeld voor de interne organisaties, en de enkele exemplaren die over de grens komen plegen redactietafels als de onze te bereiken.
Men vindt hier ook de vertegenwoordiging van de Pegonfabrikaten (drukkasten, diaraampjes, vergrotingsborden) en de bekende Duto-Scheibe, het soft-focus glas.
Vooral ook voor de amateur is interessant een opbergsysteem voor 6 × 6 negatieven (6 op een blad) en kleinformaat-negatieven (3 × 6 op een blad). Het systeem herinnert sterk aan de vroeger zo bekende A.K.A. bladen.
De amateur weifelt vaak bij de keuze van vergrotingsapparaten, hier vindt hij de Liesegang-apparaten. Bekijk die eens, ze hebben voortreffelijke eigenschappen. Het is beter, zelf zulke zaken eens te onderzoeken, later is de keuze dan minder moeilijk.

Zonder iets af te willen doen aan de kwaliteiten van andere fabrikaten zal een ieder moeten toegeven, dat Weinert de naam is geworden voor goede verlichtingsapparaten. Spiegelreflectoren, toplichten, breedstralers, zachtstralers, spots.. Handig is de schaduwprojector, die met enkele handgrepen in een gewone schijnwerper te veranderen is. Hiermee zijn ook heel kleine spitsverlichtinkjes te maken door een instelbaar masker.

Weinert apparatuur.

In het algemeen gaat daar in ons achterhoofd het rode lampje hoe langer hoe helderder branden, hoe „universeler" een ontwikkeldoos door de fabrikant is uitgedacht. Want hoe idealer men het tracht te maken, hoe ingewikkelder het wordt en hoe groter de kansen op storing en pech. De Combi ontwikkeldozen evenwel kunnen bij ons volledig genade vinden ('t rode lampje gaat dus uit). Er is hier immers sprake van alleen een verstelbare spoel, met daarbij voor elke gewenste filmbreedte de bijpassende geknopte band. Dat is een gezond systeem.

Bij deze firma vinden wij nog iets anders, en hoewel reeds jaren bestaand, nog steeds iets bijzonders: de Robot. Hij vormt toch in die gehele serie voor het kleinformaat eigenlijk een klasse apart. Men heeft de Robot wel eens de camera voor luie mensen genoemd, omdat men alleen op het knopje te drukken heeft: de veermotor zorgt immers voor sluiterbediening en filmtransport. Bovendien is de scherptediepte zo groot, dat een nauwkeurige afstandsmeting in vele gevallen overbodig is. Men kent de grote kracht van de Robot: de sterke constructie en betrouwbaarheid, en het vermogen gelijk een langzaam lopende filmcamera een aantal opnemingen achter elkaar te doen maken, zodat het juiste moment er altijd bij is. Natuurlijk heeft men dit principe verder vervolmaakt, o.a. met een serieflitser, waarbij telkens een nieuwe flitslamp automatisch synchroon opflitst. Er is een serie-afstandsontspanner bij, electromagnetisch principe, waardoor men tot 24 of 48 opnamen op grote afstand kan doen plaats vinden.

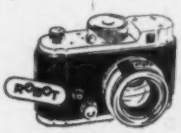

Er zijn echter nog talrijke andere toepassingsgebieden voor de Robot, o.a. het automatisch registreren van gesprektotalen in de telefooncentrale, het automatisch fotograferen van curven op de kathodestraalbuis, het automatisch optekenen van instelstanden van ingewikkelde apparaten als de theodoliet e.d.. De Robot blijkt steeds meer gebruikt te worden in wetenschappelijk werk, terwijl hij vermoedelijk oorspronkelijk toch bedoeld is geweest voor sport- en kinderfoto's. Toch eens in handen nemen, dat kostelijke ding!

FOTOBEURS 1951

Voigtländer

STAND 10

BESSA I

De volmaaktste en elegantste camera in 6 x 9
Vaskar 1:4,5 of Color Skopar 1:3,5 in Prontor S

PERKEO II

formaat 6 x 6, met Color Skopar 1:3,5
Compur Rapid

Alleenverkoop voor Nederland:

J. P. VOS' CINEFOTO-IMPORT N.V.

Laan Copes van Cattenburch 54 – DEN HAAG – Telefoon 553610 (3 lijnen)

ROBOT

de moderne

KLEINBEELDCAMERA

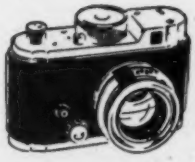

Snel als het oogenblik

Sluiterontspanning
Filmtransport
Telwerk
} **alles in ÉÉN!**

IMPORTRICE:

Nederl. Importhuis „De Camera",
Hugo de Grootstraat 79, Den Haag

Bezoekt op de Fotobeurs vooral

Stand no 16

★

Bekijkt U er

de luxe Delita k.b. projector
de Supertechna, technische camera, de Minitechna
de „Old Delft" objectieven,

en U ziet dan wat de Nederlandse Industrie op dit gebied presteert.

N.V. Verkoopmaatschappij

„De Oude Delft", Delft

OLD DELFT

SMALFILM-STERREN OP DE FOTOBEURS 1951

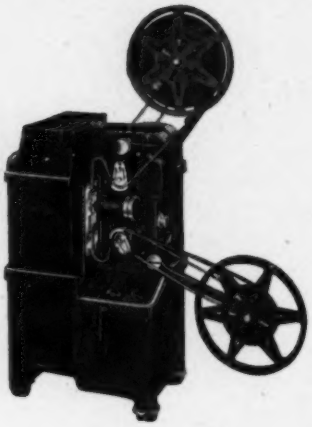

500 EN 750 WATT PROJECTOREN

8 mm

Acht millimeter projectoren behoren thans tot de normale uitrustingen van een woning. Naast het radiotoestel wordt de 8 mm projector een bijna onmisbaar apparaat in het huisgezin.
De Engelse DEKKO fabrieken bieden thans een keuze uit hun modellen:

118 A — 500 Watt projectielamp.
Voor aansluiting op 220 Volt.
PRIJS *f* **548.50** bruto

118 B — 500 Watt projectielamp.
Voor elke netspanning kan een weerstand in het lampenhuis zelf worden ingestoken.
PRIJS *f* **548.50**

118 C — 750 Watt projectielamp.
Voor aansluiting op 110 Volt, of met extra transformator op andere netspanningen.
PRIJS *f* **560.–** bruto

16 mm

Vrijwel elke onderwijsinstelling heeft behoefte aan een goede 16 mm projector van behoorlijke lichtsterkte, en..... die niet te duur is!
De ideale oplossing is de DEKKO projector, die reeds bij talloze onderwijsinstellingen in gebruik is. Er is keuze uit de volgende modellen:

126 A — 500 Watt projectielamp.
Voor aansluiting op 220 Volt.
PRIJS *f* **680.–** bruto

126 B — 500 Watt projectielamp.
Voor elke netspanning kan een weerstand in het lampenhuis zelf worden ingestoken.
PRIJS *f* **680.–**

126 C — 750 Watt projectielamp.
Voor aansluiting op 110 Volt, of met extra transformator op andere netspanningen.
PRIJS *f* **695.–**

Alle DEKKO PROJECTOREN 8 en 16 mm zijn als volgt uitgerust:

1. Zeer lichtsterke f/1 : 1,6 reflexvrije (coated) Dallmeyer Ciné-projectie Anastigmaat. Andere lenzen op aanvraag verkrijgbaar.
2. Kamerverlichting te bedienen door speciale schakelaar op de projector.
3. Gemakkelijk draagbaar. Bijbehorend stofdeksel sluit de projector volkomen af.
4. Gekoppelde schakelaars voor motor en lamp.
5. Automatisch veiligheidsschermpje.
6. Zeer gemakkelijk inzetten van de film in 15 seconden tijd.
7. Ingericht voor spoelen van 120 m film. Spoelarmen voor 240 m film zijn verkrijgbaar.
8. Optische kaderverstelling.
9. Aantrekkelijke kleur: donkerbruine krimplak.
10. Geruisloze werking.

DEKKO PROJECTOREN ZIJN PRODUCTEN VAN „DEKKO CAMERAS LIMITED" — LONDEN

in Nederland vertegenwoordigd door:

N.V. Fototechnische Groothandel ODIN
Graafseweg 68 - NIJMEGEN - Tel. 23540
FOTOBEURS STAND No 2

HIJMANS' Foto- & Kinogroothandel n.v.
Muzenstraat 37 - DEN HAAG. - Tel. 117276
FOTOBEURS STAND No 25

Boas Foto-Import

(Groenburgwal 69, Amsterdam C).

Wie Boas zegt, zegt Tetenal, en daarin: Konstant-systeem voor Parvofin en Medional, aldus zou Praetvaria zijn verslag mogelijk inkleden, maar terzake: dit Konstant-systeem is interessant. Het is nu langzamerhand wel bekend genoeg, dat Tetenal een begrip is geworden voor uitzonderlijk goede en weldoordacht samengestelde ontwikkelaars. Men legt zich bij Tetenal toe op de verwezenlijking van het onmogelijke: een ontwikkelaar die niet bederft. Dáárin zal men nooit slagen, maar wel heeft men ontwikkelaars bereikt (bijv. voor papieren), waarbij het velletje nog juist buikje-onder in het koffieprut wil, en er dan toch nog binnen de normale tijd gaaf en goed van tint uitkomt. Wat dit voor een vakman betekent, die dagproductie maken moet, en niet voor elk velletje een verse scheut uit de fles kan nemen, is duidelijk.

Men kent ook het regeneratorsysteem: de vakman heeft een tank met ontwikkelaar. Die gaat natuurlijk achteruit in fut en volume, naar gelang hij er meer films in ontwikkelt. Hij heeft daarom aanvullingsoplossingen, waarmee het volume weer op peil komt, en ook de ontwikkelkracht weer toeneemt, maar toch moet hij rekening gaan houden met langere tijden. Voor de beide Tetenal ontwikkelaars Parvofin en Medional is er nu het zg. Konstant-systeem. Hiermede behoudt men steeds een gelijke ontwikkeltijd. Wanneer de laatste bus regenerator is opgebruikt, is de tijd gekomen om de gehele tank te vernieuwen. In de regel zal men dan in een 70 l tank ruim 5000 films ontwikkeld hebben. Dat het werken met een constante ontwikkeltijd, vooral in het seizoen, een groot voordeel is, spreekt vanzelf. Om honderd of een paar honderd films per dag te kunnen verwerken moet men een vast systeem toepassen, waarbij de tijd van ontwikkelen, fixeren en spoelen, zowel als de voorbereidingen daartoe, precies in elkaar passen. Als de ontwikkeltijd dan geleidelijk langer wordt, is het duidelijk dat dit schema hopeloos in de war gegooid wordt. Vaklieden doen verstandig, voor het komende seizoen aan dit Konstant-systeem de nodige aandacht te besteden.

De Kindermann Amatofirm, ook over de rand van de tafel bruikbaar. Niet het apparaat, maar het „tafeltje" wordt omhoog of omlaag verplaatst.

Kindermann brengt een paar nieuwe vergrotingsapparaten. De Amatofirm is een kleinformaat-vergrotingsapparaat op geheel nieuwe basis. Het wordt geleverd in een doos, waarin men het steeds, uit elkaar genomen, kan opbergen. Met drie handgrepen en het vastdraaien van vier kartelmoeren is het toestel bedrijfsklaar. Een vergrotingsapparaat is vaak een echte sta-in-de-weg, vooral bij de klein behuisde amateur, die zijn bad-, slaap- of huiskamer, W.C. of kelder ook als donkerekamer moet gebruiken. De gevolgde wijze van constructie heeft nog een ander groot voordeel, nl. de prijs ligt nog beneden de honderd gulden. Het toestel is uitgerust met een anastigmaat 1 : 5,6, werkt met een halve condensor en is ook geschikt voor het formaat 24 × 24 mm. Het kan tevens als projector gebruikt worden.

De serie Oberland vergrotingsapparaten is thans uitgebreid met de Oberland 1410 voor 6 × 6 cm. Dit toestel is uitgerust met een 4,5 anastigmaat en dubbele condensor. De negatief-drager is voorzien van een verstelbaar masker, waarvan de banden door schroeven in ieder gewenst formaat tussen 24 × 24 en 60 × 60 mm versteld kunnen worden. Het rode filter is binnen in de objectieftubus gemonteerd. Op de wijze zoals het apparaat door de fabriek afgeleverd wordt is het afgesteld voor lineaire vergroting van ca 2—5 ×.

Het 6 × 6 Oberland vergrotingsapparaat.

Voor groter formaat kan het apparaat zonder enige moeite buiten de plank gedraaid worden. Natuurlijk zijn er ook alle donkerekamer-benodigdheden, waarvoor deze fabriek bekend is.

Van de Iloca kleinformaatcamera's zijn hier drie modellen. De Iloca I met gecoate 3,5 optiek in Prontor S sluiter en de Iloca II met gekoppelde afstandsinstelling met dezelfde lens en sluiter. Het zijn kleinformaatcamera's uit de bescheiden prijsklasse, die zich handhaven door wat zij ondanks lagere prijs toch weten te bieden.

De Iloca Stereo heeft dezelfde optische uitrusting, echter geen gekoppelde afstandsmeting. De prijs ligt hier, gezien de verdubbelde optiek, natuurlijk hoger. Alle sluiters zijn gesynchroniseerd.

Wij willen hier ook nog een interessante schijnwerper noemen. Deze lamp staat gemonteerd op een rijdbaar statief en is beweegbaar volgens het originele anglepoise systeem. Men verkrijgt daardoor een abnormaal grote beweeglijkheid, die vrijwel elke stand zonder moeite mogelijk maakt tussen 30 cm van de vloer en 2½ m hoog. De reflector is een directe straler, in elke richting verdraaibaar.

N.B. Welke hedendaagse amateur heeft wel eens daglichtpapier gezien? Enig idee hoe gemakkelijk dat is voor schetsdrukjes? De firma Boas heeft het in voorraad. (Het is dat papier, waarop wij oudere rotten de fotografie nog geleerd hebben, misschien soms.... beter).

N.V. Handelsonderneming Gevaert

(Scheveningseweg 110, Den Haag).

Wie is er eigenlijk nog niet van overtuigd, dat Gevaert 'n prachtige collectie papieren heeft, en wie zou nog onbekend zijn met hun negatief-materiaal? Wij weten, dat er zeer mooie oppervlakken, prachtige gradaties en fijne tinten te vinden zijn, maar toch is het goed, daar nog eens naar te kijken. Al was het alleen maar om eens te vergelijken wat er bij onszelf nog aan mankeert.

Wij weten ook, dat een tentoonstelling als deze vermoeiend is,

en de neiging dus groot, de helft „wel te geloven", maar toch zouden we allen, die werkelijk belang stellen in de fotografie, willen raden bij Gevaert eens wat dieper te duiken in de ongekende mogelijkheden. Want Gevaert maakt meer, veel meer, dan de papieren, films en platen die wij allen kennen. Wij plegen geregeld gegevens van hen te ontvangen over speciale producten, die vaak uiterst vernuftig en practisch zijn. Een enkel voorbeeld: het Bromolith-procédé, waarbij het Bromolith-papier

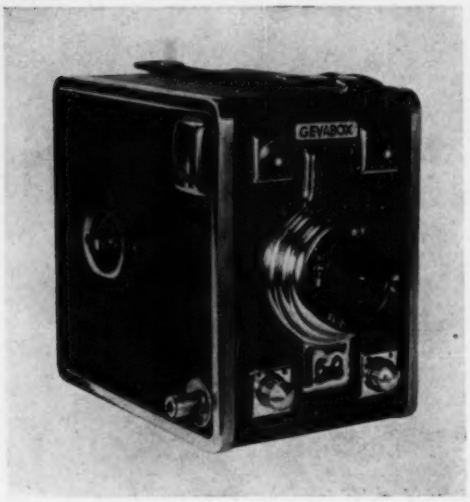

na enkele zeer eenvoudige handelingen zonder meer bruikbaar is als offset-drukvorm. De ontwikkelaar (looiende pyrocatechine) zit reeds in de laag, onderdompeling (na de belichting) in een zwakke loog-oplossing is al voldoende. Grote mogelijkheden voor huisdrukkerijen!
Kent U het Diaversalpapier met zijn grappige behandeling? Ook een van die specialité's, ditmaal steunend op eenzelfde principe als het kiekje uit de one-minute-Land-camera.
Hoe vaak gebruikt men feitelijk het Dia-direct, waarmee men onmiddellijk (omkeerontwikkeling door de fabriek) prachtige diapositieven krijgt; kent men feitelijk wel de verschillende emulsies daarvan? Weet men, dat Gevaert een assortiment kleurfilters levert, waaronder ook grijsfilters?

Wilt U nog meer merkwaardige dingen weten? Gevatone toon- of matrijsplaten voor het zelf snijden van gramofoonplaten, maar ook snijstiften daarvoor, en speelnaalden, ook voor microgroef, metalliseringsbaden, om de matrijzen electrisch geleidend te maken teneinde hen te kunnen harden, magneetlint („tape"), industrieel celluloid (ook „acetaat"), kunstleer. Zie, dit geeft U een andere indruk van deze fabriek, die zijn nevenproducten evenzeer weet te plaatsen als het hoofdproduct: de fotografische plaat en film in al zijn variëteiten en doeleinden, het fotografisch papier in al zijn variaties van tint en schakering, en evenzeer doelstelling.
Men zal deze toon bespiegelend vinden, welnu, er zijn ook buiten die bij allen veronderstelde levendige belangstelling voor alles wat met fotografie te maken heeft, nog wel een paar steekhoudende redenen, bij Gevaert binnen te stappen:
Primo: de nieuwe Gevaert-box: van metaal, formaat 6 × 9, 3 diafragma's: 8, 11 en 16, tijd en moment, afstandsinstelling door de frontlens, sluiter gesynchroniseerd.
Secundo: ga zelf eens zien hoe het staat met Gevacolor-negatief. Het complementair-negatief, waarover we reeds vertelden in het Decembernummer. Belangrijk genoeg, dunkt ons. En prachtig!

Wed. Wm. Holst

(Haringpakkersteeg 10—18, Amsterdam C).

Uit de verschillende artikelen die wij noteerden — Ceneifilters, -diaraampjes en andere producten, de Hofa-Econoom glansmachine, Criterionpapieren, Mafi donkerekamer-artikelen, Asbestona spoeltanks — kiezen we hier de Liesegang apparaten, die toch nog steeds tot de heel goede behoren. De Rajah-serie, beginnende met de Rax (voor kleinformaat), voorts voor 4 × 4 en 3 × 4, is toch nog steeds toonaangevend.
De Rax heeft een geslepen halve condensor en schuiflade voor Agfacolor correctiefilters, de Rajafox is automatisch scherp instellend en heeft ook een halve condensor. De hierbij leverbare optiek, de vierlenzige Parastigmat, heeft clickstop en fijninstelling, hoewel de automatische instelling die naregeling eigenlijk niet nodig heeft.
De Rajah-serie voor grotere formaten (6 × 6 en 6 × 9) kenmerkt zich door de balginstelling en gemakkelijk te verwisselen optiek. Deze apparaten hebben ééngreepsverplaatsing, alle hebben een voortreffelijke dubbele condensor; de optiek, waaruit men een keuze kan doen, is zeer goed.
Bij al deze apparaten bemerkt men toch steeds weer, dat zij stammen uit een fabriek, die zich van oudsher op projectie gespecialiseerd heeft. De invloed van het Agfacolor negatief is merkbaar: overal de mogelijkheid tot ombouw voor correctiefilters.

Men kan hier, bij de Wed. Holst, demonstraties bijwonen van het kleuren van foto's met de nieuwe Talens foto-olieverf. Ook al zou men niet geneigd zijn, zijn foto's op te kleuren, dan is het toch goed de toegepaste techniek eens te bestuderen, er zitten nl. óók prachtige retouchemogelijkheden in!

J. M. Magnée

(Stroomarkt 3, Amsterdam C).

Als vertegenwoordiger van de fotopapierfabriek Roland Risse te Flörsheim, is deze firma aanwezig met een nieuwe papiersoort Portret Rapid in 3 gradaties (dus chloro-bromide); buiten genoemde soort brengt Risse zijn bekende Bromide, portret gaslicht, meer bekend onder de naam Koh-i-noor, Gaslicht, en technische papieren.
De Franka camera's zijn hier te zien in de soorten Bonafix, Rolfix 1 en 2 en de verbeterde Solida, welke in de naaste toekomst ook geleverd wordt met sperinrichting en ingebouwde afstandsmeter. Het zijn camera's die de moeite waard zijn om ze eens te gaan bekijken. Binnenkort hoopt de Franka fabriek uit te komen met een populaire Solida in dwars model tegen een lage prijs, ook in het formaat 6 × 6.
Ook de Flexo reflex 6 × 6 camera is bij deze firma te zien. Het is een type Rolleicord. Wij gaven hierover reeds vroeger een gunstige bespreking; het is de camera voor de bescheiden beurs.
Tot de meest bekende chemicaliën mogen wij Fesago rekenen; wij hebben ze reeds meermalen met waardering genoemd. De firma Magnée heeft thans in voorraad: Fesago „Rapid", Fesago „Negrit", Bellaton, Bellacolor, Broviol, Finagol, Fesabrom, Fesagol „Braun" en Fesanarcol. Laat U daaromtrent eens nader voorlichten.
De artikelen van de fotochemische fabriek „Turaphot" te Düren (ofschoon een nog zeer jonge fabriek) geraken reeds bekend; de firma Magnée heeft thans enige nieuwe soorten rolfilms voorradig, Pantura 17/10 en 21/10 Din, ook de nieuwe Ortho films dezer fabriek zullen spoedig te leveren zijn. Turaphot bromide-papieren zijn er eveneens.

Een tweetal camera's, die wij nog noteerden: de Ultrafex en de Superfex. Serieus geïnteresseerden vinden hier een donkerekamer, waarin men met de geëxposeerde vergrotingsapparaten de Risse en Tura papieren kan proberen.

Er is hier een handig en niet duur afstandsmetertje te zien, de Medis; groot beeldveld en goede meetnauwkeurigheid.

Bezoekt stand no 21 op de Fotobeurs!

- **ROLAND RISSE**
  „KOH-I-NOOR" fotopapieren
- **MEDIS**
  goedkope afstandsmeters
- **FLEXO**
  spiegelreflex 6x6
- **FESAGO**
  chemicaliën
- **TURAPHOT**
  rolfilms
- **FRANKA**
  camera's
- **ROLAND RISSE**
  bromide-halfmat chamois
  kartondik per 10 vel 18x24 **f 3.35**

PANTURA
rolfilm, 6x9, 21/10 DIN **f 1.65**

Importeurs: **J. M. MAGNÉE**

Postbus 127, Amsterdam, Telefoon 48157-49130

Wed. Wm. HOLST, AMSTERDAM-C

HARINGPAKKERSSTEEG 10-18 TEL. 45062 en 49627

OP STAND 17
exposeren wij

- **CENEIPLAN** FILTERS
- **CENEI** ZONNEKAPPEN
  en div. nieuwe CENEI-artikelen.
- **LIESEGANG**
  VERGROTINGS- en PROJECTIETOESTELLEN
  in grote verscheidenheid.

DONKEREKAMER BENODIGDHEDEN
enz.

De onovertroffen

- **HOFA „ECONOOM" HOOGGLANS-MACHINE.**

DAGELIJKS DEMONSTRATIE
van het kleuren van foto's met de nieuwe
„TALENS" FOTO OLIEVERF

---

voor elk fotografisch terrein levert

GEVAERT

het juiste materiaal!

• FILMS

Vlakke films en rolfilms (alle formaten en kleinformaat-films) voor het fotografisch atelier en amateurs; voor reproductie van documenten; röntgenografie, fotomechanisch werk, luchtfotografie; kinofilms (35, 16, 9,5 en 8 mm) voor vakman en amateur. Voor opname, afdrukken duplicating, geluidsregistratie. Gevacolor film, diapositief en negatief (afdrukken op papier).

• PLATEN

Negatief-platen voor: het fotografisch atelier, reportage, amateurfotografie, commerciële, industriële en reclame-fotografie; fotomechanisch werk; microfotografie, spectrografie, infra-rood-fotografie en alle verdere technische en wetenschappelijke toepassingen. Diapositief-platen.

• FOTOGRAFISCHE PAPIEREN

Voor de vak- en amateurfotografie, voor technische en wetenschappelijke doeleinden, reproductie en documentatie, voor fotomechanisch werk, voor metallografie, oscillografie, enz..

• CHEMICALIËN

Voor de behandeling van films, platen en papieren.

• DUPLIPHOT

Universeel apparaat voor documentreproductie.

• GEVABOX

Gevabox 6 x 6 cm.
Gevabox 6 x 6 cm; gesynchroniseerd voor flitslicht-fotografie. Hiervoor wordt een passende lamphouder bijgeleverd.
Gevabox 6 x 9 cm. Zeer solide metalen apparaat voor amateurfotografie.

• GEVALITH-BROMOLITH

Bladen voor eenvoudige offsetdrukmachines. Geschikt voor grote oplagen, hoge kwaliteit van het drukwerk.

• MATERIAAL VOOR GELUIDSOPNAME

Gevaphone opnameplaten
Gevasonor: magneetlint voor geluidsopname en geluidsregistratie.

• GEVALOR

Donkerekamerlamp, met verwisselbare filters.

Bezoekt de Gevaert stand!

Er is altijd

iets nieuws

bij FISCHEL

U komt toch vooral op de beurs ook even kijken?

✶ U weet natuurlijk, wat door de voornaamste fabrieken op

FOTO-, KINO- en PROJECTIEGEBIED

wordt vervaardigd, dit behoeven wij U niet te zeggen.

WÈL, en dit voor velen ook ten overvloede, dat U alle bekende artikelen **GECOMBINEERD IN ÉÉN ZENDING** van ons kunt ontvangen.

GEEN EXTRA VRACHTKOSTEN
GEEN EXTRA EMBALLAGE
GEEN EXTRA ADMINISTRATIE
GEEN EXTRA CORRESPONDENTIE
GEEN EXTRA PORTI. ***maar***...

ALLES UIT ÉÉN HAND, IN ÉÉN ZENDING.
En . . . . . resultaat: **IN ELK OPZICHT BESPARING.**

Daarom juist . . . . .

BESTEL BIJ FISCHEL

EERSTE NEDERLANDSCHE FOTOGROOTHANDEL VAN 1688

v/h E. FISCHEL Jr N.V. AMSTERDAM-C.
GELDERSCHEKADE 86–88 TEL. 45001–42834–45377

Eerste Nederlandse Fotogroothandel van 1868

v/h E. Fischel Jr N.V.

(Gelderzeekade 88, Amsterdam C).

Hier staan wij weer eens tegenover een dier oude grotere firma's, wier artikelsortering zo gegroeid is, dat een keuze noodzakelijk wordt. En als eerste interessant object willen we daarbij de Essex 35 tank noemen, omdat hij op verschillende punten voordelen heeft waarnaar de amateur nogal eens pleegt te zoeken. Dit tankje dient voor het ontwikkelen van kleinformaat, en kan daartoe bij daglicht geladen worden. Elke normale cassette past er in. Een slechts gedeeltelijk belichte film kan ook gedeeltelijk ontwikkeld worden en een ingebouwde thermometer geeft de bij de spoel bestaande temperatuur aan. Dergelijke bij daglicht te laden dozen hebben vaak de moeilijkheid, dat de film ergens blijft steken; dat is hier ondervangen, doordat een band de film in de spiraal trekt. De spiraalspoel behoeft daarom ook niet kurkdroog te zijn, iets wat wel noodzakelijk is als de film in de spiraal geduwd wordt. En dan is er nog een punt, dat velen uit financiële overwegingen belangrijk vinden: er behoeft maar 200 cc ontwikkelaar in. Het gebruik van ontwikkeldozen voor kleurenfilm wordt altijd bezwaarlijk geacht, omdat de herbelichting na de eerste ontwikkeling het nodig maakt, de film uit de spoel te nemen en er later weer in te brengen. Inderdaad is dat een zeer gevaarlijk karweitje, dat bijna altijd zijn lelijke sporen nalaat of zelfs alles doet mislukken. Ook op dit punt biedt de Essex 35 een voordeel, omdat het opnieuw inspoelen met de trekband zeer gemakkelijk gaat en bij enige routine beslist zonder beschadiging kan gebeuren. Een tankje dus om eens goed te bekijken.

De Essex — 35 mm tank.

Daar wij hier ook de Zwitserse Paillard filmcamera's ontmoeten, willen wij de aandacht vestigen op de daarop gebruikte objectieven. Het is Zwitserse optiek van Kern & Co, en wie meer omtrent de kwaliteiten daarvan wil weten moet de prospectussen maar eens inzien, waarin de constructie is opgenomen met enige correctie-karakteristieken. Let ook eens op de Paillard-projectoren voor meer dan één smalfilmformaat, nl. voor 2 en voor 3 formaten. Mooie staaltjes van Zwitserse precisietechniek.

De Paillard-Bolex H.

Om nog even bij Zwitserland te blijven: de Alpareflex. Een van die kleinformaatcamera's die bleven en blijven zullen. Het uiterlijk herinnert sterk aan de Leica, constructief werd evenwel een ander principe gevolgd, door er een reflexcamera van te maken, dus met instelling op een matglas. Daarnaast zijn er toch een doorzichtzoeker en een afstandsmeter. Het assortiment objectieven en verdere hulpstukken bij de Alpa is zeer groot, men kan er hier een indruk van krijgen. Het zijn objectieven van Angénieux en de Oude Delft. Ook van deze objectieven zal men constructie en details kunnen vinden in een uitvoerig prospectus.

Ross-Londen is een van die namen met reeds oude en vertrouwde klank. Bekijk de episcopen en epidiascopen eens, die Fischel hiervan importeert.

Van de Tsjechische fabriek Kovo zijn hier eveneens producten te vinden. Wij willen daarvan het vergrotingsapparaat Magnitarus noemen (voornamelijk voor vakgebruik) en de Flexaret 6 × 6. Ziedaar een tweelenzige reflexcamera, die gepakt heeft en vele bezitters voldoening heeft gegeven. Een nabootsing van de Rollei's weliswaar, en eenvoudiger van constructie, maar toch verstandig in elkaar gezet en daardoor goed voor zijn prijs.

En dan willen we hier eindigen met een evenzeer bekende naam: Johnson. De Johnsons of Hendon Ltd. Londen. Men denkt misschien alleen aan Meritol of de M.C.M. 100, de fijne-korrel-ontwikkelaars, waarover de laatste jaren nogal gesproken is, maar achter die naam staat veel meer: vele, zeer goede chemicaliën, ook specialité's en: vergrotingsapparaten, projectoren, glansmachines, statieven, kortom gehele uitrustingen. 't Is de moeite waard U daar eens in te verdiepen, het is degelijk Engels spul.

Talens & Zoon N.V.

(Apeldoorn).

Ook deze bekende firma is niet met een eigen stand vertegenwoordigd, de artikelen worden bij de firma Holst gedemonstreerd. Hoewel het hoofdaccent daarbij zal liggen op de foto-olieverf, willen wij toch memoreren, dat de naam Talens, behalve voor mattoleine en matlak, alle retoucheurs welbekend, feitelijk eerst bij ons zijn intrede deed toen op voorstel van de voorzitter van de Fotovakschool, Jan Stokvis, Talens de mooie zwarte retoucheerinkt ging vervaardigen. Als gevolg daarvan is de zg. natte retouche al aardig bezig de potloodretouche te verdringen. Daarmede immers is eindelijk een goed hulpmiddel gevonden plaatselijk meer dekking op het negatief aan te brengen zonder dat deze bij het vergroten bemerkbaar wordt.

Het kleuren van foto's met olieverf is op zichzelf niets nieuws, men deed dit reeds lang en vroeger behoorde het tot „de grote retouche". Nieuw is echter wel, dat een sortiment uitgezochte kleuren plus een flacon medium en een flacon détersif naast verdere hulpmiddelen als een geheel in de handel zijn gebracht. Dit is zeker toe te juichen. Bij de demonstraties zal men zien, dat het opbrengen van de kleuren op zichzelf niet moeilijk is. Het moet echter met zeer veel smaak gebeuren. Vooral bij portretten, als de kleuren zacht gehouden worden, en eerder een kleur suggereren dan zelve een kleur zijn, kunnen de resultaten bijzonder goed zijn.

Hijmans' Foto- en Kino-groothandel N.V.

(Muzenstraat 37, Den Haag).

Reeds enkele malen hebben wij het Italiaanse Ferrania materiaal naar voren gehaald (o.a. in het kleurennummer) of daaraan onderzoekrapporten gewijd. Daar deze firma Ferrania vertegenwoordigt, vindt men hier dan ook de gehele sortering, rolfilms, platen, kleinformaatfilms, papieren, doch ook Röntgenfilms en grafisch materiaal. Ook de kleurenfilm is er (al is deze hier te lande nog niet leverbaar).

Men weet het uit onze rapporten: het Ferrania materiaal is mooi en goed. We treffen dit jaar echter ook de in het buitenland reeds beter bekende Ferrania camera's aan. Zij vormen een interessante serie met „voor elck wat wils", van de goedkope Delta (4 × 6½) met niettemin aardige stroomlijnvorm en Biaplan 1 : 8,8, via de Falco S, een 6 × 9 opvouwbare rolfilmcamera, tot de Condor, kleinformaat, optiek Galileo 1 : 3,5—5 cm met gekoppelde afstandsmeter. Alle optiek is gecoat. De Rondine is het boxje in deze serie, formaat 4 × 6½, sportzoeker en grote optische reflexzoeker en een zeer goed lensje, dat flinke vergrotingen mogelijk

De Condor.

De Rondine.

maakt; deze camera mag gelden als een voorbeeld van sierlijke, aantrekkelijke vormgeving en toch zeer lage prijs.

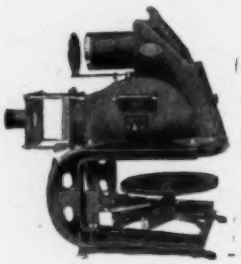

De Aldis Epidiascope.

Dan moeten wij eens even praten over de Aldis projectoren. Er zijn hier en daar in den lande voordrachten over gehouden, en zo men die niet mocht hebben bijgewoond, dan raden wij sterk aan, deze gelegenheid te gebruiken, deze waarlijk zeer mooie projectietoestellen te bekijken. Al was het alleen maar om eens te zien, wat er op dit gebied verkrijgbaar is.

Aldis heeft niet alleen het verstandige idee gehad, maar ook verwezenlijkt, normalisatie in te voeren. Men kan een projector voor meer willen gebruiken dan alleen voor wat dia's. Het principe is daarom zo uitgewerkt, dat men een verlichtingsaggregaat heeft, waaraan diverse hulpstukken kunnen worden geplaatst: Een enkel voorbeeld: Met de Aldiscope 500 en de Aldiscope 1000 kan men niet alleen de bekende vierkante 8,3 × 8,3 cm diapositieven projecteren, doch er zijn extra diapositief-schuiven verkrijgbaar voor de formaten 6 × 6 cm en 7 × 7 cm, zodat thans ook de werker op het geliefde 6 × 6 formaat zijn kleurendia's in hun geheel kan projecteren. Door het normalisatiesysteem kunnen alle andere verkrijgbare hulpstukken, zoals het kleinformaataanzetstuk (voor 5 × 5 dia's en filmstroken) zowel als het microprojectie-voorzetstuk (voor micro-preparaten en cuvetten) op de Aldiscope worden geplaatst. Het model 500 is voorzien van een 500 Watt projectielamp en heeft gewone thermokoeling, het model 1000 is voorzien van een 1000 Watt projectielamp en heeft een ingebouwde koelventilator en een extra hitte absorberend filter.

De Durst HG 300, totaal andere vormgeving.

Daarnaast willen wij even de Dekko 8 en 16 mm projectoren noemen.

Als men voorbeelden wil zien van mooie industriële vormgeving en tevens bijzondere prestatie, dan mogen de Durst vergrotingsapparaten niet worden overgeslagen. Het zijn precisie-apparaten met 'n principieel andere bouw. Laat U eens uitleggen hoe dit prachtige verlichtingssysteem in elkaar zit, hoe de automatische scherpstelling bereikt wordt en het negatief zo volkomen koel kan blijven. Er is een nieuw type bij, de Reporter, waaronder een koffermodel. Zij zijn voor kleinformaat, en zonder optiek (Leica of Contax objectieven gebruiken).

Hijmans heeft de vertegenwoordiging der Rodenstock-objectieven; daarbij behoren ook condensors (men vraagt ons vaak waar die te krijgen zijn). De zo geliefde Imagon met zeef-diafragma's is weer te verkrijgen en wordt dan ook geëxposeerd.

Ook deze firma heeft een serie goede camera's tegen lage prijzen, de Franka-serie. Een enkele naam om het geheugen op te frissen: de Solida. Toch eens even naar kijken! Als de eerste exemplaren nog op tijd binnen komen, zal ook de Diax met gekoppelde afstandsmeter te zien zijn. De losse Diax afstandsmeter zal een ieder nu wel eens ontmoet hebben.

De Durst duomat, dubbele autom. scherpstelling (v. kleinformaat en 6,5 × 9).

Uit de overgrote hoeveelheid andere artikelen kiezen wij een paar belichtingsmeters: de Friholux in een nieuw model (hoge gevoeligheid) en de Minirex (niet duur). Daarnaast een optisch metertje, de Practos Junior, dat tot de meest verkochte belichtingsmeters ter wereld behoort.

U moet eens letten op de Elioflex uit de Ferrania camera-serie. Fantastisch voor het geld.

N.V. Verkoopmaatschappij „De Oude Delft"

(Koornmarkt 49, Delft).

Nog steeds mag de optiek van deze Nederlandse industrie, die volgens zeer moderne methodes werkt, zich in de waardering van zeer vele kenners verheugen; het is en blijft precisie-optiek, die blijkens het gebruik daarvan op belangrijke buitenlandse camera's zich op internationaal niveau meten kan met de beste fabrikaten. Nieuwe optiek is er niet, althans nog niet op deze Beurs, men toont dan ook alleen de bekende serie.

Op deze expositie vinden we eveneens de producten van een andere Nederlandse precisie-industrie: Technica-Hengelo. De serie Supertechna camera's met hun oersterk precisie-statief zijn langzamerhand wel bekend genoeg. De binnenlandse markt kon tot nu toe onvoldoende voorzien worden met de Supertechna's door de voortdurend toenemende export, o.a. naar Zwitserland, waar men deze camera prefereert boven het eigen — in principe soortgelijk gebouwd — product. Door het in productie nemen van grotere series kan nu de export-uitvoering ook hier te lande geleverd worden; het ziet er wel buitengewoon verzorgd uit. Een enkel woord nog over de Minitechna, dat kleine zeer wendbare precisiecamera'tje voor 6 × 9, dat wij destijds reeds uitvoerig bespraken bij zijn geboorte. Zoals toen reeds vermeld werd, is het voorstuk nu forser gebouwd. Het reflex-aanzetstuk is nog niet in productie, en kan dan ook op deze Beurs niet getoond worden, wel echter het verlengend hulpstuk, waardoor een balg van willekeurige lengte kan worden verwezenlijkt. Dit maakt o.a. macro-opnamen e.d. mogelijk. Voorts leent dit model camera zich bijzonder voor gebruik als vergrotingsapparaat, waartoe feitelijk alleen een lamphuis en statief nodig zijn. Over deze toepassing valt er wel iets te zien.

Allen, die zich met technisch werk bezig houden, of met kleurenfotografie, zouden wij willen raden de Minitechna eens op zijn bruikbaarheid te bekijken. Het 6 × 9 formaat is economisch en bij de huidige stand der optiek beslist goed bruikbaar.

Naast de bekende Delita kleinformaat-projector met zijn voortreffelijke optiek lette men ook eens op de Protechna projector. Deze steunt op het principe van de Delita (klein lampverbruik tegenover zeer lichtsterke optiek en asferische condensor, dus toch groot rendement), doch heeft een 200 W lamp. Een ook uiterlijk zeer verzorgd apparaat.

Een omwenteling op fotogebied

Met Agfacolor is

kleurenfotografie thans even eenvoudig als zwart/wit-fotografie

Iedere foto-amateur kan binnenkort met elk toestel — zelfs met een Box-camera! — prachtige kleurenfoto's maken. Zonder bepaalde kennis — zonder extra apparatuur — fotografeert U straks alles in natuurlijke kleuren. Zowel bij dag- als bij kunstlicht. Op precies dezelfde wijze als U thans Uw zwart/wit foto's maakt. Naar willekeur kunt U van het Agfacolor kleuren-NEGATIEF, in elke gewenste hoeveelheid, afdrukken en vergrotingen laten vervaardigen. Agfacolor kleurenfotografie vervult een lang gekoesterde wens: Eindelijk wordt Uw foto-album, Uw foto-verzameling, het kleurige leven zelf!

F - 19

Kleurennegatief 1

Kleurenpositief 2

Opnamen Natuur-Historisch Museum, Arnhem
Camera: Agfa Isolette V van F. 99.–

Zwart/wit positief 3

Wat is een *Agfacolor* kleurennegatief?

1 Het chemisch-natuurkundige wonder van deze nieuwe vinding is, dat een opname van een kleurig object, leidt tot een complementair-kleurig NEGATIEF. Het rood bijv., van een te fotograferen object is op het kleurennegatief groen, de complementaire kleur van blauw.

2 Bij afdrukken of vergroten worden deze complementaire kleuren van het negatief op Agfacolor fotopapier omgezet in de supplementaire kleuren van het opgenomen object. In principe is dit hetzelfde als de negatief/positief methode van de zwart/wit fotografie.

3 Een extra voordeel is, dat U van het Agfacolor kleurennegatief, naar willekeur, afdrukken of vergrotingen in zwart/wit kunt maken. Dit voordeel doet de hogere prijs van Agfacolor films spoedig teniet, daar U met een Agfacolor film in Uw toestel twee mogelijkheden hebt.

De hier gereproduceerde Agfacolor foto's zijn alle gemaakt met normale camera's, zonder extra apparaten, filters enz.. U kunt het zelf net zo. Met Uw eigen vertrouwde camera. Spoedig zal de Agfacolor kleurenfilm in Nederland zijn intrede doen, waarmede een nieuw, onafzienbaar terrein voor de foto-amateur opengaat.

Agfacolor

Agfacolor

F - 22

Wat met Agfacolor kleurenfotografie in economisch opzicht is te bereiken, laat zich niet licht raden. Agfacolor kleurenfoto's openen weidse perspectieven voor een feilloze weergave van voorwerpen op ieder gewenst formaat. Het complementair kleurig negatief is een bijzonder geschikte uitgangsbasis voor kleurendruk in boek-, offset- en diepdrukprocédé.

Foka N.V.

(Admiraliteitsstraat 8 a, b, c, Rotterdam).

Ook hier zien wij ons gesteld tegenover een te grote hoeveelheid artikelen, die de revue behoorden te passeren met opmerking of waardering, en wederom zullen wij een keuze moeten doen. Laten we eens bij de camera's beginnen. Een van de goede Nederlandse boxcamera's, geheel van metaal, 6 × 9, de Nefox, gesecundeerd door de bakelieten Pucky met 6 × 6 negatieven. Dan de opvouwbare camera's van de bekende Kinax serie, beginnende met de Kinax Baby, in feite 'n opvouwbare box met zijn meniscuslens, tot de Kinax II met 4,5 anastigmaat (coated), sluiter van 1—1/350 sec en zoeker met parallaxcorrectie, en de Superkinax met een coated 3,5 Berthiot lens en Albada zoeker. Al deze camera's hebben een synchrooncontact, de betere ook een zelfontspanner. Men onderschatte dergelijke camera's niet, er is voortreffelijk werk mee te maken.

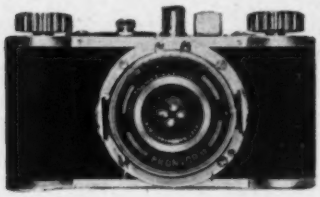

De Wirgin kleinformaatcamera.

Over de Praktiflex gaven wij reeds vroeger een beoordeling, men kan hem hier zelf ter hand nemen met zijn nieuwe objectieven: Berthiot 2,8 - Tessar 3,5 - Biotar 2,0 - Berthiot 1,5. Waarlijk keuze genoeg!

Voorts de Praktica (kleinformaat) met Tessar 3,5 coated en alle tijden tot 1/500, de Reflecta II 6 × 6 met Meritar 3,5 coated, de Zeiss Ikon Ercona 6 × 9 met Novar 4,5, een opmerkelijk mooie stereocamera voor kleinformaat, waarover we al eens schreven, de Vérascope.... Laten we eens even stilstaan bij de Wirgin's. Er zijn er twee, een 6 × 9 rolfilmklapcamera met 4,5 anastigmaat, en een kleinformaatcamera met Cassar 2,8. Synchrooncontact, Prontor II sluiter, frontlensinstelling. Laten wij eerlijk zijn, dit is geen Leica, al herinnert hij er aan in zijn bouw en zijn lensuittrek. Maar dit is een goede camera voor zijn (luttele) geld. Ook de klapcamera is trouwens niet duur. Hier zien we een ernstig streven naar een goedkoop product met toch fatsoenlijke kwaliteiten. Staan wij op een goede dag niet allen voor zulk een keus? Een jongen wil gaan fotograferen. Hij heeft zijn hart verpand aan kleinformaat. Geef hem zo iets, want daarmee valt iets te bereiken en de prikkel om voort te komen blijft. Wij hebben er helaas velen zien stranden, omdat ze waardeloze rommel in handen hadden en dachten dat 't aan henzelve lag. Datzelfde streven een behoorlijke camera binnen het (financiële) bereik van meer mensen te brengen moeten wij ook zien in de Balda-serie, o.a. de Baldini en Baldinette. Eveneens kleinformaat, met een Balbanar of Schneider-Radionar 1 : 3,5 uitgerust. De Baldinette is bovendien nog met de Radionar 2,9 te krijgen. Men moet zulke camera's eens ter hand nemen en bekijken, ook al heeft men geen koopplannen. Op een goede dag stelt men U een vraag, en dan is het prettig een goede raad te geven.

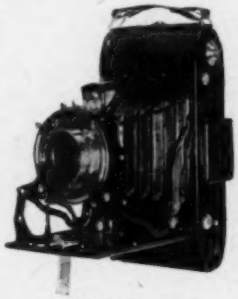

De Wirgin Standy S.

De Baldini.

Even een opmerking er tussen door voor de vaklieden: hier staat niet alleen de geheel metalen Technica ateliercamera met zijn balguittrek van 1 meter, maar ook de Norka ateliercamera voor multifoto's. Filmopneemcamera's: Camex 8 mm, Orbi 16 mm, de Ditmar 8 mm, fix focus 1 : 1,8 en optische belichtingsmeter (ook de 1 : 2,5). Projectoren: Ercsam 8 mm, de Ditmar voor 8 èn 16, de Hortson 16 mm sound, zowel in koffermodel, op standaard, als ook met koolspitsen, Hortson geluidskoppen, Magica 16 mm, de continue projector Plank-Infinator.... tja, en als we het nu toch over sound hebben: die Vollmer tape recorder moet U eens horen. Indien iemand ooit mocht weifelen tussen wire en tape: laat hij naar dit volle, brede geluid luisteren en hij is van zijn aarzeling genezen.

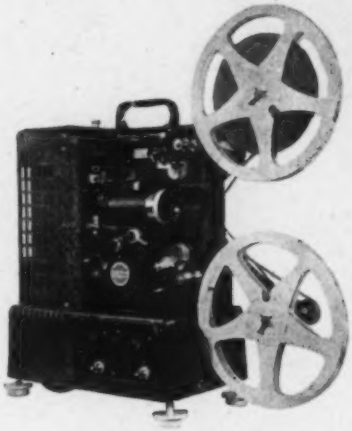

De Ditmar projector.

Uit de veelheid van artikelen, die nu nog resten (hier vindt U de vertegenwoordiging van de projectieschermen van de Mechanische Weberei, hier kunt U alles te weten komen over de Berthiot-optiek, hier liggen de Prinsen belichtingsmeters), pakken wij tussen de projectie-apparaten (Pullin, Neo Diafant, Avanti) de Noris Trumpf, niet omdat hij de allermooiste is, maar omdat hij verstandig en constructief-goed in elkaar zit en toch laag in prijs ligt. Laat U het beeld eens tonen dat hij geeft.

De Noris Trumpf projector.

Als nieuwste camera zal er op deze Beurs een monster zijn van de Ucaflex, een kleinformaatcamera met dakkantprisma, waardoor het reflexmatglasbeeld in doorzicht bekeken kan worden.

De Ucaflex.

Dit principe wint veld! Er zijn verschillende objectieven mogelijk, o.a. Schneider optiek (o.a. Xenar, Xenon en Isogon), de optiek is verwisselbaar. Hiervan al vast een plaatje, het ziet er goed uit.

U moet ook de Pan-Cinor van Berthiot eens bekijken; het „gummi" objectief met een focus van 20—60 mm. Weet U, dat de Ozaphan smalfilmcopieën er weer zijn met een heel repertoire?

Firma Dr K. Heynderickx

(Hugo de Grootstraat 17a, Den Haag).

Laten wij het hier eerst eens hebben over de Exakta-Varex, een der reflexcamera's, die 't eerst het dakkantprisma ging toepassen, en daarmee op slag groter populariteit verwierf. Het feit, dat men hiermede, rechtuit ziend als bij een doorzichtzoeker, een precies levensgroot beeld waarneemt, rechtopstaand, en niet spiegelverkeerd, en dat vrij van elke parallax haarfijn scherp kan instellen, is van doorslaggevende betekenis gebleken. Het beeld blijft goed helder bij diafragmeren, en de optiek is verwisselbaar, kortom, kijk eens door dit „zoeker" systeem. Het is aardig er over te lezen (dat kon geruime tijd geleden al in FOTO), het is interessanter het zelf te ervaren.

Exakta Varex, met ingezette prismazoeker; de matalaszoeker staat er naast.

In onze inleiding hebben we opgemerkt, dat de Duitsers een beetje laks zijn geweest met het synchronisatie-probleem, maar dat geldt niet voor de Exakta. Deze was de eerste gesynchroniseerde camera, met zowel een normaal flitscontact als een aansluiting voor electronische flitsbuizen. Weinig bekend is, dat de Exakta de enige spleetsluitercamera is, die speedflash toelaat bij 1/50 seconde. Bij de andere moet men het moment altijd langer laten.

De collectie objectieven, die voor deze camera bestaat, is nogal indrukwekkend ('t zijn er meer dan 50 en wij gaan ze niet opsommen), maar toch willen we de Retrofocus 1 : 2,5 van Angénieux even noemen. Het is een semi-groothoek objectief van 35 mm brandpuntsafstand met een beeldhoek van 64°. Dit is voor een spiegelreflexcamera nog steeds een prestatie, want er wordt veel ruimte gevergd door de spiegel. Het lijkt ons een zeer goed objectief.

Nu is het voor ons heel prettig, uit te weiden over een mooie camera, maar het zure is, dat niet iedereen zich zo iets kan aanschaffen. Daarom is het zeker goed nieuws, dat er een iets eenvoudiger type naast verschenen is, dat op de Beurs getoond zal worden: de Exa. We geven er een paar plaatjes van, en hier zijn de belangrijkste eigenschappen: eenlenzige spiegelreflex met verwisselbare optiek, matglas- en prismazoeker, sluitertijden 1/25—1/250 en B, aparte synchrooncontacten voor gewone flitslampen en speedflash. Voorlopig alleen te leveren met de Meritar 1 : 2,9 T en de Trioplan 1 : 2,9 T, en tegen een prijs die den meesten beter ligt.

Exa, voorzijde.

De Steineck ABC-camera, „de kleinste camera ter wereld", zal ook wel belangstelling trekken. Hij heeft het uiterlijk van een armbandhorloge, en is even groot. Men kan zo iets bekijken als speelgoed, maar niettemin zijn de resultaten verbluffend goed. Een anastigmaat 1 : 2,5, spiegel- en doorzichtzoeker, mogelijkheid tot het gebruiken van filters en verwisseling van zwart-wit door kleurenmateriaal. Ziedaar enkele gegevens. Er behoort een kleine outfit bij voor ontwikkelen en vergroten, alles is miniatuur.

Exa, met telelens.

Foto's: verrassend goed bij zulke peuternegatiefjes!

In een der volgende nummers gaan we ons verdiepen in het voor en tegen van de electronische flits, en daarom is het goed reeds tevoren eens te kijken naar vooraanstaande fabrikaten op dit gebied. In deze stand komen we de Blaupunkt-Ultrablitz tegen; deze is goedkoper dan de daar eveneens gedemonstreerde Mannesmann Multiblitz. Op die laatste willen wij toch wel extra de aandacht vestigen, want het is een mannetjesputter met een zeer grote lichtdosis (320 Joule).

Let ook eens op de gecoate reflector. Deze importeur hoopt nog tijdig het Mannesmann Studio apparaat te ontvangen, dat 4 flitsbuizen van ieder 400 Joule tegelijk bedient. Om de electronische buis zit een tweede ballon met gloeidraad, zodat de instelverlichting gemakkelijk te arrangeren is. 1600 Joule in lichtenergie betekent wel een hele dot licht over het object; men merkt daar — althans met het oog — weinig van, het gaat te snel om veel indruk te maken. De gevoelige laag denkt daar anders over.

Enkele andere vertegenwoordigingen, welke wij hier vinden: de Sound-mirror Bandrecorder (natuurlijk band, als het om goed geluid gaat!); Dallmeyer-objectieven (geen nieuwe types uitgekomen, maar de collectie was reeds zeer compleet, voor alle doeleinden) waaronder ook de speciale aanpassingen voor Exakta, Leica, Reflex-Korelle en Agiflex; Lifa filters (een begrip voor kwaliteit!) waaronder ook de kleurcorrectie-serie voor kleurenfoto's volgens Windisch; de Electrochron, de electronische belichtingsklok, waarover wij al vroeger een zeer gunstig verslag konden geven.

Als alles goed gaat, zal de voortreffelijke BTH-projector (stom en geluid, 16 mm), die wij steeds om zijn eenvoud hebben gewaardeerd, te zien zijn met een koudlichtlamp, nl. een cadmiumlamp van 2500 Watt, waardoor ook kleurenfilms in grote zalen gedraaid kunnen worden.

FILMS · PLATEN · ONTWIKKELAARS

...HET
MERK DAAT AAN DE
HOOGSTE EISCHEN VOLDOET

Importrice: Nederl. Importhuis „De Camera",
Hugo de Grootstraat 79, DEN HAAG

FOTOBEURS

Ook dit jaar zijn wij weer op de Fotobeurs vertegenwoordigd. U vindt in onze stand een uitgebreide collectie camera's o.a.

BALDA, WIRGIN, KINAX, PRAKTIFLEX, PRAKTICA, REFLEKTA.

★

Tevens vragen wij Uw speciale aandacht voor de diverse projectoren, vergrotingsapparaten, microscopen, prismakijkers, enz.

Een bezoek aan onze stand is zoals steeds de moeite waard.

FOKA N.V.
Admiraliteitsstraat 8 abc,
ROTTERDAM
Telefoon 22242-24422

Exakta Varex

top-prestatie's

* Verwisselbare matglas- en prisma-zoeker.

FIRMA Dr. K. HEYNDERICKX
Hugo de Grootstraat 17a - Den Haag

Heynderickx

Vanzelfsprekend exposeren wij ook op de

FOTOBEURS 1951

en wij zullen het ten zeerste op prijs stellen ook U op onze stand te mogen begroeten

ILFORD SELO N.V.

Ilford Selo N.V.

(Herengracht 168, Amsterdam C).

Wij hebben al eens meer opgemerkt, dat men vaak te weinig beseft hoeveel research er steekt achter de Ilford producten, eigenlijk omdat men bij Ilford „niet zo erg aan reclame doet". Men beseft dat pas, als men vaak wetenschappelijke artikelen onder de ogen krijgt en dan bemerkt, dat Ilford bij het wetenschappelijk onderzoek een belangrijk woordje meespreekt, bijv. met materiaal voor onderzoekingen over kernsplitsing e.d.. Een zeer belangrijke afdeling, die zowel de amateur als de vakman vrijwel ontgaat, is het Röntgenmateriaal, dat zowel in medische als industriële kringen bijzonder gewaardeerd wordt. In de grafische vakken weet men de buitengewoon mooie panchromatische emulsies te waarderen, evenzeer als het enorm grote assortiment kleurenfilters, dat zich trouwens niet tot dat terrein alleen beperkt maar ook voor streng wetenschappelijk onderzoek beschikbaar is.
Ons gewone fotograafjes interesseert eerder het drietal HP3, FP3 en PanF en waarschijnlijk zullen we, voor zover we daarvan nog niet overtuigd zouden zijn, de kwaliteiten daarvan op negatief kunnen beoordelen.
Wie wel eens hoorde van de volmaaktste belichtingsmeter die er bestaat, de S.E.I., maar deze ook wel eens zou willen zien, krijgt hier zijn kans. Hij kan dan tevens kennis maken met de Ilford Densitometer en te weten komen wat voor practische grapjes we daarmee eigenlijk uithalen.

Ilford Selo N.V. is eveneens vertegenwoordiger van de Rollei's van Franke & Heidecke. Nu kan men de trotse bezitter van een Rollei zijn, of dat gaarne willen worden, maar dat houdt nog niet in, dat men dit stuk precisiewerk al eens in alle onderdelen uit elkaar peuterde (om dan een tafel vol te hebben met enige duizenden onderdelen en -deeltjes). Voor dezulken is daarom de fabrieksopstelling zeker interessant, waarbij doorsneden worden getoond, en men o.a. tot de ontdekking komt, dat achter simpele vakjes zwarte leerbekleding complete raderwerken opgeborgen zitten. Het geeft een begrip van de precisie, waaraan deze camera's hun reputatie te danken hebben.

Kodak N.V.

(Anna Paulownastraat 76, Den Haag).

Voor zover er sprake is van invoer uit Amerika zijn de mogelijkheden eerder kleiner dan groter geworden. Het Flexichromeprocédé bijv., waarvan op de vorige Beurs reeds specimen werden getoond, zal nog steeds niet in voldoende mate verkrijgbaar zijn.
Anders staat het gelukkig met de Engelse en Duitse productie, waarbij in het bijzonder de import van camera's weinig belemmeringen ondervindt, zodat het gehele uitgebreide Kodak camera-programma daar te zien is, vanaf de zelfs voor kinderen geschikte Baby-Brownie (4 × 6½) en de 6-20 types van de Folding Brownies tot de 6-20 Kodak A camera's toe. Wij hebben al eens eerder een uitvoerig exposé van al deze zo betrouwbare camera's gegeven en gewezen op de goede optiek.

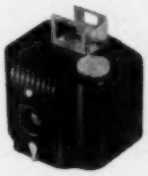

Baby Brownie.

6-20 Folding Brownie met flitslamphouder.

De Brownie-Reflex, die evenals de meeste andere een ingebouwd flitscontact heeft, blijkt bij zeer velen die hun eerste schreden op 't fotografisch pad gaan zetten nog steeds zeer in trek met zijn twaalf negatieven 4 × 4. De Duaflex maakt 12 prentjes 6 × 6 en is de tweede camera voor mensen, die gaarne goed zien wat zij doen en dus een brillant zoekerbeeld verlangen (zonder veel geld uit te geven).

Brownie Reflex.

De Retina-serie is een volstrekt succes gebleken. De Retina II heeft een Schneider Xenon f : 2, „lumenized", in Compur-Rapid (1—1/500 sec), flitscontact, optische doorzichtzoeker en gekoppelde afstandsmeter. De Retina I is de minder dure „uitgave", nl. zonder afstandsmeter, en met iets minder — maar ruim voldoende — lichtsterke optiek: de Xenar 2,8 of 3,5. Deze camera's zijn vergezeld van het gebruikelijke gevolg aan voorzetlenzen, filters, sportzoeker en voor de II ook een instelapparaat voor opnemingen dichtbij. Om tot een nog lager prijs te komen bij een toch nog steeds zeer aantrekkelijke camera, construeerde men nog niet zo lang geleden de Retinette: „lumenized" Ennatar 1 : 4,5, Prontor-S sluiter (1-1/300 sec), zelfontspanner en flitscontact; zelfde camerabouw.

Kodak Duaflex.

Van de Retina zullen binnenkort met de aanduidingen Retina Ia en IIa nieuwe modellen uitkomen, waarbij het spannen van de sluiter geschiedt met 'n boven op de romp, bij de filmopwindknop, aangebracht, zeer prettig en elegant hefboompje, waardoor tevens de film getransporteerd wordt. De camera wordt hierdoor wel zeer snel hanteerbaar, het maken van fouten is uitgesloten. De rompontspanner werkt door een zeer korte overbrenging zeer soepel. De afstandsschaal is veranderd (reflectievrij gemaakt) en het telmechanisme geeft nu het aantal nog beschikbare opnemingen aan. Een blokkering na de laatste opneming zorgt er voor, dat de film niet uit de patroon getrokken kan worden. Bij het uitgebreide assortiment hulpstukken is ook opgenomen een speciaal Retina model van de Metraphot, de zeer kleine electrische belichtingsmeter, stootvast, die in het schoentje geschoven kan worden, en nog gevoeliger te maken is door een extra lichtcel. Het instelapparaat voor het maken van opnemingen dichtbij is ook voor de Retina Ia verkrijgbaar.

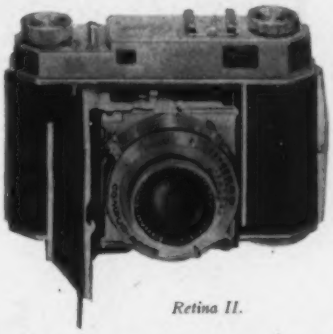

Retina II.

Het speciale Retina tafelstatief lijkt ons een geslaagd hulpstuk met zijn instelramen voor macro-werk. Er is ook reproductiewerk mee mogelijk.

Het gebruikelijk papier-assortiment en de negatiefmaterialen zijn natuurlijk aanwezig, zo ook de chemicaliën. De kleurenfotografie wordt vertegenwoordigd door enkele mooie Dye Transfer en Flexichrome foto's.

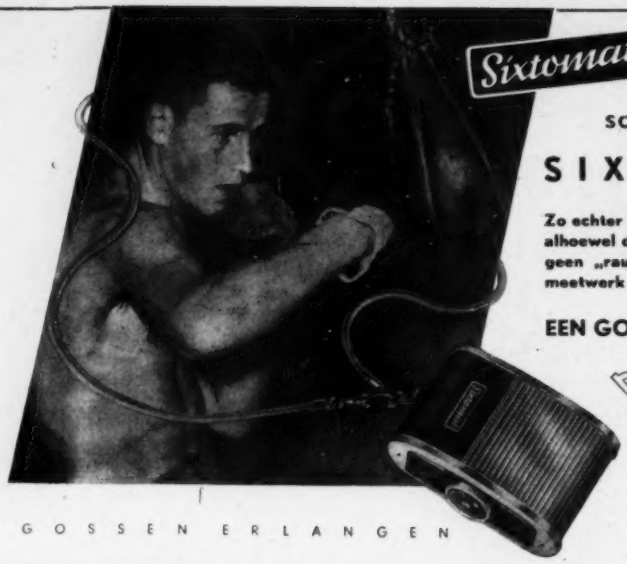

Sixtomat

SCHOKVRIJ

SIXTOMAT

Zo echter moet U het niet doen! alhoewel deze belichtingsmeter geen „rauw" ei meer is, zijn meetwerk is verend gelagerd.

EEN GOSSEN PRODUCT

GOSSEN

FOTOBEURS 1951

STAND **10**

GOSSEN ERLANGEN

Importrice voor Nederland:

J. P. VOS' CINEFOTO-IMPORT N.V.

Laan Copes van Cattenburch 54 – DEN HAAG – Telefoon 553610 (3 lijnen)

MELCHINK'S FOTOGROOTHANDEL C.V.

brengt U op de Fotobeurs:

ADOX	rolfilms, kleinbeeldfilms, papier
GEKA	chemicaliën voor vakman en amateur
LOG	optische belichtingsmeters, loupen
GERMANIA	„het" statief voor vakfotograaf en smalfilmer
LIESEGANG	vergrotingsapparaten, projectoren
DONKA	artikelen voor de donkerekamer
CIFO	synchronisers, reflectors, balhoofden, zonnekappen
SGM	aanzetstuk voor continuprojectie 16 mm

★

Verder een uitgebreide sortering toebehoren en hulpmiddelen

J. P. Vos' Cinefoto-import N.V.

(Laan Copes van Cattenburch 54, Den Haag).

Bij Vos vinden we de zo belangrijke vertegenwoordiging van Voigtländer en daar wij na onze publicaties over de Skoparobjectieven en speciaal de Color-Skoparen, nog al eens vragen te beantwoorden kregen, is het wel goed te vermelden dat men daarover hier zijn licht kan opsteken. Voigtländer is de fabriek van de Vito II kleinformaatcamera, de Brillant 6 × 6, de Perkeo I en II (6 × 6) en de Bessa I en II (6 × 9).

De grootste belangstelling zal zonder twijfel de nieuwe Prominent wel trekken, inderdaad een bijzondere camera met zijn verwisselbare optiek en meetzoeker, vooral omdat hij hier te zien zal zijn met de nieuwste en zeer interessante precisie-optiek: de Ultron 1 : 2 en de Nokton 1 : 1,5.

Ook vraagt men ons vaak over de voordelen, verschillen in karakter enz. van resp. de Sixtomat, de Sixtus en de Ombrux. Deze drie electrische belichtingsmeters stammen uit dezelfde fabriek: Gossen, en men kan ze hier zelf onderling vergelijken.

Vergrotingsapparaten met een scherpte-indicator is ook wel iets om eens goed te bestuderen; men vindt ze hier, het zijn producten van Veigel. We noemen de Amo-Exact, voor 24 × 36 mm tot en met 9 × 12 en dan in het bijzonder de Exact-35. Deze heeft als lichtbron een smalfilm-projectielamp, en maakt het (nu eens zonder ultra-violet licht te gebruiken) mogelijk om ook op zuivere chloridepapieren (zg. gaslichtpapier) vergrotingen te maken met een belichtingstijd van enkele seconden.

Uit de vertegenwoordiging van Kuerbi & Niggeloh noemen we de Bilora flitsbox 6 × 9, de Radix kleinformaatcamera en de nieuwe Luxa synchronizer, die op alle camera's gebruikt kan worden. Er zijn ook mooie statieven.

De Medis afstandsmeter is hier ook aanwezig. Uit de grote collectie filmapparatuur willen we de Specto projectors, voor 8 en voor 16 mm, even noemen; zij worden veel op scholen gebruikt.

Pathé evenwel vormt de hoofdschotel. Enkele details: de Webo 16 heeft 3 objectieven, die elk op matglas ingesteld kunnen worden, men kan echter ook het beeld, tijdens het draaien op zijn instelling blijven controleren; verstelbaar sectorendiafragma, snelheden van 8 tot 80 beeldjes/seconde.

De „son-magnétique" doet hier zijn stap vooruit in de filmwereld — het was te verwachten! — door de mogelijkheid amateurfilms, mits opgenomen met 16 beeldjes, van geluid te voorzien. Terwijl wij dit schrijven draait deze nouveauté op de Parijse Salon de la Photo, daarna komt Amsterdam.

Fotohandelaren vinden hier 't belangrijke artikel: de Transparolfotohoekjes.

N.B. Hier vindt men dat wonderlijk mooie miniatuurcamera'tje: de Minox; wij wijdden er reeds vroeger een artikel aan, het behoort tot die heel kleine precisie-instrumentjes met verwonderlijk grote prestaties.

Meylink's Foto-groothandel C.V.

(Heemraadssingel 121, Rotterdam).

Dit is weer een dier firma's, waar men om de merkwaardigste dingen vragen kan — negatiefordners, opbergdoosjes voor kleinformaatfilms, rubber riemplaten om afglijden van de riem van de schouder te voorkomen, tassen, statiefdopjes, ga zo maar door — om te ontdekken dat men die direct leveren kan. Dat is allemaal niet te noemen, en 't zou toch nooit volledig zijn.

„Grotere" artikelen zijn er vanzelfsprekend ook: Adox, de diverse — en heel goede — producten van Dr Schleussner. Wij hebben al eens onderzoekrapporten hierover gepubliceerd, die erkenning van goede kwaliteit inhielden.

Voor het eerst na '45 vinden wij bij Meylink weer terug de Geka chemische producten, diverse ontwikkelaars, zowel voor vak- als amateurgebruik, diverse baden als versterkers, verzwakkers, en ook filmkit en lazuurverf.

De verschillende Donka-producten worden hier ook sterk naar voren gebracht, en daarover willen wij iets zeggen. Het Donka materiaal is een Nederlands product, en doordat kort na '45 gestart werd, in een tijd dat materiaal schaars was, heeft Donka zich een slechte naam op de hals gehaald, vooral met roestvrij stalen artikelen. Zo iets blijft jarenlang hangen, en daarom lijkt het ons goed, hier eens te vertellen dat wij — zo uit de handel betrokken, dus niet „uitgezocht" uit de fabriek, een set ontwikkeltanks enz. in gebruik hebben.. zonder enige klacht. Het materiaal is prima.

Een andere productenreeks van Nederlands fabrikaat treffen we hier aan: Cifo: kino balhoofden, klemreflectoren (voor die tweede flitslamp!), zonnekappen, flitsapparaat voor gesynchroniseerde sluiters, Press Flash Gun voor vakgebruik. Goed spul.

Statieven lijken uit de mode te geraken, men wandelt niet meer op Zondagmorgen met moeder, kinders en een driepoot. Tot men ontdekt, dat „moment" geen garantie is voor „scherp". Let daarom eens op de moderne statieven (ook die gingen met hun tijd mee) van Seiffert. Koper (met draaikop), staal (en daardoor goedkoper) en lichtmetaal (weegt fantastisch weinig, toch sterk). Het zakstatief, heren, is nog niet uitgestorven; hier vindt U het, 7-delig. En als 3 poten te veel is: Pediculus is de naam van het stalen borststatief.

De Logavist.

De Liesegang-apparaten, waarover we elders reeds meer vertelden, zijn hier ook. Camera's: Wirgin klapcamera's, Pholax 6 × 9, Agifold, gesynchroniseerde Flexaret, de Foca II (gesynchroniseerd), de Alpa Reflex. Toch willen we nog gaarne even duiken „in de sortering": een komiek statiefje, uitklapbare pootjes, aluminium. Fantastisch sterk, slechts een paar decimeters hoog. Waar dat goed voor is? Tafelstatief! Alleen reeds een boxcamera zou er gelukkig mee zijn. Zo'n universeel statief, dat je overal aan kunt klemmen, timmeren, of schroeven, niets nieuws, jaren geleden bestonden zij reeds, maar: redivivus, en terecht. Zij zijn gemakkelijk. Voor vakgebruik een tot klein opvouwbaar statief, zeer sterk, toch maar 2700 gram: werkt met luchtdruk.

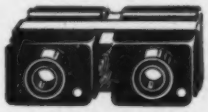

2 ex. Logavist, een stukje hout, een elastiekje: stereokijker.

Noem het kleinigheden, maar zij hebben de eigenaardigheid een mens jarenlang te plezieren: de Logavist; een diakijkertje voor een laag prijsje; en 't zit goed in elkaar.

Miniatuurbelichtingsmetertjes: de Addiphot en de Logaphot. Laat U de werking eens uitleggen; het berust op 't principe van de optische belichtingsmeter, doch zonder het bezwaar van de subjectieve waarneming. In negen van de tien gevallen kan men op deze goedkope belichtingsmetertjes (een paar centimeter groot) veilig af gaan.

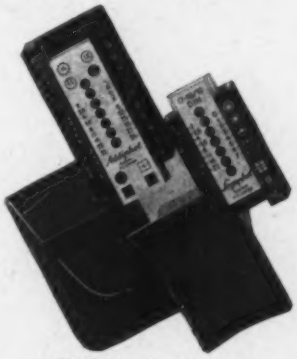

Addiphot en Logaphot.

Op 't laatste moment nog in handen gekregen: de Juka-camera: 8 opnemingen 3 × 4 op speciaal rolfilmpje van Adox. Ziet er uit als een miniatuurleica'tje, goed optisch doorzichtzoekertje, twee diafragma's (grootste f : 8), moment en tijd. Afmetingen: 9 × 5½ × 4½ cm. Met een prachtig leren paraattasje er om heen. En een goede statiefmoer.

Nederlandse Fotografische Industrie N.V. *(Soestduinen).*

We geven hier een kijkje op het thans bestaande fabriekscomplex, dat feitelijk — wat zijn nieuwe gedeelte betreft — nog steeds de helft is van wat geprojecteerd staat. Niettemin kon door de nieuwe installatie, die tot de modernste van geheel Europa behoort, de productie belangrijk opgevoerd worden. En dit was nodig, want DALCO exporteert over de gehele wereld. De producten zijn goed, en men zit niet stil. Getuige daarvan: een nieuwe rolfilm, de Spectropan, die binnen korte tijd ten doop gehouden zal worden. Het is spijtig, dat wij onze keurmonsters te laat ontvingen om daarvan in dit nummer nog het gebruikelijke verslag op te nemen. Wij willen hier volstaan met de gegevens die de fabriek zelf verstrekte: in de emulsie van deze film is een geheel nieuwe panchromatische sensibilisator verwerkt.

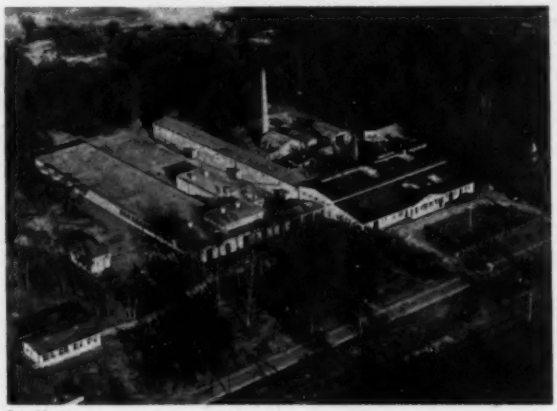

Foto Meteor

Opgenomen op Dalco Aerofilm, vergroot op Dalco Bromide.

Deze voert de roodgevoeligheid sterk op en maakt de film bij uitstek geschikt voor kunstlicht. Daarnaast echter heeft men weten te bewerken, dat bij buitenopnamen onder alle omstandigheden een brillant negatief verkregen wordt, en hiermede ontstaat een zeer universeel karakter. De gevoeligheid is 32° S. De korrel is relatief fijn en de speelruimte in de belichtingstijd zeer groot.

Deze factoren bijeen ziend lijkt ons de Spectropan een prima film, ook voor amateurgebruik.

Het Daltona Papier is op zichzelf niet nieuw. Het is een chloro-bromide met bijzonder goede kwaliteiten, dat thans in grote quanta in binnen- en buitenland gebruikt wordt. Een der mooiste kwaliteiten in deze serie blijft o.i. het Daltona wit; het oppervlak daarvan heeft men gewijzigd in een satijn-mat, dat bijzonder gemakkelijk retoucheert.

Merkwaardig is, dat tegenover de populariteit van het Daltona het Dalco bromide niet zo bekend is. Het is, ook in amateurverpakking, verkrijgbaar in wit glanzend, wit halfmat, en chamois halfmat; elk in de 3 gradaties zacht, normaal en hard. Het Daltex is beter bekend bij de fotohandelaar voor het verwerken van de amateurafdrukken, dan bij de zelf afwerkende amateur. Wij zouden dezen willen raden er eens een proef mee te nemen, dit papier is zeer goed.

Er blijken ook twee nieuwe ontwikkelaars door de N.F.I. in de handel te worden gebracht, en wel in poedervorm (amateur-verpakking). De DO-33 is een fijne korrel negatiefontwikkelaar, goed voor 1 liter, de DO-9 een papierontwikkelaar, op te lossen tot 1 liter, en te verdunnen tot 3. Deze ontwikkelaars zijn in de eigen laboratoria samengesteld, zij passen zich dus zeer goed aan bij de eigen producten, doch hun karakter is universeler. In vloeistofvorm hebben de Dalco-ontwikkelaars reeds een goede reputatie verworven.

H. C. A. W. Labohm *(Keizersgracht 394, Amsterdam C).*

Hier zijn enkele beslist interessante dingen te beleven, waarop wij de aandacht willen vestigen. Laten we bij de kleinigheden beginnen: een kleine box-camera voor 4 × 6½, gestroomlijnd en genaamd: Fix. Twee dingen zijn er interessant aan: de lage prijs, en het feit dat het knopje voor tijdopname automatisch weer terugspringt op moment, nadat de belichting plaats vond. Dat is nog niet zo'n gek idee, vinden we. Een kleinformaat-projector, geschikt voor dia's 5 × 5 en filmstrook; 60 W lamp, condensor, spiegel en behoorlijke optiek; tegen een voor velen bereikbare, want zeer lage prijs.
8 en 16 mm viewers, nu eens niet zo heel goedkoop, maar ook niet kostbaar, doch met een bijzonderheidje: er bevindt zich een cassette in, waardoor men zelf een duplicaat kan maken van bepaalde gedeelten. En ook dat vinden we een voortreffelijk idee.

We hebben nu enige keren de Franse optiek naar voren gehaald, doch daarbij Boyer niet genoemd. Deze vindt U hier. Sla deze niet te licht aan, er is pracht-optiek, bij, gespecialiseerd naar het gebruik: kleinformaat, film, vergroting, reproductie. De Saphir Ь bijv. bestaat uit 4 delen (waarvan 2 uit 2 delen verkit) en is speciaal geconstrueerd voor vergroten. De fabriek garandeert vrijheid van chromatische en sferische aberatie, astigmatisme en coma, naast een absoluut vlak beeldveld, ook bij volle opening; let wel: bij het vergroten. Brandpuntsafstanden: 50 tot 210 mm. Er is een geheel assortiment apochromaten voor reproductie, er is ook een super-lichtsterk objectief bij: 50 mm met lichtsterkte 1 : 1. Toch eens kijken, heren vaklieden!

Niet bepaald goedkoop, maar op de duur zeker lonend, zijn de Nitek Super water-onthardingsfilters die we hier vinden. Daarin bevindt zich een kunstharsmassa, die alle kalk aan het doorstromende water onttrekt. Na 700 liter water onthard te hebben regenereert men het filter met wat zout. Doorstroomcapaciteit 200 l per uur. Het T.O. Industriefilter verdraagt 600 l per uur met een filtercapaciteit van 1000 liter.
Een fotograaf die zulk een filter verstandig gebruikt (bijv. voor ontwikkelaars en laatste spoelwater) haalt de kosten er gemakkelijk uit.

N.B. Er is hier een ontwikkelschaal te zien met dubbele wand, en met ingebouwde thermostaat, die de inhoud constant op 18° C houdt! Een uitkomst, zo iets.

FOTO WOUDT — OPNAME OP DALCO FILM, VERGROOT OP DALCO PAPIER

DALCO

FILMS EN PAPIEREN

*
OOK DOOR DE VAKMAN
GEBRUIKT

GEFABRICEERD IN DE
DALCO FABRIEKEN,
SOESTDUINEN

BEZOEKT DE FOTOBEURS IN DE APOLLOHAL TE AMSTERDAM VAN 7-15 APRIL!

N.V. Fototechnische Groothandel Odin

(Graafseweg 68, Nijmegen).

De liefde der Leica-bezitters voor hun kostelijke camera kennende, menen we hier goed te doen met de nuchtere opsomming van onze aantekeningen, zij zoeken er dan heus zelf wel uit wat hen interesseert. Hier komt het:

Leitz. De complete serie Leica-camera's, model Ic, IIc en IIIf met Elmar f : 3,5—5 cm, Summitar f : 2—5 cm, en Summarit f : 1,5—5 cm, alsmede alle verwisselbare Leica-objectieven; Hektor f : 6,3—28 mm, Summaron f : 3,5—3,5 cm, Summarex f : 1,5—8½ cm, Elmar f : 4—9 cm, Hektor f : 4,5—13½ cm, Telyt f : 4—20 cm met reflexinrichting.

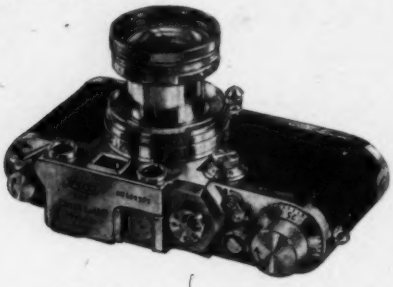

De Leica IIIf, perfecte synchronisatie.

Alle Leica-objectieven zijn *gebrillanteerd* (z.g. hard-coated). Diverse nieuwe Leica-accessoires, o.m. instelinrichting met optisch bankje en balg voor het fotograferen op korte afstand.

Automatische vergrotingsmachine Focomator, speciaal voor de O. en A. afdeling van fotohandelaars, met automatische spanningscompensatie, hetgeen noodzakelijk is voor de kleurtemperatuur van de vergrotingslamp, in verband met het maken van vergrotingen in kleuren naar kleuren-negatieven, waarvoor dit apparaat ook is ingericht.

Leitz' vergrotingsapparaten Focomat Ic en Focomat IIa (ook voor kleurenvergrotingen) voorzien van twee objectieven in revolvervatting.

Leitz' reproductie-apparatuur, o.m. de grote reproductie-inrichting Reprovit II; de iets eenvoudigere uitvoering Reprovit I, alsmede repro-installaties voor kleinere bedrijven.

Leitz kleinform.-projector VIII S, nog steeds toonaangevend.

Leitz' kleinformaat-projectoren: Prado 100 voor de huiskamer met 100 Watt lamp. Prado 250 met 250 Watt lamp met ultra lichtsterke projectie-anastigmaten van 10, 12 en 15 cm voor school en vereenigingslokalen.

De van ouds bekende VIIIs, 375 en 750, met lampen van 375 en 750 Watt. De laatste voorzien van geforceerde koeling voor grotere en grote zalen, voorzien van ultra lichtsterke projectie-anastigmaten van 10 tot 30 cm.

Leitz' epidiascopen, waarvan thans het nuttig lichteffect sterk verhoogd is doordat de optiek gebrillanteerd is.

Leitz' prismakijkers, nieuwste modellen met gebrillanteerde lenzen en prisma's, hetgeen de lichtsterkte met 25 % verhoogt. De verbetering is frappant!

Dekko 8 mm camera's met fixed focus objectief f : 2,5 en met Dallmeyer cine-anastigmaat f : 1,9 in micrometer-instelvatting. Dekko 8 en 16 mm projectoren met lampen van 500 en 750 Watt. De meest lichtsterke projectoren.

Dekko film-terugwikkelaars.

May & Baker fabrikaten. Verpakte foto-chemicaliën van May & Baker Ltd. Dagenham/Engeland, o.m. de nieuwe ultra-fijnekorrel-ontwikkelaar Promicrol (zonder p.phenyleendiamine).

Portret-ontwikkelaars, Röntgenfilm-ontwikkelaars, fijne-korrelontwikkelaars.

Amfix bliksemsnelfixeerbad, Embacoid, de filmlijm voor *alle* soorten films (ook kleurenfilm).

Genochrome kleurenfilm-ontwikkelaar enz..

Dawe. Ultra-flash repeteerlampen, flitstijd 1/5000 sec, levensduur 10.000 opnamen per lamp. Kleurtemperatuur ook geschikt voor kleurenopnamen.

Dixi. De beroemde 16 mm Dixi geluidsfilmprojectoren voor grotere zalen, met lamp van 750 of 1000 Watt, en 24 Watt versterker.

Movie-Mite, geluidsfilmprojector in koffer voor school, vereniging of huiskamer; brillante beelden tot 2 m breed; opvallend mooi en helder geluid.

De *Royer* rolfilmcamera's 6 × 9 zijn gefabriceerd met de precisie van een prima kleinformaatcamera. Zij behoren tot de allerbeste die de Franse camera-fabrikanten vervaardigen. Houten, zowel als metalen spoelen passen in deze camera's. Door middel van een apart masker kunnen op een rolfilm in plaats van 8 opnemingen 6 × 9, ook 16 van 4½ × 6 gemaakt worden. De Royercamera's zijn leverbaar in verschillende modellen, al of niet voorzien van zelfontspanner, optiek f : 4,5 en f : 3,5, diverse sluiters tot 1/300 sec, al of niet voorzien van flitscontact.

Buscher Apparatebau. Evenals voor de oorlog heeft de N.V. Odin de vertegenwoordiging voor de uitnemende producten dezer fabriek: enkele en dubbelzijdige glanspersen, droogopplakpersen, emaille schalen e.d..

Ten slotte nog: prima licht-metalen en geelkoperen statieven van Duits fabrikaat, ontwikkelschalen van bakeliet, nieuwe belichtingsmeters en tal van andere interessante artikelen.

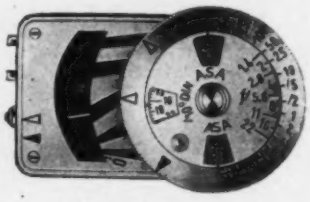

De Metraphot electrische belichtingsmeter, die U eens nader bekijken moet.

De Odin-stand wordt verlicht met Pope fluorescentiebuizen, gemonteerd in Popearmaturen.

De N.V. Odin beschikt over een eigen projectie-ruimte, waar doorlopend alle geëxposeerde projectie-apparaten kunnen worden gedemonstreerd.

Dr A. H. C. van Senus

(Avenue Concordia 100—101, Rotterdam O).

Vertegenwoordigingen: Barnet Ensign Ross papieren (bekijk die oppervlakken eens!), Ensign camera's (waarvan de Selfix 820 — Albada zoeker, Ross Xpress 1 : 3,8 — wel een der meest gewaardeerde is), Mafi-artikelen. Nu moet ons even van het hart, dat we de toenmaals veranderde naam Mafi nooit een geheel verstandige zet gevonden hebben van deze fabriek. Het zegt zo weinig, er zijn zoveel van die afkortingen ontstaan. Het vroegere Max Fiedler vertelde ons veel meer, dat was: goede kwaliteit en grote duurzaamheid. Een fabriek met tientallen jaren ervaring, waar men altijd open gestaan heeft voor suggesties uit vakkringen. Datzelfde geldt nog evenzeer voor Fiedler & Zimmermann, die tot de naam Mafi besloten.

Dit is apparatuur voor de vakman, die een inrichting wenst welke geen stoornissen veroorzaakt en snel werken toelaat. Wij kunnen nu alle apparaten wel gaan opnoemen, maar gij kent ze zelve ook wel, de platenkorven, klemmen, tanks, verwarmingsplaten en dompelaars, waterfilters, fixeermachines, droog- en glansmachines, numerateurs, zeven enz.. En mocht men een indruk willen krijgen van de kwaliteit dezer goederen, dan is het bestuderen van de constructie van een afdrukmachine en de talloze vernuftige details daaraan voldoende. Het zijn apparaten die men zich maar eens in zijn leven behoeft aan te schaffen.

Meesterwerk der Kleinbeeldtechniek

Leitz

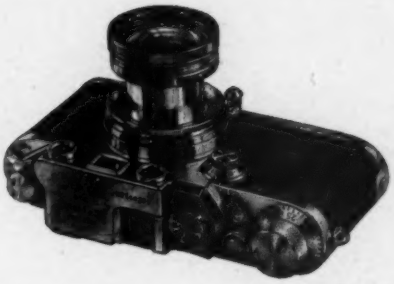

Leica

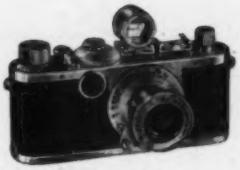

Leica Ic met Elmar

LEICA Ic

Verchroomd camera-huis, bekleed met hard-gummi, oogjes met riempje, afneembare spiegelzoeker, spleetsluiter voor moment-opnamen van 1/30 tot 1/500 seconde en tijdopnamen, inclus. 1 metalen filmkassette Filca en 1 opwikkelspoeltje.

Leica Ic	zonder objectief	OEGIO
	met Elmar f : 3.5/5 cm	OEINO
	met Summitar f : 2/5 cm	OESFO
	losse afstandmeter	FOKOSCHROM
	paraattas	ESOOG

Leica IIc met Elmar

LEICA IIc

Met ingebouwde zoeker en met het objectief gekoppelde afstandmeter.

Leica IIc	zonder objectief	LOOSE
	met Elmar f : 3.5/5 cm	LOOEL
	met Summitar f : 2/5 cm	LOOSU
	paraattas	ESNAR
	paraattas	ESFUS

Leica IIIf met Summitar

LEICA IIIf

Spleetsluiter van 1/1 tot 1/1000 sec, ingebouwd synchroon-mechanisme voor alle gewone en electronische flitslampen, met instelbare contact-schijf. Een mechanisch wonderwerk!

Leica IIIf	zonder objectief	LOOHW
	met Elmar f : 3.5/5 cm	LOOPN
	met Summitar f : 2/5 cm	LOOKX
	met Summarit f : 1.5/5 cm	LOOIT
	paraattas	ESFUS
	paraattas	EXOOM

Er zijn 10 verschillende verwisselbare Leica-objectieven van 28 mm tot 400 mm brandpuntsafstand.
Een volledige collectie Leica-camera's, vergrotings-, reproductie- en projectie-apparaten, objectieven, accessoires, prismakijkers, enz.

vindt U op Stand 2 der N.V. ODIN

E. LEITZ WETZLAR

Goed gereedschap is het halve werk, daarom.....

Donkerekamer-vakapparatuur

STAND 31

Drukkasten
ook losse bovenstukken

Glansmachines
enkel en dubbel

Ontwikkeltanks
en toebehoren

Droogkasten

Spoelmachines
met motoraandrijving

Snijmachines

Snijtafels
enkel en dubbel

Ontwikkelschalen
onbreekbaar en zuurbestendig

enz. enz.

Alleenvertegenwoordiging:

Foto-Kino-Projectiegroothandel Fa Dr A. H. C. van Senus

Avenue Concordia 100 ROTTERDAM

★

BARNET-ENSIGN-ROSS: Platen - Films - Papieren - Camera's - Vergrotingsapparaten
Verder levering van Agfa-, Gevaert-, Ilford- en Kodak-artikelen

J. Teszler *(Rokin 95, Amsterdam C).*

Deze firma heeft enige vertegenwoordigingen, waarvan wel interessante details te vertellen zijn. De Bauchet-films bijv. zijn bekend genoeg, zij worden door professionals veel gebruikt. Voor de amateur zijn interessant de 8, 9½ en 16 mm omkeerfilm. Bauchet maakt evenwel ook een panchrom. rolfilm. Interessant is het te weten, dat Bauchet de enige fabriek van lichtgevoelig materiaal in Europa is, die zelf, met cellulose als grondstof, zijn papier fabriceert, dit baryteert en met emulsie afgiet. Dit verklaart ook hun specialiteit: industriecarton.

Kent men eigenlijk de Franse fabriek Posso, die hier vertegenwoordigd is? Productie: spoelen en dozen voor cinefilms, vanaf 15 meter tot 1200 meter capaciteit! Voorts: draadontspanners van prima kwaliteit, maar dan ook in de vreemdste variëteiten; als U ooit zit te tobben over een passende draadontspanner op een rare sluiter, denk daar dan eens aan. Verdere programma: klemmen van roestvrij staal, allerlei soorten cassettes, vlakfilmhouders, inlegraampjes en een zg. universele cassette, die zowel met vlakke film als met plaat gevuld kan worden.

De Kalart „Camera-of-to-morrow". (helaas momenteel niet leverbaar).

Teszler is de man voor enige producten met wereldfaam: De Jur-Amsco 8 mm camera's en projectoren, Kalart synchroflits-apparatuur en de fameuze Kalart Camera-of-to-morrow.

Wij hebben de heer Cor van Weele nogmaals bereid gevonden

DEMONSTRATIES

te geven in

verlichtingstechniek

en wel tijdens de Fotobeurs van 10-11 u., 11-12 u., 2-3 u. en 3-4 u. in zijn atelier: Karel du Jardinstr. 70 Amsterdam

★

Projecto, Prinsengracht 530, Amsterdam

In stand 5 tonen wij U de

met Elor 2,8 – 50 mm
Evar 2,0 – 50 mm
Frilon 1,5 – 50 mm

en tevens het nieuwste de

Frilon 1,5 – 70 mm
Ampligon 4,5 – 35 mm

★

De camera die door kwaliteit en prijs zich in één jaar tijd een vooraanstaande plaats op de Nederlandse markt heeft weten te veroveren

ALLEEN-IMPORTEURS:

J. SANDERS FOTO- & KINO-IMPORT

Laurillardlaan 15 - SANTPOORT - Telefoon 8094 (K 2560)

J. Sanders Foto- en Kino-import

(Laurillardlaan 15, Santpoort).

Bij onze vraag naar de artikelen, welke hier het sterkst naar voren gebracht zullen worden, kwam de heer Sanders natuurlijk prompt met de Futura camera aandragen. Men kent onze beoordeling wel van deze camera: zeer goed en niet duur, en wij behoeven hier niet veel woorden meer te gebruiken: er bestaat voor de Futura een zeer levendige belangstelling en wie de camera nog eens goed bekijken wil, heeft er hier alle gelegenheid voor. Hij krijgt dan tevens een volledig overzicht van alle toebehoren: een complete serie filters, voorzetlenzen, zonnekappen.

Er is ons ook vaak gevraagd naar de tele- en groothoek optiek voor de Futura, waarop wij steeds moesten antwoorden die nog niet onderzocht te hebben. Gezien de kwaliteiten van de reeds leverbare optiek zal het ook met die speciale objectieven wel geheel in orde zijn. Op het ogenblik dat wij dit verslag maken is er nog geen zekerheid, of zij in April reeds leverbaar zijn, wel komen er vrij zeker monsters van op de Beurs.

Time-o-Lite drukkast 13 × 18.—

Wij vinden hier ook een serie filters en voorzetlenzen, die met een zonnekap te combineren zijn. De prijzen liggen opvallend laag en voor de handelaar is dit artikel interessant, omdat deze Franse monturen een grotere speling hebben. Het assortiment dat in voorraad gehouden moet worden is daardoor kleiner. Filterkleuren: geel-assortiment, rood, oranje, groen, blauw en u.v..

Aan de Franse Drépy camera (opvouwbaar, rolfilm 6 × 9) besteedden we vorig jaar reeds veel aandacht. Het is een beslist goede camera tegen een matige prijs en met echte synchronisatie. Uit de Time-o-lite producten noemen we de 13 × 18 en 18 × 24 drukkast en voetschakelaar. Opvallend is hierbij het eenvoudige uiterlijk bij een niettemin zeer grote bedrijfszekerheid.

Op kino- en projectiegebied vinden we enige goede producten. Om te beginnen projectieschermen op statief; wie het getob vaak heeft bijgewoond, om het scherm bij een lezing goed op te stellen, begrijpt niet, waarom er niet meer schermen op statief gebruikt worden.

De Beaulieu 16 mm camera.

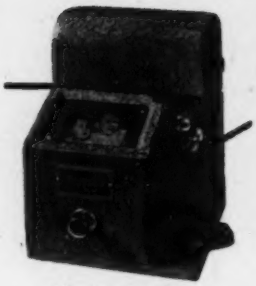

Muray viewer 8 mm.

Christen 8 mm camera.

Het Planox-kinostatief behoort tot het degelijke soort, dat stevig op zijn benen staat; niet duur. Van de Christen 8 mm camera geven we hier een prentje; zoals men ziet een apparaat met strak exterieur, dat ook inwendig, althans voor het zichtbare gedeelte, uiterst sober is gehouden. Hoe minder ingewikkeld, hoe sneller te bedienen, men kan het ook te mooi willen maken.

Een tweetal viewers: de Olka voor 16 mm heeft een merkinrichting en een roterend prisma, de Muray 8 mm moet U zelf maar eens bekijken, het is een bijzonder mooi apparaat.

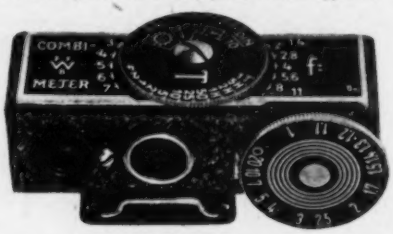

De Combimeter.

Tegen een zeer redelijke prijs vinden we hier als nieuwe aanwinst de Beaulieu 16 mm camera met Berthiot 1 : 1,9. Enkele karakteristieken: verwisselbare optiek, spoelen 15 of 30 m, zoekeruitbreiding voor groothoek, parallaxcorrectie, de motor trekt 6 m film in één ruk, snelheden van 10 tot 64 beeldjes, enkelbeeld, terugwikkelinrichting.

Nog juist op tijd zal de Combimeter 2a binnen zijn: afstands- èn belichtingsmeter in één, prijs zeer aantrekkelijk. Die moet U beslist even ter hand nemen.

N.V. Rotterdamse Engroshandel R.E.O.F.

(Voorhaven 43—45, Rotterdam-W.).

R.E.O.F., de grossier die in zijn wapen voert, dat alle merkartikelen bij hem verkrijgbaar zijn — wat inderdaad voor de afnemer een groot gemak is — voert ook de Tetenal-artikelen, welke wij reeds elders noemden; men kent onze opinie: vaak van een verrassend knappe samenstelling, welke geheel op uiterste doelmatigheid is gericht. Naast de Liesegang apparaten willen we hier naar voren halen een volautomatisch vergrotingsapparaat voor kleinformaat, de Primos. Velen zal het model daarvan zeer bekend voorkomen, en daarom willen wij wel vertellen, dat het sedert 1932 door een andere fabriek werd gebouwd. De constructeur heeft nu de exploitatie van zijn patenten zelf ter hand genomen en zijn schepping een nieuwe naam gegeven. Komisch was de opmerking bij „Reof": „het bijzondere voordeel van de Primos is, dat zij ook te léveren is". Zo in zijn absoluutheid klinkt het wat raar, maar een kleine kern van waarheid schuilt er wel in. De Primos is geschikt voor kleurenvergrotingen, er is een inrichting voor het opnemen van de correctiefilters.

Er staat hier ook een aardig kleinformaatcamera'tje, de Regula.

Stand 10 - Fotobeurs 1951

BILORA

BOY-BOX

een goede en
trouwe reisgenoot
formaat 4 x 6,5

✶

RADIX

precisie-
camera
24 x 24
16 opnamen
snelspanner
synchroon-
contact

✶

BLITZ-BOX

6 x 9 geheel
metaal met
gesynchroni-
seerde sluiter
2 diafragma's
Luxe
synchroniser

✶

STATIEVEN

in diverse maten
en uitvoeringen
stark
handig
licht in gewicht
vast-staand

✶

Importrice voor Nederland:

J. P. VOS' CINEFOTO-IMPORT N.V.

Laan Copes van Cattenburch 54
DEN HAAG . Telefoon 553610

een licht geval

voor méér licht **Heynderickx**

de electronische repeteerlits

FOTOBEURS - AMSTERDAM

✶

TECHNICA - HENGELO toont hier haar jongste product

DE MINITECHNA

in volle uitrusting, zoals zij thans in productie is.

- Voorts de bekende

SUPERTECHNA-SERIE

in exportuitvoering, nu ook voor het binnenland verkrijgbaar.

- Ook de **PROTECHNA,**

de kleinbeeldprojector met het krachtige beeld (lamp 200 W, 50 V, instelbaar voor alle gebr. netspanningen) is nu leverbaar.

TECHNICA - HENGELO

fabriek van precisie-camera's

Binnenhavenstraat 36 - Tel. 2635 (na 5 uur 4232)

Belangrijke Mededeling

Op pagina XVII van dit nummer komt een oproep voor van de Stichting „De Nederlandsche Foto-Vakschool" te 's-Gravenhage, waarbij als laatste datum voor het aanvragen van aanmeldingsformulieren voor de komende vakexamens staat: 27 Maart.
Teneinde deelnemers aan de examens iets langer gelegenheid te laten, is deze datum verlegd op 7 April a.s.

Ingenieursbureau Projecto

(Prinsengracht 530, Amsterdam).

De filmfans kunnen hier hun hart evenzeer ophalen als zij die een hobby hebben voor prachtige geluidsweergave.
In de eerste plaats de Cine-Voice 16 mm geluidsopnamecamera van het fabrikaat Berndt-Bach. Deze Amerikaanse camera neemt gelijktijdig beeld en geluid op, terwijl toch de bediening zeer eenvoudig is. Hierdoor is deze camera ook zeer geschikt voor particulier gebruik.
De Ericsson/Cineric 16 mm booglamp-apparatuur is speciaal geconstrueerd voor beroepsdoeleinden. Door de spiegelbooglamp, waarin hoog-intensiteits koolspitsen de lichtbron geven, kan men op zeer grote afstanden projecteren. De kwaliteit van het beeld doet niet onder voor normale bioscoopfilm. Ook de geluidsweergave is perfect.
Een filmstripprojector van Nederlands fabrikaat vraagt verder onze aandacht. Voor onderwijs-, opleidings- en instructiedoeleinden wordt de filmstrip in Nederland steeds meer populair en is zelfs reeds onmisbaar. Het apparaat is voorzien van een 250 Watt lamp, het strip-voorstuk kan door een enkele handgreep vervangen worden door een dia-voorstuk. Het is dus mogelijk ook plaatjes te projecteren.
De beroemde A.E.G. magnetofoon heeft een ereplaats op deze interessante stand. Het verdient aanbeveling een demonstratie ter plaatse bij te wonen. De geluidsweergave is volkomen natuurgetrouw; een onafgebroken speelduur van 2 uur is mogelijk.
Voor het teruglezen van op film gebrachte documenten zijn de Thomson-Houston leesapparaten ook in Nederland voldoende bekend. Wij vinden er hier enige types van.
Men heeft een keuze moeten doen uit een grote collectie verlichtingsapparatuur, daarom zijn slechts enkele modellen tentoongesteld. Het aantal beschikbare modellen van schijnwerpers, statieven, spanningsregeltoestellen, lichtmeters, densitometers, enz. was te groot om alles op te stellen, doch te zien zijn enkele schijnwerpers en wel een kleine en eenvoudige 500 Watt-spot met een zeer mooie Fresnellens van 10 cm, welke opvalt door gelijkmatige lichtverdeling en afwezigheid van ieder gloeidraadeffect. In deze schijnwerper wordt een episcooplamp gebruikt. Verder is er een zware studio-schijnwerper te zien voor gebruik met filmstudiolampen tot 3000 Watt, een zeer mooi model, waarvan bij de bouw in grote mate van licht-metaal gebruik is gemaakt. Het geëxposeerde model bevat een condensorlens; dezelfde schijnwerper is echter ook leverbaar met Fresnellens 30 cm. Te waarderen valt ook nog een handig toestel, dat zowel als open reflector alsook als schijnwerper kan dienen, doordat het gehele voorstuk met condensorlens uitschuifbaar is te gebruiken met projectielampen 1000 Watt. Enkele statieven geven een beeld van de deskundige wijze, waarop dit programma is afgerond.
Regelapparatuur wordt vertegenwoordigd door enkele regeltransformatoren. Beide getoonde modellen zijn voor 1500 Watt. Het ene regelt de spanning van 0—120 % en is een type dat (verkrijgbaar in vermogens tot 7,5 kw) steeds meer toepassing in de ateliers vindt door het drieledig voordeel dat het biedt, nl. lampenbesparing, de mogelijkheid voor afstemming van verschillende lampengroepen en de mogelijkheid tot correctie van te lage netspanning, wat tegenwoordig nogal eens voorkomt. De regeling met zulke transformatoren werkt practisch verliesvrij.
De andere transformator is speciaal voor smalfilmapparatuur bedoeld en geeft bij netspanningen tussen 110 en 220 Volt steeds een secundaire spanning van 110 Volt met een *traploze* regeling van ± 10 %.
Dit zijn apparaten, waaraan de vakman nog te weinig aandacht heeft besteed, hoeveel portrettisten regelen eigenlijk hun licht met weerstand of transformator? Het is *de* manier om de verlichting in balans te krijgen.

Siewers & Co.

(Paleisstraat 17, Amsterdam C).

Voor wie niet volledig georiënteerd is over de situatie, zoals deze na de oorlog is ontstaan, waarbij de naam Zeiss ogenschijnlijk over een aantal plaatsen „uitgestrooid" zou zijn, moeten de huidige benamingen: Zeiss Ikon, Carl Zeiss-Jena, Zeiss-Opton en Zeiss-Winkel wel verwarrend zijn. Laat het een troost wezen dat men voor alle bij Siewers terecht kan.

Nettar 6 × 6.

We komen hier dan ook de gehele productie tegen, van de Box Tengor, via de Nettar camera's 6 × 6 en 6 × 9, de Ikonta en kleinform. Ikonta, de Super Ikonta's en de beide Ikoflexen, tot de Contessa en de Contax IIa toe.
Al deze modellen blijven in de loop van het jaar bestaan, doch voor zover zij een Prontor- of Compursluiter hebben, komt daarnaast een serie met de zg. vol-gesynchroniseerde Prontor- en Compursluiters. Het prijsverschil zal slechts gering zijn. Van de Super Ikonta 6 × 6 met belichtingsmeter verschijnt ook een nieuw model in die zin, dat er een verbetering aan de meter is aangebracht.

Ikonta 4,5 × 6.

Als nieuw model zal te zien zijn de Contax IIIa, zijnde de Contax IIa met opgebouwde belichtingsmeter. Op zichzelf dus geen ingrijpende verandering, doch een prettige uitbreiding. Van de Ikophot belichtingsmeter is er een nieuw model. Voor de Contax twee nieuwe reproductietoestellen, een groot en een reismodel.
Belangrijk voor de filmers zijn hier een tweetal nieuwe viewers, nl. de Moviscoop 8 en de Moviscoop 16.

Contessa, kleinformaat.

Super Ikonta 6 × 6 met opgebouwde belichtingsmeter.

Keurige apparaten!
Van de Zeiss-Winkel fabrieken in Göttingen worden geëxposeerd de nieuwste microfotografie-apparaten. Voor de kenners instrumenten om eens rustig van te genieten. Een opsomming als deze is nuchter en lijkt weinig omvattend. Wie echter houdt van verzorgde, verfijnde optiek in al zijn toepassingen, kan hier zijn hart ophalen. De fabrieken mogen dan wat verstrooid lijken: een oude traditie wordt voortgezet.

PRIMOS

VOLAUTOMATISCH
KLEINBEELD
VERGROTINGS-
APPARAAT

*

35 mm film kleinbeeldvergrotingstoestel met volautomatische scherpstelling voor zwart-wit en kleurvergroting. - Zeer stabiel gebouwd. - Uiterst gemakkelijk met één hand te bedienen. - Directe koppeling der instelkromme met de lens. - Vergrotingsschaal 2 tot 10 maal automatisch. - Niet automatisch willekeurig groot. - Kan met en zonder objectief worden geleverd. - Ingericht voor kleurvergrotingen op papier; d.w.z. door het aanbrengen van een filterslede, kan de PRIMOS zonder ombouwing in de fabriek, ingericht worden voor kleurvergrotingen op papier.

Vraagt Uw handelaar

VOORHAVEN 43 REOF ROTTERDAM

CONTAX

de koningin der camera's

ZEISS IKON

De meest universele camera, zowel voor beroeps- als amateurfotografie. Haar onvergelijkelijke kwaliteiten zijn het gevolg van de tot in de perfectie beproefde constructie. De Contax II A verwierf zich in 1950 reeds zeer vele vrienden.

Thans in 1951 komen wij op de Fotobeurs met de CONTAX III A, die van een uiterst betrouwbare belichtingsmeter, geheel nieuw van constructie, is voorzien.

Maar ook alle andere Zeiss Ikon Camera's winnen steeds meer vrienden Of wij nu nemen de populaire Box-Tengor, de practische Nettars, de prachtige Ikonta's, de elegante Contessa, tot de „koningin der Camera's", de Contax II A en III A, zij alle munten uit door hun degelijke en doelmatige constructie.

Elke Zeiss Ikon camera is voorzien van voortreffelijke voor kleuren gecorrigeerde reflexvrije optiek en vanzelfsprekend ook van een gesynchroniseerd flitslichtcontact.

Tijdens de Fotobeurs tonen wij tevens een SUPER IKONTA 6 x 6 met een geheel nieuw geconstrueerde belichtingsmeter en daarnaast nog de IKOPHOT-belichtingsmeter in een nieuwe uitvoering.

BEZOEKT ONZE STAND OP DE FOTOBEURS!

SIEWERS & Co, PALEISSTR. 17, AMSTERDAM

R. A. Span, Delft *Advocaat*

Bij onderwerpen als deze — wij merkten dat reeds eerder op — is het altijd een vraag, of de prestatie bij de fotograaf ligt dan wel bij de schepper van het onderwerp. Dit neemt niet weg, dat de bedoeling volkomen begrepen werd, en goed op ons overgedragen. Dat is al heel wat. En voorts mag een compositie als deze er wezen, die is zeer goed.

FOTO'S BIJ KUNSTLICHT MET EENVOUDIGE HULPMIDDELEN

door J AKKERMAN, APSA

Voor vele amateurs is een foto-atelier van een vakman misschien iets afschrikwekkends, omdat bij hen de gedachte opkomt: nu ja, zó kan ik óók wel goede foto's maken (wat dan nog maar dubieus is), maar ik heb geen ruimte thuis, niet zoveel licht, niet zulke schermen, die het licht zo mooi diffuus maken. Maar laten wij bedenken, dat niet alleen het licht, de ruimte of de goede atelier-camera een goede foto produceren kan. De doorgewinterde portretfotograaf moet nog erg hebben in heel veel andere factoren, als de pose van het model, de uitdrukking in het gelaat, enz., enz., te veel om hierover uit te weiden. De portretfotograaf staat vaak voor ontzaglijk moeilijke taken, want, tenzij hij een bepaalde karakteristieke kop moet fotograferen, mist hij in zijn up to date atelier de sfeer die een portret juist zo aantrekkelijk kan maken. De vakman moet dus zinnen op andere middelen, om te bereiken, dat mèn het portret mooi vindt, door tevoren goed bekeken be- en verlichting, door een juiste houding, door een natuurlijke expressie, niettegenstaande het model niet in eigen omgeving is en zich vaak ook niet op zijn gemak gevoelt. Het pad van een portretfotograaf gaat dan ook niet over rozen.

De amateur heeft het veel makkelijker. Hij staat aan minder critiek bloot en hij kan zijn model fotograferen in een natuurlijke of vooral passende omgeving. En uit oogpunt van herinnering hebben de foto's die de amateur zo'n beetje „en passant" maakt, ook zoveel waarde. Het maken van portretten heeft zijn bijzondere bekoring. Ook voor de amateur duiken allerlei moeilijkheden op en juist bij de amateur komen allerlei fouten te voorschijn die hij eerst ontdekt, nadat hij de foto heeft gemaakt. Te laat dus, door zijn geringere routine. De vakman mág geen fouten maken die hij te laat ziet, ten minste niet uit commercieel oogpunt. Het gemak van de amateur bestaat dan ook meer in het maken van close-ups in eigen omgeving, zonder dat het product nu bepaald een portret behoeft te worden genoemd.

In het leven van de amateur komen verschillende gelegenheden voor waarin hij zijn lust tot het maken van close-ups kan botvieren. Hetzij buiten in de natuur, hetzij bij de een of andere sport (bijv. zeilen), hetzij bij een Kerstmaaltijd thuis. En over het laatste wil ik het hier even hebben.

Juist aan tafel zijn zulke aardige en wezenlijke foto's te maken. In de lamp, die boven de tafel hangt, wordt een overspanningslamp gedraaid. Ergens anders wordt in een reflector eveneens een overspanningslamp opgesteld om te zware schaduwen te compenseren. Het tafellaken levert verder een prachtig reflectie-scherm op, dat schaduwen oplicht. De camera wordt natuurlijk geladen met een snelle film, bijv. de HP 3 film van Ilford. Natuurlijk komen films van andere fabrikaten evengoed in aanmerking, mits zij maar de gevoeligheid hebben van 22-23/10 Din. Afgezien van de grote gevoeligheid hebben films als deze ook het voordeel van de lange tintenschaal, de mooie gradatie, het zachte verloop van tinten. Van primair belang zijn wel een lichtsterke lens en een voldoende lensopening, zodat er van onderbelichting geen sprake kan zijn. De kleinformaatcamera leent zich voor dergelijke opnamen in het bijzonder. Snel en ragfijn instellen met de meetzoeker, relatief grote scherptediepte.

Te veel diafragmeren is funest. Het is ook niet nodig. Als het gaat om herinnering is de persoon in kwestie hoofdzaak en alle verdere entourage, vooral de achtergrond, mag onscherp zijn. Juist daarmee wordt de blik gevangen, doordat de aandacht in de eerste plaats wordt gevraagd voor de persoon in kwestie, het model, om dit

Film HP 3, bel. 1/50 sec, diafr. 3,5, hypersensibilisatie met azijnzuur, ontw. DK 20 in gescheiden baden, vergroot op Gevarto.

woord, dat hier niet helemaal op zijn plaats is, maar eens te gebruiken.
Zo kort mogelijk belichten, een snelle film gebruiken, de lensopening zo groot mogelijk nemen, voorwaarden om succes te waarborgen. Tevoren kan de belichtingstijd worden bepaald (mèt de overspanningslampen en mèt het tafellaken) en het is onnodig die nogmaals te bepalen, als de te fotograferen „modellen" aan tafel zitten. En als men dan nog niet zeker is van royale belichting, dan kan men ook nog toepassen de hypersensibilisatie, als omschreven in FOTO nr 10, 1946, pag. 166, welke hierin bestaat, dat men de film nà de belichting in een lichtdichte doos blootstelt aan de damp van azijnzuur, waardoor de gevoeligheid van de film, vooral bij films met hoge gevoeligheid, aanmerkelijk toeneemt. Ontwikkeld in verzachtende ontwikkelaars als D 25 of DK 20 (vooral in gescheiden baden) verkrijgt men goed gedekte negatieven met rijke detaillering, die vergroot op chloorbroomzilverpapieren prachtige resultaten opleveren, goed doortekend zowel in de hoge lichten als in de schaduwen.
Ook met opnamen als deze is het gewenst het diafragma te regelen naar de belichtingstijd en niet omgekeerd. Met de kleinbeeldcamera geeft deze methode zelden

Film HP 3, bel. 1/50 sec, diafr. 3,5, hypersensibilisatie met azijnzuur, ontw. DK 20 in gescheiden baden, vergroot op Gevarto.

„Hij mag eeen net als de grote mensen (niet mogen) doen". Technische gegevens als bij de andere foto.

complicaties. Men stelt in op de ogen en met een lensopening van ± 4 bij een belichtingstijd van 1/50 sec komt men bij gebruik van de hier omschreven en toegepaste verlichting altijd goed uit. Bij het gebruik van camera's met objectieven met een lichtsterkte van f : 8 tot f : 11 dient men zijn toevlucht te nemen tot het gebruik van flitslampjes.
Bij de opstelling van de tweede overspanningslamp moet er wel rekening mee worden gehouden, dat de stralen hiervan niet in hetzelfde richtvlak komen als die uit de lamp die boven de tafel hangt, want anders wordt een te vlakke verlichting verkregen. Het beste is dan ook, dat een derde persoon de reflector met de overspanningslamp bedient. Op de hierbij afgebeelde foto van het jongetje is de verlichting al ietwat te vlak. Van belang is het ook, vooral bij het fotograferen van kinderkopjes, met de camera niet te ver van het onderwerp af te gaan staan, want bij te grote afstand wordt het kinderkopje klein, zodat sterker vergroot moet worden, terwijl ook de achtergrond storend kan zijn. Zo zijn er natuurlijk nog vele andere mogelijkheden. Maar steeds: korte belichtingstijden met zo groot mogelijke lensopening, de camera geladen met een film van 22/19—23/10 Din. Dat levert de beste resultaten op.

Mevr. C. Meijer—Kattenburg, Huizen N.H. *Lugano*

Deze foto geeft wel zeer goed die zeldzame stemming weer van de langzaam vallende avond, welke juist bij „de meren" zo ongelofelijk ragteer van kleur kan zijn. Het is een genre dat vaak, en vooral door beginnenden, ondernomen wordt en niet altijd even goed slaagt als hier. Het is een kwestie van het juiste ogenblik. Men bedenke, dat het blauw nog steeds de lichtsoort is waarvoor elke film belangrijk gevoeliger blijft dan voor geel. Een goede tactiek is daarom deze: stel Uw camera tijdig op, en wacht tot de juiste verhouding van daglicht en kunstlicht voor Uw oog aanwezig blijkt. Belicht dan, niet te kort, maar vooral ook niet te lang. Om ongeveer te raaen: 3 sec met 6,3 op een gemiddeld gevoelige film. Blijf niet voortdurend naar het onderwerp staren, anders gaan Uw ogen het anders zien, kijk er af en toe naar om de verhoudingen te controleren. Wacht daarna tot de lucht nog iets donkerder is, en maak een tweede negatief. Nu 10 sec met 6,3. De laatste opneming kan later de beste blijken, de lucht mag niet te wit zijn.

Kodak Ektacolor Print Film

De Kodak Ektacolor Print Film, kortgeleden in Amerika in de handel gebracht, is een afdrukmateriaal, dat door de gebruiker zelf afgewerkt kan worden en dat dient voor het maken van kleuren-diapositieven van Ektacolor-negatieven.
Zoals bekend, levert het Ektacolor-procédé een negatief op, waarvan de kleuren complementair zijn aan die van het onderwerp en dat gecombineerd is met positief gekleurde maskers, die voor de nodige kleurcorrectie zorgen en de kwaliteit van het beeld aanzienlijk verbeteren. Dank zij het feit, dat de kleurvormende koppelstoffen reeds in de emulsie aanwezig zijn, kan Kodak Ektacolor Film door de gebruiker zelf afgewerkt worden.
Positief gekleurde afdrukken op papier e.d. verkrijgt men met behulp van het Kodak Dye Transfer procédé. Hiervoor zijn per negatief 3 deel-negatieven nodig, voor de vervaardiging waarvan verschillende wegen openstaan. Een betrekkelijk eenvoudige methode is die met behulp van Kodak Pan Matrix Film, waarop door middel van een vergrotingstoestel 3 deel-negatieven, resp. door een rood, een groen en een geel filter, vervaardigd worden.
Wenst men echter van Ektacolor-opnamen een diapositief te maken, dan is de nieuwe Ektacolor Print Film het aangewezen materiaal hiervoor.
De techniek van het belichten van deze film is in wezen gelijk aan het maken van zwart-wit afdrukken en vergrotingen; dit kan dan ook door de gebruiker zelf geschieden, evenals het ontwikkelen enz..
De gevoeligheid van Ektacolor Print Film is voldoende voor gebruik in het vergrotingsapparaat, zodat men bij het maken van dia's op dit materiaal niet gebonden is aan het formaat van het Ektacolor-negatief, maar naar verkiezing kan verkleinen of vergroten; de Print Film wordt zelfs gefabriceerd in rollen tot 1 meter breedte.
Het gemak, waarmede dit materiaal te verwerken is, maakt het mogelijk in korte tijd een groot aantal diapositieve reproducties, — hetzij vergroot, op dezelfde maat of verkleind — van een Ektacolor-negatief te verkrijgen, waarvan de kwaliteit niet onderdoet voor die van een originele Kodachrome of Ektachrome opname.
N.V. Kodak verzoekt ons hierbij te vermelden, dat dit materiaal nog niet in Nederland leverbaar is.

De kleurenfoto op papier

In ons December-(kleuren)nummer maakten wij een opmerking over de belichting van het kleurennegatiefmateriaal, welke luidde: „Het complementaire negatief is echter practisch even krap in zijn belichtingsspeelruimte als het directe positief-materiaal".
Hiertegen nu neemt de heer M. Koene van N.V. Agfa-Photo stelling, door op te merken, dat integendeel het negatiefmateriaal in dit opzicht belangrijke winst heeft. Het grote bezwaar dikwijls aan het omkeer-kleurenmateriaal verbonden, wat deze speelruimte betreft, is bij color-negatief-materiaal vrijwel opgeheven. Natuurlijk, zoals gewoonlijk is de juiste belichting de beste, maar ook al ligt de belichting er enigszins naast, we krijgen toch een zeer behoorlijke kleurenweergave in tegenstelling met het omkeermateriaal, zo zegt hij.
Hij sloot een reeks opnamen op negatief in, alle 1/40 sec belicht met de diafragma's 3,5 - 4,5 - 6,3 - 9 - 12,5 - 18. Het diafragma 6,3 blijkt het beste resultaat te geven maar ook 4,5 - 9 en 12,5 zijn nog goed bruikbaar.
In zoverre corrigeren wij dan ook gaarne onze opmerking. Hopelijk beschouwt men het niet als een uitvluchtje-achteraf, als wij mededelen, dat weliswaar de grotere correctiemogelijkheid na een niet geheel juiste belichtingstijd ons bekend was, doch dat wij in de eerste plaats bedoelden, dat men ook hier voorzichtig moet zijn met onderwerpen met zeer grote contrastomvang. Bovendien blijft het zo nauwkeurig mogelijk vaststellen van de juiste belichtingstijd voor hen die zeer kieskeurig zijn, uiterst gewenst, omdat de ten slotte ontstaande kleurenverschuiving nu weliswaar gecorrigeerd kan worden, maar toch nooit nauwkeurig tot eenzelfde gaaf resultaat behoeft te leiden. Slechts door dit standpunt in te nemen kan men zichzelf behoeden voor die nonchalance, die op een kwade dag tot teleurstelling voert. Niettemin heeft men dan toch dat veilige gevoel, dat niet alles staat of valt met precies die éne belichtingstijd. Reeds dat alleen is een animerend winstpunt! Een tweede, en zéér belangrijk, winstpunt is, dat de kleurenfoto nu ook bereikbaar wordt voor die grote schare van boxbezitters, welke nooit al te hoge esthetische eisen stelt, en dus ook bij „kleur" niet het onderste uit de kan vergt. Met de ten slotte lichtarmere box-optiek was immers met andere procédé's een behoorlijke kleurenfoto vrijwel onmogelijk; dit kan nu wel, gezien de ruimere speling.

Dr E. Leitz Jr 80 jaar

Op 1 Maart jl. vierde dr E. Leitz Jr in intieme kring zijn tachtigste verjaardag.
In het jaar 1889 trad Ernst Leitz bij zijn vader in het bedrijf en reeds voor de eerste wereldoorlog nam hij de algehele leiding op zich. Hij is er in geslaagd, ondanks de moeilijkheden der achter ons liggende decennia, de fabriek uit te breiden tot het enorme complex van tegenwoordig, waarin thans 4000 employé's hun werk vinden, welk aantal binnen afzienbare tijd tot 5000 wordt uitgebreid.
De balans van zijn levenswerk getuigt niet alleen van zijn veelomvattende technische kennis, doch ook van zijn scherp zakeninzicht en zijn voorbeeldige eigenschappen als mens.
Zijn drie zoons: Ernst, Ludwig en Günther, gesteund door een staf van vooraanstaande mannen op technisch, wetenschappelijk en sociaal gebied, zijn reeds jaren in de Leitz' fabrieken werkzaam.
Ofschoon dr Leitz steeds een groot vriend geweest is van opgewekte en gezellige herdenkingsfeesten, had hij de wens geuit, zijn tachtigste verjaardag in intieme kring te vieren.
Van deze plaats wensen wij de jubilaris van harte geluk en wij hopen, dat hij nog een groot aantal jaren in goede gezondheid te midden der zijnen en zijn medewerkers getuige mag zijn van de verdere bloei der optische industrie te Wetzlar.

U.D.C. Afdeling Fotografie

Het komt nogal eens voor, dat ons gevraagd wordt of er een uitgave bestaat van de U.D.C. 77, omdat wij kennelijk, gezien de sterk variërende codering onzer artikelen, over iets dergelijks beschikken. Aan hen die dit interesseert delen wij daarom gaarne mede, dat bij het Nederlands Instituut voor Documentatie en Registratuur te 's-Gravenhage, Willem Witsenplein 6, besteld kan worden een fotocopie van het gedeelte Fotografie van de grote U.D.C., in Duitsland uitgegeven. Weliswaar is dit dus in de Duitse taal gesteld, maar men heeft dan een volledig overzicht. De kosten bedragen *f* 2,25.

Prijswinnaars

over de maand Januari van de maandelijkse nationale fotohandel-wedstrijden

Mevr. G. Brobbel, Dordrecht; Mej. E. M. Chabot, Amsterdam; Mej. C. v. Dijk, Rotterdam; M. v. Bruinessen, Rotterdam; J. J. Verleur, Utrecht; J. Terpstra, Ermelo; J. G. Verboom, Rotterdam; C. P. de Wit Jr, Groningen; A. M. W. Burdet, Overveen; G. M. L. Rivière, Rotterdam; J. Slop, Amsterdam; N. Bergraat, Amsterdam; A. Lugten, Dordrecht; B. Bosscher, Hengelo; K. van Esch, Utrecht; G. v. Wermeskerken, Rotterdam; A. A. Thöne, Tilburg; J. R. Fijn, Heer (L.); D. v. Deelen, Bakkum (N.H.); J. J. Siezenga, Aerdenhout; Mej. M. Goed, Hilversum; P. M. Lakerman, Amsterdam; W. Siebers, Bussum; T. C. Kook, Krimpen a/d Lek; P. J. Visser, Veghel (N.Br.).

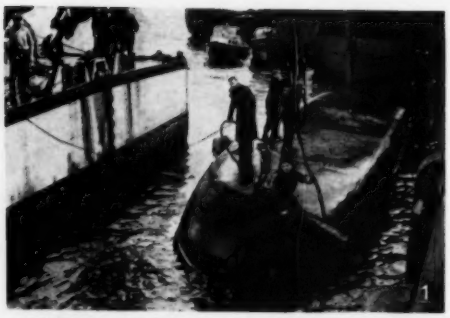

Men zegt
dat wij dan

SENSATIE *fotograferen*

Persfotograaf wezen is een baantje als elk ander. Je krijgt je dagelijkse dosis klusjes toebedeeld en moet zorgen dat die klaar komen. Het maakt eigenlijk weinig verschil of je girostrookjes moet overschrijven in diverse folianten of van melige gebeurtenissen een plaatje maken: een 100-jarige opoe de ene dag, een drieling de andere morgen. De 1e prijs-etalage van de winkelweek en het zoveelste doorgeknipte lintje. Alleen, als je girostrookjes inboekt zit je droog, en als je plaatjes maakt moet je door weer en wind. Die dag was het tenminste droog en van de Rotterdamse bloemenhandelaren, die een verkoping geheel ten bate van de kankerbestrijding georganiseerd hadden, bracht ik daardoor de zonnige plaatjes thuis zoals ze zonnig opgegeven waren.

Ik gooide juist mijn laatste druk in het fixeer toen er op de deur werd gebonsd, een stadsredacteur binnen kwam en vertelde dat er een rijnaak was omgeslagen in de Rijnhaven.

Een gewone rijnaak op z'n kop is hier heus niets bijzonders en de neiging zo iets lauw op te vatten, eerst wat anders af te doen en dan eens te gaan kijken, is groot, maar tevens fataal. Op die manier maak je nooit wat bijzonders. Waar een persman het meest tegen gewapend moet zijn is de voortdurende desillusie. Hij jaagt overal heen, desnoods in taxi's, spaart geen geld of zenuwen, en beleeft ter plaatse een sof. Toch actief blijven! Daarom slingerde ik direct mijn tas over de schouder en rolde in een flink vaartje met de wagen naar de Rijnhaven. Even poolshoogte nemen, overal vragen, en de wagen laten wachten.

De omhooggedoken kiel was inderdaad niets bijzonders, hij was als altijd, maar hij werd iets bijzonders doordat er nog twee kinderen in de kajuit moesten zitten, van 8 en van 2 jaar. Terug naar de wagen: blijven wachten, als ik vóór half-een een plaatje heb, kan dat nog geplaatst worden. En daarmee begon voor mij de race tegen de tijd, met mijn voeten op-de-plaats-rust. Wachten.

Om 12 uur kwam een grote drijvende bok om de aak wat op te tillen. Daarmee begon de redding, en dus ging ik plaatjes schieten. Je weet niet, op welk moment het hoogtepunt zal komen, en of dat in het ijzeren tijdschema van een krant zal passen, dus je fotografeert in de hoop op een climax.

Iedereen werkt zo snel als mogelijk is, want het gaat hier om mensenlevens, maar zelf heb je ook nog extra-beslommeringen. Het kan mij niet vlug genoeg gaan. Denk niet, dat wij koude nieuwsgieren zijn, sensatiejagers, even goed als ieder ander beleven we de zorg en de angst, maar het is ook onze baan, andere mensen te laten zien wat er gebeurde. En als het ons lukt het juiste plaatje te maken, zullen duizenden met ons dat moment mee beleven, dat de redding gelukt is, en hetzelfde gevoel van geluk krijgen dat dan in allen leeft, die er getuige van zijn.

Maar zover zijn we nog niet. De wijzers van mijn horloge schuiven onverbiddelijk naar half één, terwijl ik me steeds weer door de mensen wring, om de situatie van verschillende kanten te fotograferen.

Een angstige stilte heerst onder al die vele mensen, als de aak tussen de takels hangt. Men durft hem niet op te tillen, daar dan de kinderen er uit kunnen vallen. De schipper komt om aan te wijzen waar ongeveer de kinderen moeten zitten onder die ijzeren kiel en er komen mensen met snijbranders om een gat in de kiel te maken.

Het is half een.

Ik heb twee plaatjes van de schipper, die de plek zoekt waar zijn kinderen moeten wezen. Dat kan in de krant, maar het bevredigt me niet. Die man is ongelukkig, en de foto's zullen dat vertellen. Ik besluit toch naar de

wagen te rennen, maar de chauffeur is weg. Die is ook gaan kijken. Ik ren weer terug, brul overal de naam van de chauffeur, maak een plaatje van het branden van dat gat, brul weer zijn naam, maar word overstemd door het gebrul van de mensen: het gat is groot genoeg om iemand door te laten en de kinderen leven nog! Ik wringen tussen de mensen, alles gaat nu razend vlug, ik heb geen tijd om in te stellen, schiet drie plaatjes.... en sta naast de chauffeur.

Wij racen weg, het is een uur en misschien haal ik het nog. We stoppen voor een open brug en ik tel seconden tot minuten. Tien over een ben ik op de krant. De laatste drie plaatjes smijt ik in de nog klaar staande papierontwikkelaar, 2 minuten ontwikkelen, 1 minuut in snelfixeer, nat vergroten, ontwikkelen, fixeren, één straal water er over uit de kraan, op de hete pers. Rennen naar de redactie: tien voor half twee.

Die avond was ik de enige in Rotterdam die de foto's van de redding nog in de krant had. Want alleen de A.N.P. fotograaf was bij het naar de kade brengen van de kinderen aan komen hollen en had dit plaatje ook kunnen maken.

7. Dit is de juiste prent! Het gat is gemaakt, het kleine meisje van 2 jaar is er uit gehaald. Derksen klemt zijn peuter tegen zich aan, de jongen wordt juist te voorschijn getrokken. De spanning breekt, gelukkige gezichten, gelukkige mensen.

Maar *ik* had de gelukkige vader, die zijn kind tegen zich aan drukt, tussen lachende mensen.

Men zou door het herhaaldelijk zien van menselijk leed „hard" kunnen worden en er toe kunnen komen een situatie zo reëel en sensationeel mogelijk te verslaan. Dit verhaal is echter juist bedoeld om te illustreren hoe ik — en velen met mij — het werk opvat.

Men heeft trouwens toch een verkeerde indruk van ons werk. Er wordt te vaak gedacht dat we maar van het ene fijne werkje naar het andere trekken en overal kosteloos op de eerste rang zitten. Vooral dat laatste vindt men bijzonder. Maar ons leven is anders: 1. de reportages, waarbij we met een verslaggever op stap moeten; daar is nooit haast bij, het wordt pas dagen later geplaatst, en het werk is vaak vervelender dan het lijkt; 2. de dagelijkse routine van uitgereikte medailles, nieuw gebouw klaar gekomen, jubilea; 3. elke Zondag, weer of geen weer, licht of geen licht, naast de doelpalen goaltjes kieken, en door de week 's avonds boksen, zwemmen. Er zit maar heel weinig sensatie in. Maar toch ga je houden van dit werk, ook om de enkele keren dat je wél iets bijzonders maken kunt, en er dan in slaagt de *menselijke* kant naar voren te halen. Het is toch immers onze taak *mensen* te laten zien? En dat doen we liefst met het kleine beetje geluk, dat hun toebedeeld blijkt naast vaak zoveel groter leed.

HANS AKKERSDIJK,
fotograaf „Het Vrije Volk" Rotterdam.

P.S. Ik zat juist nog uit te puffen en wilde eens wat gaan eten, toen ik de deur van de donkerekamer moest openen omdat er iemand tegen stond te bonken: „Er hangt een auto over de Hoge Brug, ga d'r eens even naar toe!" Wat een dag! Maar morgen is 't weer lintjes doorknippen en 50-jaar-getrouwd.

Bij de foto's:

1. *Ongeveer kwart over elf sloeg op de hoek van de Rijnhaven een 100-tons rijnaak om. Aan boord bevonden zich man, vrouw, zoon van 21 jaar, en twee kinderen van resp. 8 en 2 jaar. De groten konden nog over boord springen, maar de kleintjes waren in de kajuit. Zij raakten opgesloten, doch men kon aannemen dat zij zich met wat geluk bevonden in de in de kajuit opgesloten lucht.*
2. *Honderden mensen verdrongen zich langs de kade en aan boord van het Poolse schip Puck. Een drijvende bok is aangekomen om de aak in de takels op te tillen.*
3. *Schipper Derksen, direct na het ongeluk door een politieboot uit het water opgepikt, moet de plaats aanwijzen waar de kinderen zich moeten bevinden.*
4. *Hij kan het niet zo direct zeggen en zoekt, staande op zijn omgekeerde rijnaak, naar de juiste plaats.*
5. *„Pax" is de naam van de boot; als de bok de aak een klein eindje optilt, ziet schipper Derksen een truitje van een van zijn kinderen te voorschijn komen.*
6. *De branders doen hun werk, het duurt lang.....*
8. *Over een geïmproviseerde loopplank gaat het naar de kade, er wacht al een ziekenauto. Alleen deze foto werd ook door de A.N.P.-fotograaf gemaakt.*

DE NEDERLANDSE CAMERA-INDUSTRIE † ?

★

Dadelijk na de oorlog werd van verschillende kanten uitvoering gegeven aan plannen, om te komen tot de productie van Nederlandse camera's. Men begon vooral met de bouw van box-camera's, soms eenvoudige, soms iets betere modellen. Men meende, terecht of ten onrechte, dat daarbij weinig of geen technische moeilijkheden te wachten waren.
Het is evenwel stil geworden, plotseling, nadat wij toch met verschillende camera's van goede hoedanigheden hadden kunnen kennis maken. Wel kwam Philips uit met de bekende flits-camera, en daarvan zal de productie wel krachtig worden doorgezet. Doch de andere fabrikanten, de kleinere, hebben hun bedrijvigheid in deze óf stop gezet óf sterk ingekrompen.
Een mislukking derhalve?
En waaraan te wijten?

Het is nog de vraag of wij hier met een definitieve mislukking moeten rekenen.
Ondanks minder goede bedrijfsresultaten wil men blijkbaar óók bij de kleine fabrieken het denkbeeld van een Nederlandse camera-productie niet loslaten. Op dit ogenblik wordt er druk geconfereerd om te komen tot een coördinatie van krachten.
Men heeft daarbij eens over de oostelijke grenzen gekeken en er dingen geconstateerd die op het eerste gezicht enigszins wonderlijk lijken. Bekend is dat Duitsland na de oorlog werd gedwongen om practisch alle patentrechten af te staan waarover het op dat ogenblik beschikte. Nu werden patenten altijd als een zeer belangrijk beschermingsmiddel gezien; vooral de industrie van precisie-instrumenten kon, meende men, zonder octrooirechten niet bestaan. In het Duitsland van na de oorlog ging het toch. De aldaar gevestigde industrie van instrumenten, en vooral ook de camera-industrie, heeft getoond, dat men kon voortbouwen op één ding dat men over had gehouden: een schare vaklieden, veelal reeds van ouder op ouder in deze industrieën werkzaam.

Het is namelijk zo: men moge voor de massa-fabricatie ongeschoolden kunnen gebruiken, en zelfs slechte resultaten hebben geboekt door vakmensen aan de lopende band te zetten (want die dènken en houden de productie op....), voor de serie-fabricatie van precisie-instrumenten heeft men vaklieden nodig, en niet één of twee, maar vele. En vaklieden heeft Duitsland nog; zij hebben de industrie van de instrumenten weer op gang gebracht.

Economisch beschouwd zou Nederland (met zijn weinige grondstoffen) er goed aan doen om vooral aan deze veredelingsindustrie aandacht te schenken. Maar een dergelijke industrie stampt men niet uit de grond. Bijna zonder uitzondering zijn industrieën uit deze branche, die thans een bloeiperiode doormaken, uit een bescheiden begin gegroeid, nadat in de eerste, vaak zo moeilijke jaren door alles heen werd vastgehouden aan de plannen. De economische historie is rijk aan geschiedenissen, waarbij bepaalde plannen, tot uitvoering gebracht, eerst volkomen leken te falen, totdat wie volhield ten slotte won.

Er is achteraf gevraagd, of het verstandig is geweest om de eerste stappen inzake een Nederlandse camera-industrie te doen op het gebied van de box-camera's.
Waarom men dat deed is duidelijk: men verwachtte bij deze productie minder technische moeilijkheden dan bij de betere camera's, en een eenvoudiger outillage. Dat desondanks die technische moeilijkheden zeer groot geweest zijn, weten alleen de ingewijden; niettemin konden wij constateren, dat de jonge industrie dan toch maar in staat bleek om uitstekende box-camera's te maken tegen niet te hoge prijs. Als voorbeeld gaat hierbij een drietal foto's, gemaakt met een Nederlandse box-camera op een Nederlandse film: drie plaatjes van rondom de St. Jan te Gouda.
Philips moest echter komen, om te demonstreren wat de kleine

Opnamen op een Nederlandse film, gemaakt met een Nederlandse box-camera: de St Jan te Gouda.

fabrieken heeft ontbroken: de middelen om via een grootscheepse reclame de aandacht van binnen- en buitenland voor het nieuwe product te vragen. Philips heeft ook laten zien, dat de prijs van het product niet te laag behoeft te zijn, om er toch een behoorlijk afzetgebied voor te vinden.

Gelukkig is er naast de fabricatie van box-camera's in Nederland onderwijl nog iets anders gekomen. „De Oude Delft" maakt lenzen van uitstekende kwaliteit, en verder een prima apparaat als de Delita; in Hengelo bouwt „Technica" precisiecamera's die aan de hoogste eisen voldoen; de Nederlandse Fotografische Industrie te Soestduinen weet thans opname- en afwerkmateriaal van bijzonder goede hoedanigheid te maken; het Laboratorium Prinsen te Delft bouwt al sedert een reeks van jaren lichtmeters die uitnemend zijn, en het komt thans met een goede meter voor de kleur-temperaturen.
En wanneer men speurt naar het geheim dat het mogelijk maakt om toch in Nederland deze meters, deze lenzen, deze camera's, deze films te maken, dan komt men tot de gevolgtrekking dat één van de stevige pijlers hier van hetzelfde maaksel is als die waarop de Duitse industrie thans steunt: de aanwezigheid van *vakkundige* arbeiders.

Misschien komt men achteraf tot de conclusie, dat men in Nederland beter van de productie van goedkope camera's had kunnen afblijven en het had moeten zoeken in het betere genre.
Maar dat kan nog.
Doch men is nu eenmaal met de box-camera begonnen en een flink kapitaal is gestoken in deze productie, een kapitaal dat niet geheel en al is teruggevloeid. Men moet nu de ervaring die men heeft, ook op de balans kunnen plaatsen.
Daarom zal men er nu wellicht goed aan doen, om, eenmaal begonnen, door te zetten.
Mits de plannen goed gefundeerd zijn, *en bij samenwerking van goede krachten.* Kl.

Optiekwijziging mogelijk op de Rollei's?

Hoewel op dit ogenblik (begin Maart) nadere gegevens nog ontbreken, blijkt wel dat men een oude wens van zeer vele Rolleibezitters aan het verwezenlijken is: de mogelijkheid, de vast gemonteerde optiek te veranderen, waardoor ook met langer brandpuntsafstand gewerkt kan worden. Er zal dan sprake zijn van een voorzetstuk, waardoor bijv. de brandpuntsafstand verdubbeld wordt en dus het beeld 2 × zo groot wordt, met de halve beeldhoek. Indien deze optiek inderdaad goed is — en het lijkt ons onwaarschijnlijk dat *deze* fabriek met rommel komen zou — betekent dat een belangrijke aanwinst.
Op zichzelf is het principe niet nieuw. Smalfilmers kennen zeker de „tele"-voorzetstukken van Frans origine voor 8 mm camera's. Ook de constructie daarvan voor grotere objectieven zoals de 7½ resp. 8 cm lenzen van de Rollei is op zichzelf niet nieuw. in de Verenigde Staten bestaat die reeds. Misschien wordt dit een der nieuwtjes, die de Phokina straks te bieden weet?

Harold Lewis zegt:

Welkom in Engeland dit jaar!

Hij schrijft:

May I have the pleasure of offering all readers of "FOTO" who are coming to London during the present year (Festival of Britain Year), the help of my staff in any photographic problems they may encounter? If they will telephone CENTRAL 4040, and ask for "Photography Inquiries", they will be welcomed.

HAROLD LEWIS,
Editor of Photography,
The Press Centre Ltd. 20, Tudorstr. London.

Gevoeligheid Ilfordmateriaal

Omtrent de mededeling van Frits Gerhard, welke wij in het vorig nummer publiceerden, en waarbij hij vertelde, dat volgens hem de Ilford HP3 in Amerikaans Scheiner gewaardeerd moest zijn, ontvingen wij verschillende brieven. Sommigen bleken hierbij wat in de war geraakt te zijn. Voor hen is de hieronder overgenomen brief van de importeur Ilford Selo N.V. wel belangrijk. Wij ontvingen evenwel van P. Veltman in Apeldoorn ook nog een brief, waarin deze sprak over de z.i. veel te hoge vertragingsfactor, aangenomen voor de Sease-ontwikkelaars (met paraphenyleendiamine).
Ook hij komt tot een zeer hoge gevoeligheid voor de HP3, ontstaan doordat hij feitelijk te kort *moest* belichten, maar niettemin, en ondanks p.p.diamine met deszelfs vertraging, prachtig doortekende negatieven kreeg. Als wij een overbelichting aannemen van 2 × voor de Sease III, dan nòg is zijn waardering op 125 Weston-zonder-meer (gelijk aan de fabrieks waardering) nog interessant. Zijn belichtingsmeter was geijkt en dus juist. Hijzelf rekende met 3 ×. Laten wij het dus hierop houden: de HP3 is belangrijk gevoeliger dan de meesten menen.
Hier volgt een gedeelte van het schrijven van de importeur:

In Uw nummer van Februari 1951 verschijnt op pag. 60 een artikel over de gevoeligheid van Ilford artikelen, waarbij zou staan, dat 32°, welke gevoeligheid op de Ilford HP3 films vermeld staat gelijk zou kunnen worden gesteld als 37° Sch..
Wij moeten hierbij echter opmerken, dat dit niet in overeenstemming is met de meerdere technische gegevens, waarover wij hier beschikken en welke door Ilford Ltd. werden verstrekt.
Hoewel de gevoeligheidsgraden, welke Ilford noteert in feite geen Scheiner graden zijn, komen deze de Ilford Scheiner graden zeer nabij en kunnen zodanig hiervoor worden aangenomen.
U moet evenwel niet vergeten, dat bij gebruik van verschillende belichtingsmeters variaties mogelijk zijn en ook de ontwikkelaar een woordje meespreekt.
Wanneer een gebruiker uitgaat van een bepaalde film, welke bijv. 32° Sch. is en dan een Ilford film gebruikt, dan is het best mogelijk, dat hij merkt, dat de Ilford film een hogere gevoeligheid heeft.
Men zou de zaak ook kunnen omkeren en kunnen zeggen, dat de eerste film, waarop 32° Sch. stond vermeld niet aan deze eisen voldoet, terwijl dit voor Ilford materiaal wel het geval is. HP3 film is wel het meest gevoelige materiaal, maar ter vermijding van teleurstellingen zouden wij niet gaarne willen aanraden deze films een belichtingstijd te willen geven, welke gebaseerd is op een gevoeligheid van 37° Sch..

Fotowedstrijd „Natuur en Techniek"

In dit nummer treft men een advertentie aan over een wedstrijd, uitgeschreven door het tijdschrift „Natuur en Techniek". Wij zouden daarop redactioneel niet nog eens de aandacht vestigen (dit is bij ons niet gebruikelijk), ware het niet, dat wij aanvankelijk niet bereid waren deze advertentie op te nemen, daar de voorwaarden niet overeenkwamen met de te dezer zake door ons allen gestelde normen. Sedertdien is ons uit briefwisseling evenwel gebleken dat de uitschrijfster te goeder trouw had gehandeld, en bereid bleek, het punt 5 der voorwaarden te wijzigen. Daar het niet uitgesloten is dat sommigen elders reeds eerder de advertentie lazen, van de (nu niet meer geldende) voorwaarden kennis namen, en besloten niet mede te dingen, laten wij het op ons voorstel gewijzigde punt 5 hier volgen:
„De inzenders verklaren zich door hun inzending accoord met het feit, dat de firma Gaade het recht van eenmalige reproductie verwerft, tegen de gebruikelijke vergoeding, voor in het tijdschrift op te nemen foto's".
O.i. zijn alle belemmeringen hiermede vervallen; wij wensen de uitschrijfster gaarne succes. De hoofdprijzen zijn zeker aanlokkelijk.

MATERIAALEIGENSCHAPPEN

(Publicatie van de „Stichting voor fotografisch onderzoek en voorlichting", Jan van Nassaustraat 100, 's-Gravenhage)

★

De opname van een kleurenproefkaart toont ons, hoe de betrokken emulsie de op deze kaart aangebrachte kleuren weergeeft. Wij kunnen met een kleurenproefkaart dus slechts een eerste indruk verkrijgen over de kleurweergave en op grond daarvan de gebruikte emulsie globaal klassificeren wat betreft haar kleurgevoeligheid.
Een exactere aanduiding betreffende de gevoeligheid voor elke spectrale kleur kan echter onder bepaalde omstandigheden van groot belang zijn en dit kan geschieden door middel van een z.g. spectrogram.
Deze methode wordt door de emulsiefabrieken gevolgd en wij vinden zulke spectrogrammen in de brochures dezer fabrieken (fig. 1 en 2).

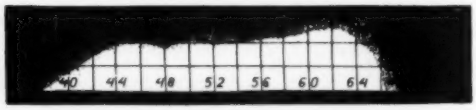

Fig. 1.

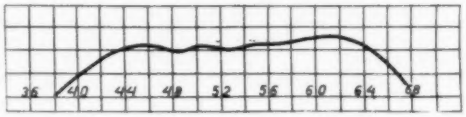

Fig. 2.

Wanneer wij het spectrogram bekijken, dan zien wij dat dit een afdruk is en dat het gedeelte waarop het licht heeft ingewerkt door wit is weergegeven.

Voor het opnemen van een spectrogram gaan wij veelal uit van een kunstlichtbron. Soms wordt ook wel daglicht gebruikt. Het licht wordt door middel van een of meer prisma's in zijn samenstellende bestanddelen gesplitst, waardoor wij een spectrum verkrijgen. Uit de aard der zaak is de intensiteit van elk der golflengten afhankelijk van de uitstraling van de lichtbron.

Wanneer wij nu een spectrumband op een emulsie projecteren, zal er een gezwarte strook ontstaan van plaatselijk afwisselende dichtheid. De sterkte van de zwarting zal niet alleen afhangen van de intensiteit van elk der golflengten van het licht, maar tevens van de gevoeligheid van de emulsie voor deze golflengten. Bij een spectrogram zal dus om bovenvermelde reden steeds moeten zijn vermeld met welke lichtbron en bij welke kleurtemperatuur*) de proef is gemaakt. Uit de variërende zwartingen van een spectrogram, dat op de bovenaangegeven wijze is gemaakt, kunnen wij niet zonder meer de relatieve lichtinwerking op de plaat op exacte wijze aangeven.
Passen wij echter een bijzondere, doch overigens eenvoudige werkwijze toe, dan kunnen wij een dusdanige opname maken, dat daarop direct de relatieve spectrale kleurgevoeligheidscurve voor de gebruikte lichtbron is aangegeven (fig. 3).

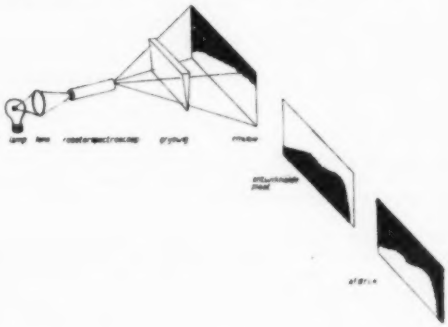

Fig. 3.

Aan deze curve kunnen wij twee dingen nagaan:

1. de grens van de kleurgevoeligheid,
2. de voor de gebruikte lichtbron relatieve kleurgevoeligheid. Hoe hoger de curvelijn boven de basis van de grafiek ligt, hoe sterker de lichtinwerking is.

Hoewel de gevoeligheid voor blauw van een emulsie steeds hoger is dan de kunstmatig aangebrachte kleurgevoeligheid, zien wij dat in deze curve de lijn in het blauwe spectraalgebied lager ligt dan op vele punten elders. De oorzaak hiervan ligt in het gebruik van kunstlicht dat slechts een relatief geringe uitstralingsintensiteit voor de violette en de blauwe lichtstralen bezit.
De indeling van de emulsies naar hun kleurgevoeligheid is gebaseerd op de gevoeligheidsgrens. Deze ligt bij de verschillende soorten emulsies ongeveer als volgt:

soort emulsie	gemiddelde gevoeligheidsgrens in m
ongesensibiliseerd (broomzilveremulsie)	520
orthochromatisch	600
panchromatisch	670
superpanchromatisch	700

Binnen deze groepen bestaan nog talrijke soorten met min of meer sterke, onderlinge verschillen in de relatieve spectrale gevoeligheid.

De secretaris C. J. Tirion

---

*) Onder kleurtemperatuur verstaan wij de temperatuur die een volkomen zwart lichaam moet hebben om licht uit te zenden van nagenoeg dezelfde spectrale verdeling als de betrokken lichtbron. De spectrale samenstelling van het licht van een gloeilichtbron en daarmede zijn kleur, kan dus door de kleurtemperatuur worden gekarakteriseerd.

Boekbespreking ★

Cinefacts, uitgaven van The Fountain Press, Londen; gebrocheerd, ± 48 blz. 12 × 18½ cm, geïllustreerd, prijs p. d. 2/—.

Nr 1, R. H. Bomback — *The Cine-camera and how to use it* — Een zuiver technisch boekje, dat spreekt over keuze van het filmformaat, de constructie van de filmcamera, de werking van het optisch deel der camera, het gebruik (laden, belichten, focuskeuze e.d.) en het onderhoud. Belangrijk zijn de tabellen voor scherptediepte, filmlengten (in tijd uitgedrukt), beeldveld en aan de markt zijnde camera's. Het is dus feitelijk in de eerste plaats een oriënterende uitgave voor hen, die denken over de aankoop van een camera, en in de tweede plaats voor hen, die de camera moeten gaan gebruiken. Van de tabellen heeft ook de ervaren filmer nog gemak.

Nr 2, R. H. Bomback — *Cine-film and how to expose it* — Dit bespreekt — al weer zuiver „technisch" — alle factoren welke op de belichting van cinefilm van invloed zijn, dus: materiaal, voorzetlenzen, filters, onderwerpscontrast, camerabouw, omkeer- of negatieffilm, kleurenfilm e.d.. Ook de compensatiemogelijkheden bij omkeerfilm krijgen een beurt.

Nr 3, R. H. Alder — *Family Movies outdoors.* — In dit deeltje wordt voor het eerst de esthetische kant bekeken, en terecht begint het met dit onderwerp op een punt, waarmee ook alle amateurfilmers beginnen: de eigen familie. Het doet dit heel goed, geeft voorbeelden en leert den lezer gaandeweg, de dingen die zich om hem heen voordoen *filmisch* te zien en met *film* te vertolken. Film heeft nu eenmaal een eigen taal, en die bestaat niet uit letterteksten, omdat elke titel een even zo duidelijk bewijs van onmacht bij de maker verraadt, het in beelden te vertellen.

Nr 4, R. H. Alder — *Travel with a cine camera*, is wederom een verdere uitbouw van nr 3, en een logische opvolger, want na de familiefilmerij pleegt de reisfilmerij te komen. Ook hier wederom verstandige opmerkingen, hoe men een reisfilm in elkaar moet zetten. Dat is vooral belangrijk, omdat men, dit eerst gelezen en verwerkt hebbende, niet zo spoedig voor de consequentie komt te staan een reisfilm te moeten monteren waarin brokstukken mankeren die niet aan te vullen zijn zonder de reis opnieuw te ondernemen. In nr 3 werd de lezer bekend gemaakt met bepaalde vakuitdrukkingen. In dit deeltje komen verdere details ter sprake, o.a. de juiste stand van het licht, de opvolging in detail (longshot—close-up). Zeer nuttige boekjes!

D. H.

Photofacts, uitgaven van The Fountain Press, Londen; gebrocheerd, ± 60 blz., geïllustreerd, 12 × 18½ cm, prijs p. d. 2/—.

Nr 16, J. S. Waring F.R.P.S. — *Lantern slides and how to make them* — geeft een uitstekend overzicht van het maken van lantaarnplaatjes en het monteren daarvan, waarvan wij vooral de ontwikkeltechniek waarderen. Velen immers struikelen daarop omdat zij de juiste kracht niet verkrijgen. Hoevelen immers hebben eigenlijk voldoende routine opgedaan in vroeger dagen met het ontwikkelen van platen in de schaal? Heeft men daarmee wel ervaring, en kan men dus een ontwikkelend materiaal in doorzicht beoordelen op de kracht, die het na het fixeren hebben zal, dan is lantaarnplaatjes maken een peuleschil, die alleen nog zorgen geeft over stofvrij werken en Newtonringen vermijden.

Nr 17, H. R. Alder — *Artificial lighting* — vertelt over fotolampen, reflectoren, lampafstand en belichtingstijd, en geeft dan een korte maar goede beschouwing over een juist gebruik van kunstlicht.

Nr 18, Rodier Heath — *Flash Photography* — behandelt de flitslamp, met de aanhang van de zo belangrijke tweede flitslamp, die dan de hoofdlichtbron moet worden, en sluit af met de flitslamp bij zonlicht. Een en ander vergezeld van kleine schetsjes en tabellen. Vooral deze laatste maken het boekje zeer nuttig.

Nr 21, G. L. Wakefield — *Exposure meters*, blijkt een uitstekend compendium te wezen voor het bepalen van de belichtingstijd, dat na een inleiding over materiaaleigenschappen het gebruik der verschillende belichtingsmeters behandelt en enkele goede opmerkingen maakt over het verstandig gebruik daarvan.

Nr 22, G. L. Wakefield — *Lenses and shutters*, geeft een inzicht over wat de lens feitelijk doet en doen kan, bespreekt verschillende lenssoorten (groothoek, tele, lang focus e.d.), haalt dan enkele fouten aan, behandelt het scherp instellen en sluit af met een bespreking over verschillende soorten sluiters. Aan het onderhoud van lens en sluiter wordt aandacht gegeven.

D. H.

Het Rollei-Jaarboek 1951, uitgeverij Rud. H. Hammer (Wenen, New-York).

Bij de uitgeverij Rud. H. Hammer (Wenen, New-York) is het Rollei-Jaarboek 1951 verschenen, verlucht met tachtig foto's, uiteraard allemaal gemaakt met de Rolleicord of de Rolleiflex. Het boek ziet er fris en goed verzorgd uit en is gebonden in een groen linnen band. Het is zeer leerzaam, want bij alle foto's zijn de technische gegevens vermeld, terwijl bij iedere foto een kleine critiek wordt gegeven. Behalve een beschouwing van de fabrikanten van de Rollei-camera's over de ontwikkeling van de techniek, bevat het Jaarboek verschillende interessante artikelen. De tekst, zowel als alle gegevens, is in het Duits en in het Engels opgenomen.

Dobreengenomen zijn de foto's van zeer goede kwaliteit, een selectie van inzendingen uit allerlei landen en werelddelen. Druk en papier zijn volgens onze huidige begrippen prima en het jaarboek is zeker een aanwinst voor de vakman en voor de amateur, ook al werkt hij niet met een Rolleicord of Rolleiflex. In het jaarboek zijn tevens de voorwaarden vermeld voor de wedstrijd „ROLLEI 1952", waarvoor als eerste en tweede prijs een Rolleiflex en als derde prijs een Rolleicord beschikbaar gesteld worden. Verder nog zeven andere prijzen. De fabrikanten, de firma Franke & Heidecke, Braunschweig, hebben als laatste datum van inzending bepaald: 30 Juni 1951.

Het jaarboek kan worden besteld bij de boek- of fotohandel.

J. A.

Walter Nurnberg — *Pocket wisdom of photography* — 80 blz. 10 × 16½ cm, gebrocheerd, met enige illustraties, uitgave The Press Centre, Londen (ontvangen van Phofil-boekenimport, Rotterdam). Prijs 6/—.

Dit is een klein, onopvallend boekje, zo echt een dingetje dat men over 't hoofd ziet, tussen andere boeken. Doch wij hebben het, tussen zovele andere boeken door, in één ruk uitgelezen. Het is kostelijk geschreven, met die éventjes-badinerende toon, Nurnberg zeker toevertrouwd, en niettemin degelijk van grondslag.

Het boekje bevat een 10-tal opstellen over: liefhebberij en vak, over camera's (kleinformaat en groter), handen, high-key — low-key, portret, landschap, structuur en textiel, kinderen, salons, fotograaf wezen.

Men bezorgt zich hiermee een genoeglijke avond, Nurnberg is niet bang heilige huisjes omver te trappen. Tot welzijn van velen.

D. H.

Your guide to better box camera photography — 32 bladzijden 12 × 18 cm, gebrocheerd, met illustraties; uitgave The Fountain Press, Londen 1950; prijs 1/—.

Een prettig boekje om iemand wegwijs te maken met het goede gebruik van een boxcamera. Het verlaat de platgetreden paden, bespreekt types van moderne boxcamera's, en vertelt op vlotte wijze en met aardige beeldstatistieken, wat men wel, en wat men niet met een box kan doen.

D. H.

26e Jaargang, Nummer 3, Maart 1951

BONDSNIEUWS

Officieel orgaan
van de Bond van Nederl. Amateurfotografen Vereen.
Opgericht 11 Maart 1922

Goedgek. bij Kon. Besluit van 11 Mei 1928 No 57 en 10 April 1935 No 31
Redactie: G. A. W. WAGENAAR, van Neckstraat 14, 's-Gravenhage.
Bondssecretariaat: Dupontplein 5, Amersfoort.

IS DIT IETS VOOR U?

Er zijn honderden foto-enthousiasten, foto-amateurs, die nog geen amateur-fotografen zijn, en er wordt dikwijls tegen dezen gezegd: „Waarom zoudt u geen lid worden van een fotovereniging?"

Het antwoord is dan: „waarom zou ik wél?" en daar blijft het dan bij, omdat het de moeite niet waard gevonden wordt om een goed geformuleerd antwoord te geven.

Wij zullen trachten dit te doen.

Er zijn zoveel leden van verenigingen die hetzelfde standpunt eens innamen, het standpunt van „waarom zou ik?", en nu alleen maar de tijd betreuren dat ze geen lid waren.

Laten wij om te beginnen de contributie-kosten eens bezien. Deze lopen nogal eens uiteen, maar gewoonlijk bewegen ze zich tussen de *f* 7,50 en *f* 12 per jaar, wat een bedrag is, ver beneden wat men zo gewoonlijk aan fotomateriaal verknoeit per jaar, bij gemis aan voorlichting.

Een enkele maal is de contributie iets meer; het hangt er dikwijls van af, of een vereniging bijvoorbeeld een extra duur vergaderlokaal moet huren, dan wel of de vereniging beschikt over een donkerekamer en allerlei daarbij behorende gemakken die ten dienste van de leden staan. Het bedrag is dus helemaal niet bepalend voor de kwaliteit van een vereniging.

In de meeste gevallen zijn er elke 14 dagen bijeenkomsten, soms wel elke week, maar dan is er een verschil in de aard der bijeenkomsten, zoals bijv. de ene week lezingen en dergelijke, de andere werk- of praatavonden. In de zomermaanden wordt niet vergaderd zodat men gedurende de vacantiemaanden niets behoeft te missen.

Wat een goede vereniging te bieden heeft zijn gewoonlijk lezingen en voordrachten, al of niet verlucht met kleur- of zwart-wit projectie. Soms een leerrijke film. Verder demonstraties de practijk betreffende, en fototechnieken. Gewoonlijk is er enige malen per seizoen een soort tentoonstelling van fotowerken van andere verenigingen, welke werken dan besproken worden door bevoegde beoordelaars. Dit is een bron van leerstof, voor beginners zowel als voor gevorderden. Enkele clubs houden ook cursussen voor beginners, die dan gratis zijn in vrijwel alle gevallen. De sprekers die nu en dan optreden houden voordrachten, die waard zijn gehoord te worden, omdat ze gehouden worden door ter zake kundige mensen, die er een eer in stellen om het beste te geven van wat zij zelf weten.

Zij doen dit zelfs in de meeste gevallen zonder betaling, wat een bewijs is, dat de spreker zelf enthousiast is voor de amateurfotografie, en dus zeker iets goeds te vertellen heeft. Trouwens alle werk bij de fotoverenigingen wordt zonder vergoedingen gedaan, iets waar de duizenden leden eigenlijk niet erkentelijk genoeg voor kunnen zijn.

De voordrachten die nu en dan gehouden worden door of vanwege leveranciers en fabrikanten, zijn volkomen vrij van reclame, en enkel bedoeld om de mens nog geestdriftiger te maken voor zijn mooie liefhebberij.

Er zijn verenigingen die kunnen beschikken over een eigen donkerekamer, met alles wat daar zo bijbehoort, tot zelfs vergrotingstoestellen toe. Het gebruik daarvan is ook gratis voor de leden met alleen een kostenverrekening voor gebruikte materialen.

In elke vereniging treft men mensen aan die elk voor zich weer een apart deel van de fotografie in het bijzonder beheersen.

De een is chemicus, de ander een uitstekend knutselaar, de derde een uitmuntend technicus, of iemand die alles van optiek afweet. Sommigen beheersen volkomen de vergrotingstechniek, en zo gaat het door. Er zijn oneindig veel dingen op fotogebied te leren. Het mooie is hierbij, dat men het u ook graag leren wil, als u belangstelling toont.

Dan is er de geest van vriendschap die er heerst in alle verenigingen. Men is er nooit van een bepaald geloof, van een bepaalde politieke partij, van een bepaalde stand, men is er amateur-fotograaf onder andere amateurs. Iemand die vereerd wil worden, en naar de ogen gezien, of ontzien, hoort niet in een fotovereniging thuis. Hij kan deze dingen bereiken, maar dan als maker van het beste werk. Hij kan een groot amateur-fotograaf worden als hij leren wil. Hij kan het leren in een fotovereniging.

Er zijn in ons land ongeveer 70 verenigingen, alle bij de Bond aangesloten, en dat zijn ook wel alle verenigingen die er zijn. Vrijwel in elke plaats van betekenis is er een, en zo niet, dan kan iedereen zich direct wenden tot het algemeen secretariaat, Dupontplein 5 te Amersfoort, om inlichtingen.

Elke maand komen in de rubriek „Onze verenigingen" in dit bondsnieuws namen voor van verenigingen in diverse plaatsen in ons land die er hun programma's in bekend maken. Hierin vindt men dan al een aanwijzing waar men zich moet vervoegen om direct in contact te komen met een vereniging en zijn werk. Ga er eens heen, men is er altijd hartelijk welkom. Men zal u niet lastig vallen, u niet pressen om lid te worden.

Dat doet u vanzelf wel, vrijwillig en blijmoedig!

BUITENLANDSE TENTOONSTELLINGEN en/of WEDSTRIJDEN

Op de volgende buitenlandse salons kwamen de daarachter genoemde Nederlandse fotografen met hun werk uit.

Mysore Photographic Society, Third International Salon 1950.
C. J. J. Schaepman, Zwolle.

3ème Salon International d'Art Photographique, Bordeaux.
W. Heuveling, 's-Hertogenbosch; P. J. Prevoo, Kerkrade; C. J. J. Schaepman, Zwolle.

XXVI Salon Internacional de Fotografia Artistica, Zaragoza.
Mevrouw B. Clement—van Loenhoud, Rotterdam; C. J. J. Schaepman, Zwolle.

Birmingham Photographic Society, Birmingham.
H. C. W. van Schaik, Nijmegen.

Salon International d'Art Photographique, Brussel.
Op deze salon verwierf de heer Schaepman, Zwolle, een eremedaille en een ere-diploma, de heer Joh. Scholten, Haarlem, een ere-diploma. Onze hartelijke gelukwensen aan beide inzenders voor deze onderscheidingen.

Het is opmerkelijk, dat er zo weinigen van onze uitstekende amateurs werk naar het buitenland zenden. Men kan zich voorstellen,

dat iemand zo goed werkt dat hij eigenlijk geen andere amateurs in ons land meer vinden kan om zijn werk te vergelijken. Dan is er de weg om eens te proberen in het buitenland werk geplaatst te krijgen, wat dikwijls niet eens meevalt, omdat men over het algemeen nogal exclusief is.
De buitenlandse dienst is er voor om alle gewenste inlichtingen te geven, terwijl in het boekje, de bekende bondsuitgave: „Zó organiseert U een Fotoclub", welk boekje in het bezit is van alle besturen van aangesloten verenigingen, en zelfs wel bij Belgische clubs bekend is, uitgebreide gegevens te vinden zijn, omtrent de wijze van inzenden.
Zelfs de te schrijven brieven, in drie talen, zijn er in opgenomen.

Komende buitenlandse salons:

4e Internationale Fotosalon in Denemarken, Charlottenburgs Art Gallery, Kopenhagen; alleen foto's, sluiting 1 Juli 1951, inschrijvingsformulieren bij: The Society of Pictorial Photography, c/o Mr. Aage Remfeldt, Havdrup, Denmark.

International Salon of Photography, San Sebastian, Juli-Aug. 1951; alleen foto's, sluiting 1 Juni 1951, inschr.formulieren bij: Sr. Secretario General del IV Salon Internacional de Fotografia de San Sebastian, Sociedad Fotografica de Guipuzcoa, Apartado 297, San Sebastian.

IV Internationale Kunst-Photoausstellung 1951, Salzburg; zwart-wit en kleurenfoto's (géén kleurendia's), sluiting 10 Mei 1951, inschr.formulieren bij: IV Internationale Kunst-Photoausstellung, Salzburg, Postamt 1, Schliessfach 76.

Fourth el Camino Real International Color Slide Exhibition, Hollywood; alleen kleurendia's, sluiting 12 Mei 1951. Inschr. formulieren bij: Eric L. Ergenbright, 11626 Blix Street, NO, Hollywood, California.

2nd International Salon of Photography, arranged by the Jönköpings Photoclubb, Jönköping, Sweden; alleen foto's. Sluiting 25 Aug. 1951.

10th International Salon of Photographic Art, São Paulo 1951; foto's en/of kleurendia's en kleurenfoto's, sluiting 15 Juli 1951.

Third New-York International Color Slide Exhibit, New-York; sluiting 18 April 1951, alleen kleurendia's.

Voor de drie laatstgenoemde salons zijn, in beperkt aantal, formulieren verkrijgbaar bij het secretariaat van de buitenlandse dienst: J. Akkerman, Nolensstraat 5c, Rotterdam.

OFFICIËLE BERICHTEN

Te Baarn is de fotoclub „Baarn" opgericht. Het bestuur is als volgt samengesteld: voorzitter J. Reinders, Torenlaan 42; secretaris R. Ferwerda, Cantonlaan 1; tweede secretaris S. D. Domeyer, Weteringstraat 25; penningmeester E. Kort, Javastraat 14, allen te Baarn.
Wij heten deze nieuwe vereniging welkom in de Bond.

Het adres van de voorzitter van de A.F.V. Zuiderlicht te Hoensbroek is thans: Voltalaan 26 te Hoensbroek.

ONZE VERENIGINGEN

Er wordt over het algemeen te weinig gebruik gemaakt van deze rubriek, die toch uitsluitend in het belang van de verenigingen in het leven is geroepen. Als men weet dat er ruim 70 verenigingen in ons land zijn en dat deze alle zonder enige kosten hun bijeenkomsten in deze rubriek kunnen aankondigen, dan is het wel direct duidelijk dat verreweg de meeste hier geen gebruik van maken. Dat is erg jammer, want ons bereiken telkens vragen of er in een bepaalde plaats geen vereniging bestaat, waar men zo graag eens zou gaan kijken en wanneer deze vereniging dan haar bijeenkomsten houdt.
De redactie kan daarop in heel veel gevallen geen tevredenstellend antwoord geven.
Indien de redactie tijdig een briefkaart krijgt met opgaven, zoals men in deze rubriek aantreft, of zij krijgt tijdig het clubblaadje waarin de nodige gegevens voorkomen, dan worden deze gegevens in deze rubriek vermeld. Alleen tijdig toezenden, d.i. voor de eerste van de maand waarin FOTO verschijnt.

A.F.C. „DE MAASSTAD" TE ROTTERDAM.
Lokaal: Crooswijkse kade 15; aanvang 8 uur.
22 Maart: 6e ronde van de maandelijkse competitie.
2 April: Projectie lantaarnplaten van de A.F.V. „'t Gooi" te Hilversum. Bespreking Focus-collectie V.O. November.
12 April: Fotolympus. Vragen op fotogebied worden beantwoord door de heren A. Algra, K. Molkenboer, H. Mosch en G. M. La Rivière.

A.F.V. „GELRIA" TE ARNHEM.
Lokaal: Talmahuis, Parkstraat 25; aanvang 19,30 uur.
5 April Bondscollectie Foto's A.F.V. „Venlo".
19 April: Werkavond.

FOTOKRING „EEMLAND" TE AMERSFOORT.
Lokaal: Frank's Hotel; aanvang 8 uur.
20 Maart: Lezing van de heer Hens.
3 April: Collectie kleurdia's van de P.S.A. (Bondscollectie).

A.F.C. „DE CAMERA" TE 's-HERTOGENBOSCH.
Lokaal: Boschdijkstraat 43; aanvang 8 uur.
19 Maart: Portretfotografie.
2 April: Demonstratie door mej. Cis v. d. Heuvel. Het afdrukken in kleuren.
16 April: Fotocollectie A, Bondswedstrijden 1950.

HAAGSE A.F.V. TE DEN HAAG.
Lokaal: Diligentia; aanvang 8 uur.
20 Maart: Bespreking kleurdia's door de heer J. ter Horst. Bespreking 50 kleurdia's van de P.S.A. (Bondscollectie).
3 April: Onderlinge wedstrijd portretten, kinderen en dieren. Lezing over vogelfotografie.

A.F.V. „VLAARDINGEN" TE VLAARDINGEN.
Lokaal en aanvangsuur niet opgegeven.
21 Maart: Practische werkavond. Onderwerp in gemeenschappelijk overleg.
30 Maart: Foto van de Maand.
9 April: De heer Kahn uit Utrecht bespreekt „Toneelfotografie".

WAGENINGSE A.F.V. TE WAGENINGEN.
Lokaal: Rest.: De tien zilverlingen; aanvang 19,30 uur.
13 April: Collectie B der Bondswedstrijden 1950.

A.F.V. „WESTFRIESLAND" TE HOORN.
Lokaal: Café Pijl, Veemarkt; aanvang 8 uur.
Bijeenkomsten op 15 en 29 Maart.

DORDTSE A.F.V. TE DORDRECHT.
Lokaal: Voorstraat 396; aanvang 8 uur.
22 Maart: Foto van de maand. Projectie zwart-wit dia's. Uitslag en expositie bekerclub wedstrijd.
5 April: Lezing. Fotocollectie Bondswedstrijden 1950.

A.F.C. ROTTERDAM-Z. TE ROTTERDAM.
Lokaal en aanvangsuur niet opgegeven.
28 Maart: Foto van de maand. Collectie dia's van de A.F.V. 't Gooi.
11 April: Werkavond onder leiding van de fotografen Boogerman en Hoose.

In enkele regels

Foto-Kino-Strik te Bussum opende op 7 Maart op de Groest 136 te Hilversum een filiaal. Ook op deze plaats met zulk een belangrijke uitbreiding nog wel onze gelukwensen.

Op 17 Januari heropende *Jac. Dees* te Utrecht zijn gemoderniseerde zaak. Het ziet er prima uit en de pui heeft een modernlogische lijn, waardoor het binnentreden van de winkel vergemakkelijkt wordt. De psychologie heeft ook de architectuur beïnvloed, en zoals in dit geval, terecht. Onze gelukwensen hiermede!

Op 17 Maart jl. opende *Studio „Baars"* te Gouda een tweede atelier in hetzelfde pand; waarlijk een verheugend bewijs van bedrijvigheid. Op diezelfde dag werd het 30-jarig bestaan van Foto-Studio herdacht, en ook daarmede onze hartelijke gelukwensen!

R.K. JONGEMAN, 24 jaar, wenst van betrekking te veranderen en zoekt plaatsing als

1e ASSISTENT.

Bij voorkeur waar opvolger ontbreekt of de mogelijkheid bestaat het bedrijf in de toekomst over te nemen/ Kan een goede opname maken en is geroutineerde neg.- en pos.-retoucheur. In staat de patroon volledig te vervangen, en met alle voorkomende werkzaamheden op de hoogte.

Aanbiedingen onder No F 6850 Bureau „FOTO", Hengelo.

F 45a-H

GEVRAAGD een aankomend

Bediende,

voor atelier en fotohandel, bekend met doka- en reportagewerk. Prima gelegenheid voor ijverig persoon zich goed te bekwamen in het gehele vak.

Atelier en fotohandel

„FOTO-STUDIO", Oosteinde 123, DELFT.

Body in Art:

kunstfotografische naaktstudies by Alexander Paal, meer dan 100 poses, with anatomy sketches and analysis. . . . f 12,75

Pictorial Figure Photography:

48 of the finest nudes by wellknown pictorialists, with comments . f 11,75

Vraagt gratis toezending prijscourant!

Levering via boek- of fotohandelaar, of na storting op postgirorekening 395669 van

PHOFIL BOOK IMPORT

Amstelkade 42, AMSTERDAM-Z., Telefoon 27578

Ter overname aangeboden:

fotografisch bedrijf

annex fotohandel

in stad in kop van Overijsel, nabij N.O.P., wegens emigratie. Ruim bestaan. Aanvaarding na overeenkomst.

Brieven onder no F 6851 Bureau „FOTO", Hengelo.

Gevraagd voor direct:

1e **EEN PRIMA BEDIENDE**

voor alle voorkomende atelier-werkzaamheden. Moet beslist goed werker zijn. Kennis van Fotohandel en Smalfilm strekt tot aanbeveling, doch is geen vereiste.

2e **FLINKE KRACHT**

voor Foto- en Smalfilmhandel. Moet goed verkoper zijn, en indien nodig behulpzaam zijn bij O. A.-werkzaamheden.

Brieven met uitvoerige inlichtingen, liefst met foto (waar gewerkt, verlangd salaris, enz.) aan:

A. VAN BEURDEN - Hoffotograaf - Smalfilmspecialist
Nieuwstraat 7, EINDHOVEN.

Gevraagd:

prima afdrukker

voor amateur-afdrukinrichting. Alleen zij, die als zodanig werkzaam zijn geweest en over een prima vakkennis beschikken, gelieven te reflecteren. Enige ervaring met reportage-opname strekt tot aanbeveling. Bij gebleken geschiktheid prima positie. Westen van het land.

Brieven onder no F 6735 Bureau „FOTO", Hengelo.

Examens vakbekwaamheid Fotografie en Fotohandel

ter verkrijging van het diploma vakbekwaamheid, zoals bedoeld in het fotobesluit 1942. De Commissie Vakexamens Fotografie, ingesteld door de Ned. Fotovakschool en de Commissie Vakexamens Fotohandel (samengesteld uit de „Defopa" en de Ned. Fotovakschool) delen mede, dat de vakexamens fotografie en fotohandel in 1951 zullen worden gehouden: het schriftelijk gedeelte op 7 Mei, het mondeling en practicum op 4 Juni en volgende dagen.

Aanmeldingsformulieren kunnen worden aangevraagd tot uiterlijk 27 Maart bij de NED. FOTOVAKSCHOOL, JAN van NASSAUSTRAAT 100, 's-GRAVENHAGE

FOTO - CINE - OPTIEK

Komt U na de FOTOBEURS (gehouden in de Apollo Hal te Amsterdam) eens op Uw gemak bij ons kijken naar hetgeen U daar heeft gezien en U interesseert.

Gaarne geven wij U alle inlichtingen en verzenden elke order franco door geheel Nederland.

★

FOTO SCHOONENBERG

Walenburgerweg 26, Tel. 47737 - Pleinweg 230-232, Tel. 76404
Giro 133904 ROTTERDAM

Veilinggebouw „DE VIJZEL"

Keizersgracht 616, Amsterdam, Tel. 37167

FOTO, KINO, FILMS EN INSTRUMENTEN
kunnen dagelijks bijgevoegd worden.

Magazijngoederen, Winkelinventaris e.a. kunnen ook ter plaatse door ons geveild worden. Vraagt condities.

Makelaar N. C. A. J. Groenendijk, Veilinghouder.

internationale foto- en film-tentoonstelling

photokina

KÖLN 1951 20.-29. april

JAARBEURS Stand 4049

Agfa op de

Fotobeurs 1951

AMSTERDAM - APOLLOHAL 7-15 APRIL!

met o.m.:

De WERELDVERMAARDE Agfa Camera's

Agfa foto's zonder weerga

- Camera's
- films
- papier
- apparatuur

Het papier, waardoor U trots kunt zijn op Uw afdrukken of vergrotingen!

DALTONA

(WIT)

in pakjes van 10 en dozen van 100 vel

Een Chloorbromidepapier dat warm-zwarte afdrukken of vergrotingen geeft met een satijn-matte oppervlakte. De hoge lichten zowel als de schaduwpartijen komen goed tot hun recht door de bijzonder lange gradatie. Alleen in cartondikte verkrijgbaar.

★

Verlangt van Uw Fotohandelaar Daltona papier!

★

NEDERLANDSCHE FOTOGRAFISCHE INDUSTRIE N.V.
SOESTDUINEN - NEDERLAND

Kodak

Retina II c

een nieuwe lente....

...nieuwe Kodak Retina's

De nieuwe modellen Retina Ia en IIa zijn van de volgende verfijningen voorzien:

★ Het filmtransport is gecombineerd met het spannen van de sluiter, maar kan eventueel uitgeschakeld worden.

★ Het verbeterde filmkanaal is aan het snellere filmtransport aangepast en verzekert het nauwkeurig vlak liggen van de film.

★ De soepel werkende drukknop-ontspanner met zeer korte overbrenging vermindert de kans op bewogen opnamen.

★ De beeldteller geeft het aantal nog ter beschikking staande opnamen aan en is voorzien van een inrichting die het telwerk blokkeert na belichting van de gehele film.

★ De matzwarte afstandsschaal, voorzien van grote witte cijfers, vereenvoudigt de bediening.

Door deze en vele andere verbeteringen zijn de nieuwe Retina's niet alleen een voorbeeld van hoogstaand vakmanschap, maar bovendien nog eleganter en moderner van lijn dan de vorige modellen.

Kodak Retina Ia	Kodak Retina Ia	Kodak Retina IIa
Schneider-Xenar f/3.5	Schneider-Xenar f/2.8	Schneider-Xenon f/2
Compur-Rapid met 9 snelheden (1-1/500 sec)	Compur-Rapid met 9 snelheden (1-1/500 sec)	Compur-Rapid met 9 snelheden (1-1/500 sec) gekoppelde afstandsmeter
f 239,—	f 287,—	f 546,—

BINNENKORT VERKRIJGBAAR BIJ UW FOTOHANDELAAR

KODAK N.V. • ANNA PAULOWNASTRAAT 76 • DEN HAAG